

OBRANA

**Zimný kurz
ochrany
konvojov**

**Zbraňový
systém
TURRA 30**

**Poddôstojníci
hodnotili rok**

**Rozhovor
s genmjr.
Ľubomírom
Svobodom**

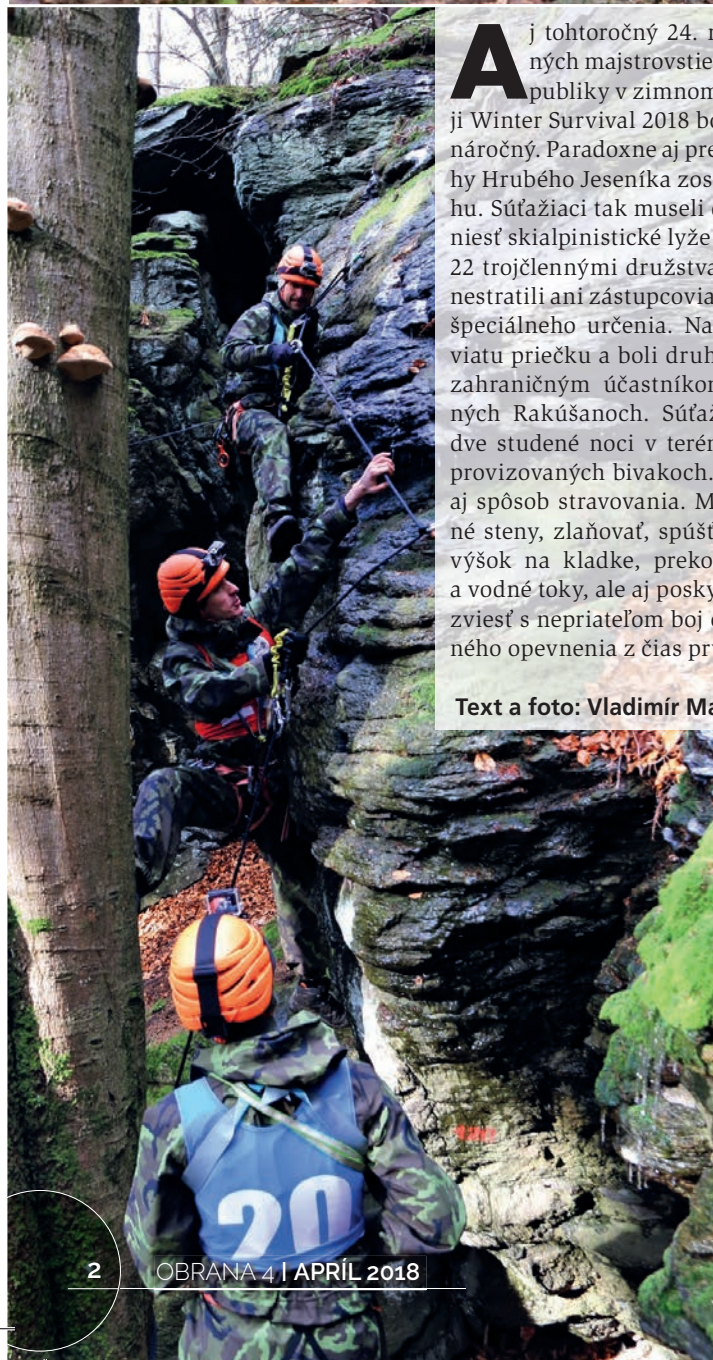
**Nasť
strieborná
a zlatá**

Winter Survival na blate

Aj tohtoročný 24. ročník Medzinárodných majstrovstiev Armády Českej republiky v zimnom prírodnom viacboji Winter Survival 2018 bol doslova extrémne náročný. Paradoxne aj preto, lebo nižšie polohy Hrubého Jeseníka zostali takmer bez snehu. Súťažiaci tak museli desiatky kilometrov niesť skialpinistické lyže na chrbtoch. Medzi 22 trojčlennými družstvami sa v tomto roku nestratili ani zástupcovia žilinského 5. pluku špeciálneho určenia. Nakoniec obsadili deviatu priečku a boli druhým najúspešnejším zahraničným účastníkom súťaže po víťazných Rakúšanoch. Súťažiaci museli stráviť dve studené noci v teréne bez stanu, v improvizovaných bivakoch. Improvizovaný bol aj spôsob stravovania. Museli zdolávať skalné steny, zlaňovať, spúšťať sa z extrémnych výšok na kladke, prekonať hlboké rokliny a vodné toky, ale aj poskytnúť prvú pomoc či zvíeť s nepriateľom boj o bunker pohraničného opevnenia z čias prvej republiky.

Text a foto: Vladimír Marek, A report, AČR

Miloslav Ščepka,
vedúci oddelenia
rezortnej tlače

Aj vám meškal budík? Elektrické časomiere, hodiny v mikrovlnkách, kávovaroch a ďalších spotrebičoch vo februári meškali v celej Európe približne o šesť minút. Dôvod? Neschopnosť Srbska a Kosova spolupracovať. Spor správcov rozvodných sietí týchto dvoch krajín vyvolal nedostatočné dodávky elektriny a spôsobil rozkolísanie frekvencie v európskej sieti. Následkom bolo nepresné meranie času lacnejšími elektrickými hodinami v celej spoločnej Európe. Asi niet výstižnejšieho, rukolapnejšieho dôkazu vzájomnej prepojenosti vecí a javov, ktoré zdanlivo vôbec nesúvisia: hodiny v Trenčíne meškajú, pretože Srbsko a Kosovo sa vadia! Zároveň je to však i presvedčivý argument potreby, ba nevyhnutnosti otvárania sa svetu a čoraz intenzívnejšej medzinárodnej spolupráce. Uzatváranie do seba, izolácia ani ignorovanie cudzích problémov nie sú riešením. Následky sa na našej malej modrej planéte vždy tak či onak nevyhnutne dotknú aj nás. Niet cudzích problémov. Neujdeme pred nimi, neschováme sa, neubránime plamennými frázami či strkaním hlavy do piesku. Aj preto sa v aprílovom vydaní nášho mesačníka venujeme medzinárodným aktivitám ministra obrany Petra Gajdoša, no i celého rezortu. Vďaka medzinárodnej spolupráci vzniká aj kolesový transportér pre pozemné sily, vyzbrojený bezposádkovou vežou TURRA 30. Aj o pôsobení našich vojakov v zahraničí sa rozprávame s veliteľom vzdušných síl genmjr. Ľubomírom Svobodom. To, že svet si všíma nás, zasa dokazuje zaradenie česko-chorvátskeho dokumentárneho filmu Až príjde válka do prestížnej prehliadky berlínskeho festivalu. Rozpráva totiž o slovenských paramilitantných skupinách. Všimame si tiež, že jediné medaily na medzinárodných pretekárskych dráhach zimnej olympiády pre Slovensko vybojovala Anastasia Kuzminová.

Želám vám i sebe úspešný, a nie príliš bláznivý apríl bez meškajúcich hodiniek!

NA TITULNEJ STRANE: Jediné medaily z XXIII. zimnej olympiády pre Slovensko získala Anastasia Kuzminová • Foto: TASR

4 Medzinárodné aktivity
prinášajú plody

8 Kurz ochrany konvojov

12 Diaľkovo ovládaná veža
TURRA 30

16 Rozhovor s veliteľom vzdušných
síl genmjr. Ľubomírom Svobodom

18 TÉMA: VŠC Dukla
na zimnej olympiáde

24 Stíhačka A6M Zero

28 Biatlonový nestor
Ladislav Mundil

30 Odborná príprava nových vojakov

34 Zhromaždenie
hlavného poddôstojníka

37 Tlmočník na festivale

44 Vyberte si čelovku

46 ČSLA
a mimoriadne opatrenia

Mesačník Obrana v digitálnej podobe: www.mosr.sk/obrana/

Týždňový súhrn správ eBulletin: www.mosr.sk/ebulletin/

Ďalšie informácie: www.facebook.com/mosr.sk a www.youtube.com/user/MinisterstvoObrany

Distribúcia mesačníka Obrana: obrana@mod.gov.sk

Mesačník Ministerstva obrany SR, založený v Clevelande (USA) 1914, obnovený v Bratislave v roku 1993 • Ročník XXVI. • Č. 4/2018 • Redakčná uzávierka 19. 3. 2018 • Do výroby zadané 23. 3. 2018 • Vydavateľ: Ministerstvo obrany SR • Vedúci oddelenia rezortnej tlače: PhDr. Miloslav ŠČEPKA, tel.: 0960 31 29 48, 0903 820 996, e-mail: miloslav.sceпка@mod.gov.sk • Šéfredaktor: PhDr. Pavol VITKO, tel.: 0960 31 30 72, 0903 820 847, e-mail: pavol.vitko@mod.gov.sk • Redaktori: Jozef ŽIAK, plukovník v zálohe, tel.: 0960 33 83 52, 0903 820 194, e-mail: jozef.ziak@mil.sk, Mgr. Hana KLOBUŠICKÁ, tel.: 0960 31 29 45, 0903 820 193, e-mail: hana.klobusicka@mod.gov.sk • Vedúca vydania: Mgr. Veronika Máťušová, tel.: 0960 31 17 01, 0903 820 555, e-mail: veronika.matusova@mil.sk • Tajomníčka redakcie: Mgr. Milena SLEZÁKOVÁ, tel.: 0960 31 29 84, e-mail: milena.slezakova@mod.gov.sk • Jazyková úprava: Ing. Eleonóra BUJAČKOVÁ • Grafická úprava: Ing. Otakar HRABÁK • Adresa redakcie: Mesačník OBRANA, MO SR, Kutuzovova 8, 832 47 Bratislava, e-mail: obrana@mod.gov.sk, www.mosr.sk/obrana/ • Tlač: Západoslovenské tlačiarne Skalica, s.r.o. • © Ministerstvo obrany SR, IČO: 30845572, EV 412/08, ISSN 1336-1910 • Neoznačené texty sú z tlačového servisu MO SR a OS SR • Neoznačené obrázky sú z archívu MO SR • NEPREDAJNÉ

MINISTERSTVO
OBRANY
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Je vynikajúcou správou, že medzi úspešnými projektmi je aj náš projekt nepriamej palebnej podpory. V tejto oblasti máme rozhodne čo ponúknuť a je dôležité, aby sme v rámci Európskej únie preukázali našu vôľu využívať zdroje premyslene a efektívne. A rovnako tak je podstatné, aby ľudia vnímali, že iniciatíva PESCO je tu pre ich ešte väčšiu bezpečnosť,“ uviedol po rokovaní minister obrany SR Peter Gajdoš. Zdôraznil, že Slovenská republika môže pri realizácii svojho projektu využiť bohaté skúsenosti z oblasti vývoja a výroby delostreleckých systémov a posilniť tak túto nedostatkovú obrannú spôsobilosť v rámci Európskej únie.

Okrem realizácie vlastného projektu bude Slovensko participovať aj na projekte zjednodušovania a urýchľovania vojenskej mobility v rámci EÚ, a to pod vedením Holandska, ďalej na dvoch projektoch pod vedením Nemecka – Európske zdravotnícke veliteľstvo a Sieť logistických centier v Európe a podpora operáciám, a tiež na

projekte pod vedením Talianska – Obrnené bojové vozidlo pechoty/obojživelné útočné vozidlo/ľahké obrnené vozidlo.

Témou rokovania boli aj operácie a misie pod vedením Európskej únie, ako aj pripravovaná tzv. cestovná mapa mobility, ktorá je iniciatívou Európskej obrannej agentúry (EDA). Jej cieľom je legislatívne uľahčiť cezhraničné presuny vojenskej techniky. Ministri rokovali aj vo formáte za účasti zástupkyne generálneho tajomníka NATO Rose Gottenmoellerovej, kde sa venovali predovšetkým implementácii spoločnej deklarácie o spolupráci zo summitu NATO vo Varšave.

O regionálnej spolupráci

Rokovanie Fóra pre bezpečnostnú spoluprácu OBSE pod vedením Slovenskej republiky ako predsedajúcej krajiny pokračovalo 7. marca diskusiou o vojenskej regionálnej spolupráci so zameraním na vojenskú a obrannú spoluprácu V4. S prezentáciou výsledkov najmä vyšehradskej

spolupráce vystúpil predstaviteľ ministerstva obrany Maďarska ako zástupca súčasnej predsedníckej krajiny V4 György Rábai, vedúci sekcie pre obrannú politiku. Za slovenskú stranu ako nasledujúcu predsedníčku krajinu Vyšehradskej štvorky od júla tohto roka vystúpil politický riaditeľ Ministerstva obrany Slovenskej republiky Bohuš Kuchta. Obaja predstavitelia sa vo svojich vystúpeniach zamerali najmä na zhodnotenie doterajšej obrannej a vojenskej spolupráce všetkých krajín Vyšehradskej štvorky a spolupráce vo formáte Stredoeurópskej iniciatívy, kde je Maďarsko v súčasnosti tiež predsedníckou krajinou. Podčiarkli, že je to práve regionálna spolupráca, ktorá nadobúda osobitný rozmer v súčasnom zmenenom bezpečnostnom prostredí. Rovnako zdôraznili rastúci význam tejto spolupráce, ktorý má aj praktické výsledky.

Za veľký úspech vo V4 v oblasti obrany považuje Slovensko nedávno zavýšený proces prípravy zmluvy medzi SR

Minister obrany SR Peter Gajdoš s gréckym šéfom rezortu obrany Panagiotisom Kammenosom

Peter Gajdoš sa v Bruseli stretol aj s ministerkou obrany ČR v demisii Karlou Šlechtovou

V diskusii s litovským ministrom obrany Raimundasom Karoblisom

a ČR o spolupráci pri vzájomnej ochrane vzdušného priestoru. Slovensko tiež informovalo, že pred nadchádzajúcim predsedníctvom V4 pod jeho vedením plánuje ministerstvo obrany posilniť svoju úlohu pri koordinácii pozícií v oblasti spolupráce medzi NATO a EÚ, ako aj pri budovaní bojovej skupiny EÚ. V agende EÚ nám ide predovšetkým o zvýšené úsilie pri výmene skúseností pri spolupráci v PESCO a naštartovaní diskusie o možnostiach spoločného projektu PESCO v druhej vlne projektov.

Účastnícke štáty (delegácia EÚ, Rumunsko, ČR, Poľsko, USA) v reakcii na vystúpenia rečníkov ocenili výber témy, transparentnosť zoskupenia, pričom zdôraznili prínos spolupráce štátov V4 k zvyšovaniu bezpečnosti a dôvery v Európe.

Na záver vystupujúci vyjadrili pripravenosť výmeny skúseností z regionálnej vojenskej a obrannej spolupráce, ako aj zo spolupráce štátov V4 v ďalších, aj nevojenských oblastiach.

Spojenci prisľúbili podporu

Spojenci prisľúbili stopercentnú podporu slovenskému projektu zo Zvereneckého fondu na budovanie obranných kapacít DCB (Defence Capacity Building) v oblasti odmiňovania v Iraku, v rámci ktorého pôsobia slovenskí vojaci. Projekt pripravil špecializovaný tím pracovníkov ministerstva obrany a generálneho štábu v súčinnosti so Stálou delegáciou SR pri NATO. Ministerstvo obrany SR vyrokovalo prisľub na refundáciu tohto projektu v plnej výške, čo znamená, že slovenským daňovým poplatníkom ušetrí celkovo až 1 038 000 eur.

„Naši spojenci aj takto vyjadrili, ako vysoko hodnotia náš príspevok ku globálnej bezpečnosti. Fakt, že našim občanom môžeme ušetriť viac než milión eur zo štátneho rozpočtu, je dôkazom toho, že rezort obrany pod vedením Slovenskej národnej strany sa snaží o efektívne využívanie prostriedkov občanov Slovenskej republiky,“ zdôraznil minister obrany SR Peter Gajdoš.

Na tento projekt pre Irak sa rozhodli Slovensku v rámci Zvereneckého fondu DCB prispieť Nemecko, Holandsko, Taliansko, Luxembursko a Chorvátsko. Je to nielen prejav spolupatričnosti, ale aj vysokého ocenenia práce našich vojenských inštruktorov v Iraku v oblasti odmiňovania.

Slovenskí vojaci v Iraku školia príslušníkov domácich bezpečnostných zložiek nielen v oblasti odmiňovania, a to v kempe Besmayah, ale v spolupráci s Poľskom aj v oblasti výcviku údržby a opráv sovietskej vojenskej techniky v kempe Taji. Pôsobenie Ozbrojených síl SR v Iraku sa realizuje v rámci tzv. výcvikovej nebojovej aktivity NATO so súhlasom Irackej republiky. V pondelok 5. marca 2018 navštívil slovenských vojakov pôsobiacich v Iraku na základni Besmayah, kde pôsobia aj príslušníci kanadských a španielskych ozbrojených síl, generálny tajomník NATO Jens Stoltenberg.

Foto: EÚ

Medzinárodné aktivity prinášajú plody

Priatelia, spojenci, partneri

Slovenský projekt nepriamej palebnej podpory EuroArtillery sa stáva realitou. Ministri obrany členských štátov Európskej únie na rokovaní v Bruseli schválili zoznam prvých sedemnástich projektov Stálej štruktúrovanej spolupráce EÚ v oblasti bezpečnosti a obrany PESCO. Okrem nášho vlastného projektu, na ktorom bude so Slovenskom spolupracovať Taliansko, podporí Slovenská republika aj štyri ďalšie projekty svojich partnerov.

Atraktívnejšie zálohy

Podľa novely zákona o brannej povinnosti, ktorú schválila Národná rada SR, budú mať vojaci aktívnych záloh atraktívnejšie podmienky. Bude možné refundovať mzdu a cestovné náklady spojené s prepravou na pravidelné cvičenie nielen zamestnancom, ale aj samostatne zárobkovo činným osobám. Novela prinesie aj praktické zmeny, vďaka ktorým bude môcť byť do aktívnych záloh zaradený aj vojak v zálohe, ktorý dosiahol vojenskú hodnosť o stupeň nižšiu alebo o dva stupne vyššiu, než aká sa vyžaduje na výkon funkcie, do ktorej má byť zaradený. Kritériá pre zaradenie do aktívnych záloh tak splní väčší počet záujemcov. Novinkou je úprava ustanovení pri neprítomnosti vojaka aktívnych záloh na pravidelnom cvičení aj povinnosť hlásiť zmeny v súvislosti s podmienkami zaradenia veliteľovi. Vojaci aktívnych záloh budú mať nárok na pomernú časť hodnotného platu len za dobu účasti na pravidelnom cvičení alebo pri plnení úloh v prospech OS SR. Podľa pozmeňovacieho návrhu, ktorý odsúhlasilo plénum NR SR, bude vojakom, pôsobiacim v rámci zahraničného cvičenia dlhšie ako jeden mesiac, patriť aj zahraničný príspevok do výšky osemnásobku hodnotného platu vojaka 2. stupňa v prvom platovom stupni. Budú sa tiež môcť spojiť s blízkyimi prostredníctvom telefonického hovoru na náklady rezortu obrany. Zmena sa dotkne už aj vojakov, ktorí budú pôsobiť v Pobaltí v rámci tzv. predsunutej prítomnosti.

Na podporu dobrovoľníkov

Ministerstvo obrany SR spustilo marketingovo-komunikačnú kampan, zameranú na zvýšenie povedomia verejnosti o dobrovoľnej vojenskej príprave. Cieľom je osloviť čo najviac mladých ľudí, vzbudiť v nich záujem o obranu vlasti a posilniť ich vlastenectvo. Heslo kampane znie: Naša vlasť potrebuje každého z nás – aj teba! Rezort obrany pripravil prezentačné video o dobrovoľnej vojenskej príprave, ktoré sa bude šíriť v sieti kín aj prostredníctvom sociálnych sietí. V krajských mestách budú umiestnené billboardy na autobusových a vlakových staniciach a časť áut regrutačných skupín bude označená vonkajším polepom. Pripravené sú tiež odborné prednášky a branné súboje študentov stredných škôl. Brožúrkami a plagátmi rezort obrany osloví všetky stredné a vysoké školy na Slovensku, ako aj odbory školstva na krajských úradoch, úrady práce a obce.

Podozrenia treba vylúčiť

Ozbrojené sily SR 22. februára dočasne pozastavili z bezpečnostných dôvodov leteckú prevádzku vrtuľníkov Mi-17. K dočasnému zastaveniu letovej prevádzky vrtuľníkov Mi-17 viedlo preverovanie systému tvorby skladových zásob agregátov leteckej techniky v predchádzajúcom období. Išlo o preventívne opatrenie, ktorého cieľom bolo vylúčiť čo i len najmenšie podozrenie, že by mohla byť ich používaním ohrozená bezpečnosť pilotov, posádky a pasažierov. Vrtuľník Mi-17 vyčlenený pre potreby Leteckej pátracej a záchranej služby bol už o dva dni opäť plne spôsobilý a pripravený plniť úlohy pre potreby domáceho krízového manažmentu. Plnenie úloh pátrania a záchrany bolo aj počas obdobia, keď nemohol tento vrtuľník lietať, zabezpečené v zmysle zákona.

Odsúdili poplašné správy

Minister obrany Peter Gajdoš 26. februára striktno odmietol medializované tvrdenia, že v súvislosti s vrtuľníkmi Mi-17 bola ohrozená obranyschopnosť Slovenskej republiky. Zdôraznil, že plnenie úloh pátrania a záchrany bolo zabezpečené, aj keď nemohol vrtuľník vyčlenený pre potreby Leteckej pátracej a záchranej služby lietať. Uviedol, že všetko má v armáde svoje postupy vrátane režimu utajenia, preto nie je možné hovoriť o detailoch kontroly. Generálny tajomník Služobného úradu MO SR Ján Holko vysvetlil, že odbor štátnej správy vo vojenskom letectve je jediný orgán, ktorý plní úlohy s posudzovaním letovej spôsobilosti vojenských lietadiel: „V prípade náznaku pochybenia v príprave, servise a prevádzke lietadiel je povinný zastaviť prevádzku a preveriť všetky skutočnosti.“

Rokovanie ministerstiev V4

Štátny tajomník MO SR Róbert Ondrejcsák sa zúčastnil na druhom rokovaní štátnych tajomníkov ministerstiev obrany krajín V4 počas maďarského predsedníctva. Tajomníci sa venovali aj príprave nadchádzajúceho summitu NATO. Prerokovali aj najnovší vývoj Spoločnej bezpečnostnej a obrannej politiky EÚ, najmä Stálu štruktúrovanú spoluprácu PESCO. Róbert Ondrejcsák partnerom predstavil projekt PESCO EuroArtillery pod vedením Slovenska a zároveň ich vyzval na zapojenie sa doň. Na záver pozval kolegov na najbližšie rokovanie Senior Body, ktoré sa uskutoční počas nadchádzajúceho slovenského predsedníctva V4 v druhej polovici roka 2018.

Vojnoví veteráni po novom

Poslanci Národnej rady SR 13. marca v prvom čítaní prerokovali novelu zákona o vojnových veteránoch, ktorú schválila vláda v januári. Ministerstvo obrany bude môcť vybudovať penzión pre vojnových veteránov. Novela určuje rozsah poskytovaných služieb a nákladov spojených s ubytovaním a stravovaním. Umožňuje veteránom dlhodobé, cenovo prijateľné ubytovanie s manželom, manželkou alebo druhom či družkou, ktorí s nimi žijú v spoločnej domácnosti. Zákon počíta aj s možnosťou, že ministerstvo obrany bude do určitej výšky uhrádzať náklady na ubytovanie v prípade, že si to nebudú môcť zo svojho príjmu dovoliť. Ak kapacity penziónu rezort nenaplní, bude možné ubytovať aj bývalých profesionálnych vojakov.

Nováky po 11 rokoch

Minister obrany SR Peter Gajdoš si v Novákoch pripomenul tragickú udalosť, pri ktorej pred 11 rokmi zahynulo po explózii vo Vojenskom opravárenskom podniku osem zamestnancov a ďalšie desiatky ľudí sa zranili.

„Vyrovnáť sa so stratou blízkeho človeka a často aj nájsť nový zmysel života býva pre pozostalých tým najťažším údelom. No v tomto prípade bol váš nový začiatok nepochybne o to ťažší, že do dnešného dňa nebol za smrť vašich blízkych nikto potrestaný. Ako politikovi sa mi o tom dosť ťažko hovorí, pretože mi nepriná-

leží hodnotiť prácu orgánov činných v trestnom konaní. No ako manžel a otec sa viem ľudsky vcítiť do vašej situácie,“ povedal vo svojom príhovore šéf rezortu obrany.

Výbuch delaboračnej haly v roku 2007 zničil veľkú časť podniku. Bezprostredne po ňom prijalo vedenie zásadné opatrenia, aby minimalizovalo pracovné riziká a akékoľvek ďalšie pochybenia. V roku 2012 rezort podnik prenajal na 20 rokov strategickému partnerovi.

Foto: Ivan Kelement

Hold rumunským hrdinom

Minister obrany SR Peter Gajdoš si 23. februára v obci Senohrad a v priestoroch Oremovho Lazu v Centre výcviku Lešť uctil pamiatku padlých rumunských vojakov, ktorí spolu s vojakmi Červenej armády a československými jednotkami oslobodili naše územie. Na pietnom akte sa zúčastnili aj rumunská veľvyslankyňa Steluța Arhire a predseda Výboru Národnej rady SR pre obranu a bezpečnosť a podpredseda Slovenskej národnej strany Anton Hrnko. Pietnu spomienku v priestore Centra výcviku Lešť zorganizoval rezort obrany prvý raz minulý rok pri obnovenom pamätníku venovanom pamiatke rumunských hrdinov.

„Chcem aj tu, pri obnovenom pamätníku, vyjadriť vďaku a uznanie, ktoré si rumunskí vojaci zaslúžia od nás všetkých, pretože aj im vďačíme za vytúženú slobodu,“ povedal minister obrany Peter Gajdoš. Hodnotu slobody a mieru zdôraznil aj Anton Hrnko. „Nesmieme zabúdať na tých, ktorí obetovali životy za našu slobodu, a na to, že vďaka nim sme mohli žiť v pokoji a mieri,“ uviedol.

Rumunská veľvyslankyňa Steluța Arhire poďakovala za starostlivosť o pamiatku na jej zosnulých krajanov. „Pre nás,

Rumunov, má pripomínanie si našich hrdinov veľký význam, preto chcem vo svojom mene, ale aj v mene rumunskej vlády a celého národa hlboko oceniť starostlivosť o túto živú spomienku na nich,“ povedala.

Oslobodzovacích bojov sa na našom území zúčastnilo viac ako 240 000 rumunských vojakov, pričom vyše 10 000 z nich zahynulo.

Foto: Ivan Kelement

Pasca na konvoj

Vo februári sa v Centre výcviku Lešť uskutočnil dvojtýždňový kurz ochrany konvojov, určený pre príslušníkov dopravnej rotý hlohovského práporu logistiky, ale aj pre ďalšie súčasti trenčianskej brigády bojového zabezpečenia. Teda pre martinský opravárenský prápor, prápor logistiky Topoľčany a prápor CSS z Prešova.

Veliteľ dopravnej rotý hlohovského práporu kapitán Andrej Hazák, ktorý riadil celé zamestnanie, pripomenul, že tohtoročný kurz nadviazal na tie, ktoré sa uskutočnili v dvoch predchádzajúcich rokoch.

Skúsený inštruktor

„Hlavnou úlohou je získať, udržať a rozvinúť spôsobilosti pri ochrane logistických konvojov. Aby sa vojaci oboznámili s problematikou ochrany konvojov pri rôznych incidentoch a situáciách, s ktorými sa môžu pri plnení úloh stretnúť. S najnovšími poznatkami v tejto oblasti nás oboznamuje skúsený inštruktor Vojenskej polície rotmajster Peter Toscano,“ hovorí kapitán Hazák.

Logisti plnia úlohy na Lešti v zimných podmienkach. Musia si zvyknúť na nízke teploty, sneh, ale aj na mrznúci dážď. Napriek tomu je veliteľ dopravnej rotý s ich prístupom k výcviku veľmi spokojný. Vojaci počas neho používajú modernú techniku, ktorú majú logistické útvary našich ozbrojených síl k dispozícii. Napríklad pancierové valníky sedmičkového radu Tatra 815, ktoré boli do výzbroje zavedené pred dvoma rokmi, ale aj opancierované Tatry Multilift, ktoré používajú od minulého roka. Vodiči dostávajú v zimných podmienkach poriadne zabrať. Kapitán Hazák je s nimi spokojný. Konštatuje, že vodiči jeho rotý v minulom roku najazdili desaťtisíce kilometrov pri zabezpečovaní prepravných úloh pre OS SR. Pochvaľuje si prácu svojho veliaceho poddôstojníka nadrotmajstra Martina Šika, vodiča – špecialistu desiatnika Tomáša Michala, rotmajstra Jána Závadzkého z martinického opravárenského práporu, rotmajstra

Petra Krupu z topoľčianskeho práporu logistiky, čatára Petra Cmara z prešovského práporu CSS či desiatnika Borisa Hasina z hlohovského práporu logistiky.

Svoju spokojnosť s kurzom vyjadril aj desiatnik Martin Rosina. Je vodič Tatry Multilift. Zúčastnil sa na všetkých troch ročníkoch kurzu. V tomto roku si namiesto úlohy vodiča vyskúšal pozíciu guľometníka na korbe, ktorý sa podieľa na ochrane konvoja. „Je to zasa trochu iný pohľad a náplň práce, ako je činnosť za volantom. Teraz musím pomáhať ja chrániť vodičov. Vlastne im vraciam ich podporu z minulých rokov. Predpokladom úspešnej ochrany konvoja je vzájomná spolupráca,“ priznáva desiatnik Rosina.

Sú terčom útokov

Kapitán Hazák vníma kurz ochrany konvojov ako príležitosť naučiť vojakov riešiť krízové situácie pri ochrane zásobovacích konvojov, ktoré sú často terčom útokov nepriateľa. Podľa neho každý vojak musí poznať, s čím sa môže stretnúť počas plnenia úlohy, a pomôcť tak znížiť straty počas napadnutia konvoja. Je dôležité, aby si aj vodiči všimli svoje okolie, správanie ľudí, nielen sledovali cestu. „Kurz ich naučí, aby nič nebrali ako rutinu. A poučili sa z chýb, ktoré spravili pri predchádzajúcom incidente. Tento systém výučby je efektívny, núti príslušníkov kurzu byť neustále v strehu a predvídať, čo sa môže stať. Súčasťou kurzu bolo nielen riešenie incidentov, ale aj streľby. Z vozidla a na pechotnej strelnici. Išlo o streľby so zameraním na neštandardné strelecké polohy, streľbu pod záťažou či spoza prekážky.“

Inštruktor Vojenskej polície rotmajster Peter Toscano z Odboru výcviku a kynológie Vojenskej polície vo Vlkanovej – Hronseku pozorne sledoval počínanie logistov pri presune konvoja z jednej základne do druhej. Počas neho bol konvoj napadnutý nástražným výbušným systémom (IED) a streľbou z ručných zbraní. Pri presune došlo k výbuchu IED po oboch stranách cesty. Výbuch zasiahol veliteľské vozidlo s veliteľom konvoja. Vozidlo zostalo nepojazdné, vodič ťažko ranený, veliteľ mŕtvy. Zasiahnuté boli aj ďalšie vozidlá konvoja. Časť ich osádok mala rôzne stupne zranenia. Zastupujúci veliteľ musel zorganizovať dôslednú obranu a postupne zneškodniť útočníkov. Až potom mohli zabezpečiť zdravotnú pomoc pre ranených. Takto vyzeral len jeden z množstva incidentov, ktoré museli účastníci kurzu vyriešiť.

Ako ochrániť konvoj

Podľa rotmajstra Toscana v kurze postupujú od plnenia jednoduchších úloh k tým náročnejším. Vojaci musia zvládnuť rôzne útoky na konvoj, pri ktorých sú príslušníci konvoja ranení. Aby vedeli včas a správne reagovať na vzniknutú situáciu. Zatažkávacou skúškou bola pasca na konvoj. Bolo to vyvrcholenie celej prípravy. Pri jej zvládnutí museli príslušníci jednotlivých útvarov trenčianskej brigády bojového zabezpečenia uplatniť všetko, čo sa v kurze naučili. Náročnosť kurzu sa každým rokom zvyšuje. Počtom incidentov a ich zložitou. Na kurze sa zúčastnili príslušníci štyroch práporov, ktorí spolu cez rok nespolupracovali a museli sa zladiť dokopy. Počas kurzu dochádzalo k striedaniu veliteľov konvoja, veliteľov vozidiel i korieb ochrany. Všetkých to nútilo, aby sa dokázali prispôsobiť novej pozícii v konvoji.

Kapitán Hazák vysoko ocenil aj zapojenie Odboru simulačných technológií Centra výcviku Lešť. Každý incident zaznamenali. Po jeho skončení ho vyhodnotili. A na konci kurzu všetkých veliteľov čakalo podrobnejšie vyhodnotenie jednotlivých incidentov. Vyhodnotenie si potom odniesli k svojim útvarom, aby ho mohli používať pri ďalšej práci.

Podľa jeho slov patrilo medzi najnáročnejšie incidenty jeden z posledných v celom kurze. Vtedy vedľa konvoja explodovali tri IED, poškodili tri vozidlá a zranili niekoľko príslušníkov konvoja. Práve keď riešili odťahnutie poškodenej techniky a odsun zranených, nepriateľ zaútočil. Veliteľ konvoja mal čo robiť, aby situáciu zvládol. Našťastie išlo o jeden z posledných incidentov a jednotka už bola zohratá. Celý incident nakoniec vyriešila.

Kapitán Andrej Hazák s uspokojením konštatoval, že kurz pomáha zlepšovať pripravenosť vojakov: „Názorne sa to ukázalo aj v priebehu minuloročného cvičenia Slovenský štít či Logex 2017. V prípade pokračovania kurzu by som v ňom uvítal ďalšie zapracovanie najnovších poznatkov z reálnych misií a operácií vo svete.“

Text a foto: Jozef Žiak

Ministerka vybrala náčelníka

Novým náčelníkom Generálneho štábu Armády Českej republiky bude generálporučík Aleš Opat, oznámila ministerka obrany ČR v demisii Karla Šlechtová. Do funkcie by mal nastúpiť 1. mája po armádnom generálovi Josefovi Bečvářovi, ktorému sa skončí o rok predĺžené funkčné obdobie. Opat dosiaľ pôsobil ako zástupca náčelníka generálneho štábu – náčelník štábu. Prvou úlohou nového náčelníka Generálneho štábu AČR bude reorganizácia velenia českej armády. Ministerka Šlechtová chce s novým náčelníkom riešiť aj vyzbrojovanie armády a očakáva od neho aj omladenie veliteľskej štruktúry. „Chceme obmeniť celé vedenie a riadenie, bude to skutočne enormný krok,“ vyhlásila ministerka. Návrh na vymenovanie Opatu ministerka prerokovala s premiérom v demisii Andrejom Babišom aj s prezidentom Milošom Zemanom. Nový náčelník Generálneho štábu AČR sa narodil 9. septembra 1964 v Hraniciach. Absolvoval Vysokú vojenskú školu pozemného vojska vo Vyškove, odbor teórie riadenia a použitie bojových látok. Pôsobil na Vysokej škole velenia a štábu námornej pechoty v americkej Virgínii a na Kráľovskej akadémii obranných štúdií v Londýne. Je inštruktorom sebaobrany a boja zblízka MUSADO II. stupňa, inštruktorom výsadkovej prípravy a získal odznak výsadkára 1. triedy. Má za sebou účasť vo viacerých medzinárodných misiách a operáciách v Afganistane, Bosne a Kosove. Je držiteľom mnohých českých vyznamenaní, ocenení a medailí NATO a dvoch francúzskych štátnych vyznamenaní.

Foto: AČR

České satelitné centrum

Pre spojencov z NATO, českú armádu aj integrovaný záchranný systém má slúžiť nové národné satelitné centrum, ktoré v Českej republike vybuduje a bude prevádzkovať vojenská rozviedka. Zariadenie s desiatkami expertov má analyzovať satelitné i letecké snímky a poskytovať obrazové spravodajské podklady na rozhodovanie. „Vytvorením národného satelitného centra SATCEN ČR reálne plníme jeden z našich záväzkov voči NATO. Zároveň tak podporíme prácu integrovaného záchranného systému a ďalších štátnych inštitúcií v Českej republike,“ uviedol riaditeľ Vojenského spravodajstva Jan Beroun. Centrum má vzniknúť od 1. júla. Zamestná desiatky špecialistov, ktorí budú analyzovať satelitné a letecké snímky a pripravovať z nich obrazové spravodajské podklady (tzv. IMINT – Imagery Intelligence). Centrum bude poskytovať spravodajskú podporu českým vojenským kontingentom v zahraničných misiách. Doma jednotlivým rezortom a integrovanému záchrannému systému pomôže monitorovať pohyby zemského povrchu pri dopravných stavbách alebo zisťovať rozsah prírodných pohrôm. Spoločné satelitné centrum pre kozmický prieskum prevádzkuje taktiež Európska únia v španielskom Torrejón.

Saudi chcú vojačky

Saudská Arábia po prvý raz umožnila ženám hlásiť sa do armády. Žiadať môžu o pozície s hodnosťou vojaka v provinciách Rijád, Mekka, Kasím a Medína. Adeptky na vstup do armády musia spĺňať 12 predpísaných požiadaviek, predovšetkým byť saudskoarabskými občanami, mať vek 25 – 35 rokov a stredoškolské vzdelanie. Záujemkyne o vstup do armády a ich mužskí poručníci – manželia, otcovia, bratia či synovia – musia mať okrem toho bydlisko v tej istej provincii, kde je aj lokalita výkonu ich vojenskej služby. Kráľ Salmán už vydal dekrét, na základe ktorého budú môcť ženy od júna šoférovať vozidlo. Od januára môžu navštevovať aj futbalové zápasy. Stále však potrebujú povolenie na cestovanie alebo sobáš, na prácu či prístup k zdravotnej starostlivosti.

Odišiel pilot Liškutín

Vo veku 98 rokov zomrel 19. februára v Británii brigádny generál vo výslužbe Miroslav Liškutín, príslušník 312. a 313. československej stíhacej perute britského Kráľovského letectva (RAF). Po vyhlásení protektorátu v marci 1939 sa ako mladý pilot pred začiatkom vojny dostal do Británie. Po službe vo francúzskej Cudzinckej légii v Afrike a páde Francúzska bojoval v Anglicku v radoch pilotov 312. a 313. československej stíhacej perute. Absolvoval 131 letov nad nepriateľské územia a nalietal 465 bojových hodín. Rodák z Jiřkovic neďaleko Brna sa po druhej svetovej vojne vrátil do vlasti. Perzekúcia zo strany komunistického režimu po februári 1948 ho opäť vyhnala do Británie. Minulý rok ho český prezident Miloš Zeman povýšil do hodnosti brigádneho generála. Z československých pilotov RAF žije už iba Emil Boček (93).

Chýbajú tanky, vesty i stany

NATO založilo v roku 2014 po ruskej okupácii Krymu sily rýchleho nasadenia. Začiatkom roka 2019 v nich prevezme vedúcu rolu Nemecko. Podľa denníka Die Welt však na to v súčasnosti nemá dostatok tankov. Nemeckej armáde chýbajú na nasadenie v silách rýchlej reakcie NATO tiež nepriestrelné vesty, zimné oblečenie a stany. S odvolaním sa na dokument armádneho veliteľstva o tom informoval denník Rheinische Post. Takéto nedostatky v zásobovaní, najmä pri dôležitom projekte Severoatlantickej aliancie, „nemôžu byť a nebudú akceptované,“ uviedol expert Sociálnodemokratickej strany Nemecka SPD na obranu Fritz Felgentreu. Poslanec Kresťanskosociálnej únie CSU Florian Hahn žiada vyriešenie materiálových nedostatkov tak, ako je to napísané v koalícnej zmluve. O škandále vo vzťahu k vojakom a zahanbení voči spojencom hovorila expertka na obranu zo Slobodnej demokratickej strany FDP Marie-Agnes Stracková-Zimmermannová.

Zomrel ruský osloboditeľ

Vo veku 93 rokov zomrel 22. februára jeden z prvých sovietskych vojakov, ktorí na sklonku druhej svetovej vojny vstúpili na územie koncentračného tábora Auschwitz a oslobodili jeho väzňov. Leontij Brandt sa narodil v roku 1924 v židovskej rodine. V roku 1942 ako dobrovoľník narukoval do Červenej armády a zúčastnil sa na bojoch v Rusku, Bielorusku, na Ukrajine, v Československu i Poľsku. Bol v skupine sovietskych spravodajcov, ktorí 27. januára 1945 ako prví vstúpili do areálu najväčšieho koncentračného tábora Auschwitz. Koniec vojny ho zastihol pri Prahe, kde v boji s nemeckými jednotkami padli všetci spolubojovníci z jeho jednotky.

2018
rok pamäti

Po sto rokoch našiel pokoj

Vďaka analýze DNA sa vo Francúzsku podarilo identifikovať prvého vojaka, ktorý padol v prvej svetovej vojne. Telesné pozostatky seržanta Clauda Fourniera, padlého počas bojov o Verdun, pochovali 21. februára v národnej nekropole v Douaumont v kraji Meuse.

Na slávnostnom akte sa okrem historikov, regionálnych politikov a predstaviteľov francúzskeho ministerstva obrany zúčastnil aj vnuk padlého vojaka. Forenzný lekár Bruno Frémont vysvetlil, že zisteniu totožnosti vojaka pomohlo viacero náhod. Začali sa nálezom troch takmer kompletných, ale poprepletených kostí na pohrebisku nachádzajúcom sa na mieste výstavby pamätníka obetí prvej svetovej vojny Fleury-devant-Douaumont. Na mieste sa našli aj okované topánky, bajonety, prilba typu Adrian a dokonca fľaštička so zvyškom mäťového esenciálneho oleja. Keď na naliehanie Dr. Frémonta preosievali z jamy vyťaženú zeminu, našla sa identifikačná známka patriaca Claudovi Fournierovi.

Vďaka testom DNA

V archívoch sa zistilo, že seržant Claude Fournier, narodený 27. novembra 1880 v obci Colombier-en-Brionnais v kraji Saône-et-Loire, bol príslušníkom 134. pešieho pluku a padol 4. augusta 1916 v bojoch pri Douaumont. Mal 35 rokov. Odborníci potom pri identifikácii porovnali morfologické znaky troch nájdených lebiek s dostupnými vojenskými fotografiami. Po príbuzných padlého vojaka pátral starosta mesta Colombier-en-Brionnais, odkiaľ sa však Fournierovci odsťahovali dávno pred začiatkom prvej svetovej vojny. Aktivistom zo združení vojenských veteránov Anciens combattants a Souvenir français sa podarilo vytvoriť rodokmeň

rodiny Fournierovcov a dopátrať sa k vnukovi vojaka, 75-ročnému Robertovi Allardovi, ktorý žije na Azúrovom pobreží. Zistili, že Claude Fournier sa živil ako záhradník a s manželkou Marguerite žili v okolí Lyonu. Manželom sa v roku 1910 narodila dcéra Antoinette. Genetickými testami, ktoré povolilo francúzske ministerstvo obrany, sa potvrdil príbuzenský vzťah medzi seržantom Fournierom, jeho vnukom Robertom Allardom a vzdialenou príbuznou Claudiou Palluatovou-Montelovou.

Bitka pri Verdune

Z pohľadu vedy a dejín ide o úspech, z ľudského hľadiska je pre Roberta Allarda fantastické, že jeho starý otec bude mať hrob, uviedol Dr. Frémont. „Moja matka, ktorá zomrela v roku 2011 vo veku 101 rokov, vždy ľutovala, že nevieme, kde je pochyvaný jej otec, na ktorého mala len pár nejasných spomienok.“

Na slávnostnom akte sa okrem vnuka padlého vojaka zúčastnila aj asi stovka občanov obce Colombier-en-Brionnais vrátane detí, ktoré na Fournierovom prípade pracovali v rámci školského projektu.

Počas bojov pri Verdune od februára do decembra 1916 padlo 300 000 vojakov. Na území s rozlohou asi 10 000 hektárov sa ešte stále nachádzajú pozostatky približne 80 000 z nich.

Text a foto: TASR

O TURRE 30 sa rozprávame s plukovníkom Vladimírom Kavickým, expertom slovenských ozbrojených síl na zbraňové systémy, starším vojenským poradcom sekcie modernizácie a infraštruktúry MO SR, ktorý je okrem iného aj členom skupiny hodnotiteľov projektov EÚ, členom Vedeckej rady Kriminalistického a expertízneho ústavu Policajného zboru SR či členom odborovej komisie študijného odboru bezpečnostný manažment Žilinskej univerzity. Je tiež autorom vedeckých a odborných publikácií a kníh, ktoré mu vydali vo viacerých krajinách.

Diaľkovo ovládaná veža

TURRA 30

V priebehu procesu obstarávania vozidiel 8×8 pre OS SR sa objavili aj diskusie o vhodnosti výberu slovenskej diaľkovo ovládanej veže TURRA, ktorou bude uvedené vozidlo vybavené.

Aké sú vo svete špeciálnej techniky trendy v systémoch vežových nadstavieb na obrnených vozidlách?

Tie základné konštrukčné riešenia veží sú dve. Ťažké a masívne veže s posádkou, ako je LANCE vozidla BOXER alebo veže na vozidle AJAX SCOUT SV. Tento prvý typ veže využíva silný pancier na ochranu posádky, je tam priama interakcia posádky a zbraňových systémov. Je možné dopĺňať zásobu munície priamo vo vozidle. Celkovo sú veže masívnejšie a vyžadujú si vyššiu nosnosť vozidla. Druhou cestou sú diaľkovo ovládané veže, ako je TURRA. Pri nich je trend znižovania hmotnosti, elektronizácie, robotizácie a miniaturizácie ďalších prvkov. Vysoká úroveň balistiky nie je až taká potrebná, keďže nie je potrebné chrániť posádku. Ich výho-

dou je aj skutočnosť, že konštrukčne netreba riešiť napríklad odfiltrovanie spalín plynov pri výstrele z priestoru veže. Netreba riešiť ani vyhadzovanie prázdnych nábojníc. Významná je aj skutočnosť, že zásoba munície je umiestnená mimo priestor vozidla určeného pre osádku, takže pri prípadnom zásahu a výbuchu zásobníkov sú vojaci chránení pancierom na korbe.

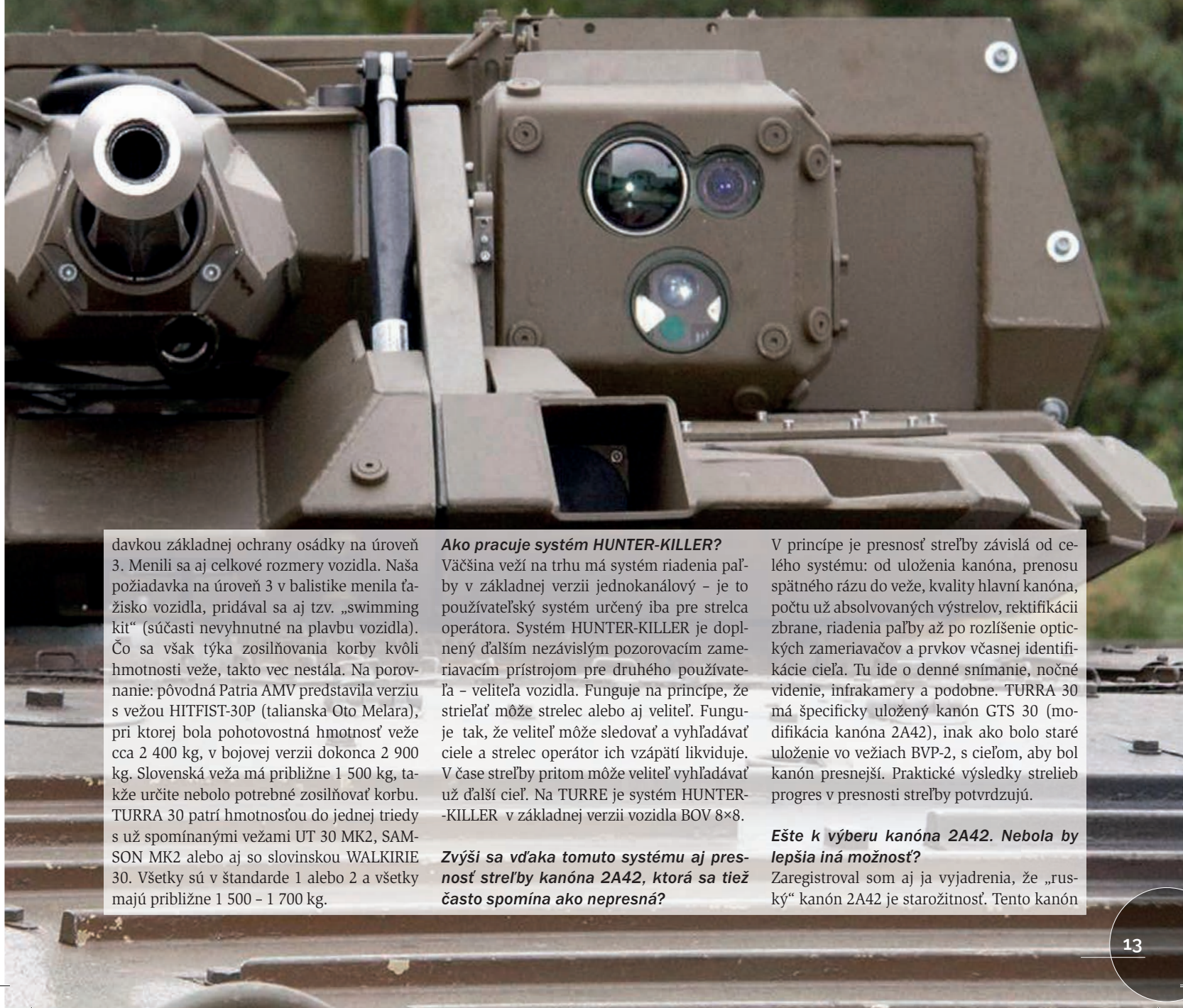
Akú má TURRA 30 balistickú ochranu?

Odborne povedané: vo verzii pre OS SR spĺňa balistickú ochranu STANAG 4569 Ed. 3 na úrovni 2 s možnosťou prídania vyššej balistickej ochrany. Nebudem zachádzať do vysvetľovania podrobností, len poviem, že pre tento typ veží je to štandardná ochrana. Na porovnanie, v súčasnosti patria k najmoder-

nejším vežiam nórsky PROTECTOR MCT 30. Izraelská spoločnosť Rafael produkuje SAMSON MK2 a ďalší Izraelčania vo firme Elbil vyvinuli vežu UT 30 MK2. Aj tie majú v základnej verzii balistickú ochranu na úrovni 1, maximálne 2. Zvyšovanie sa robí podľa želania zákazníka a za príplatok. Treba však povedať, že to zároveň zvyšuje nielen cenu veže, ale aj jej hmotnosť, čo má negatívny účinok napríklad na výkon a životnosť servomotorov poháňajúcich vežu pri otáčaní.

Musela byť oproti základnej verzii vozidla Patria vyvinutá napríklad zosilnená korba, aby uniesla vežu TURRA 30?

Patria musela na základe našich požiadaviekrobiť na vozidle viaceré úpravy. Menila napríklad vnútornú konštrukciu v súlade s požia-

dvakrát základnej ochrany osádky na úroveň 3. Menili sa aj celkové rozmery vozidla. Naša požiadavka na úroveň 3 v balistike menila ťažisko vozidla, pridával sa aj tzv. „swimming kit“ (súčasťi nevyhnutné na plavbu vozidla). Čo sa však týka zosilňovania korby kvôli hmotnosti veže, takto vec nestála. Na porovnanie: pôvodná Patria AMV predstavila verziu s vežou HITFIST-30P (talianska Oto Melara), pri ktorej bola pohotovostná hmotnosť veže cca 2 400 kg, v bojovej verzii dokonca 2 900 kg. Slovenská veža má približne 1 500 kg, takže určite nebolo potrebné zosilňovať korbu. TURRA 30 patrí hmotnosťou do jednej triedy s už spomínanými vežami UT 30 MK2, SAMSON MK2 alebo aj so slovinskou WALKIRIE 30. Všetky sú v štandarde 1 alebo 2 a všetky majú približne 1 500 – 1 700 kg.

Ako pracuje systém HUNTER-KILLER?

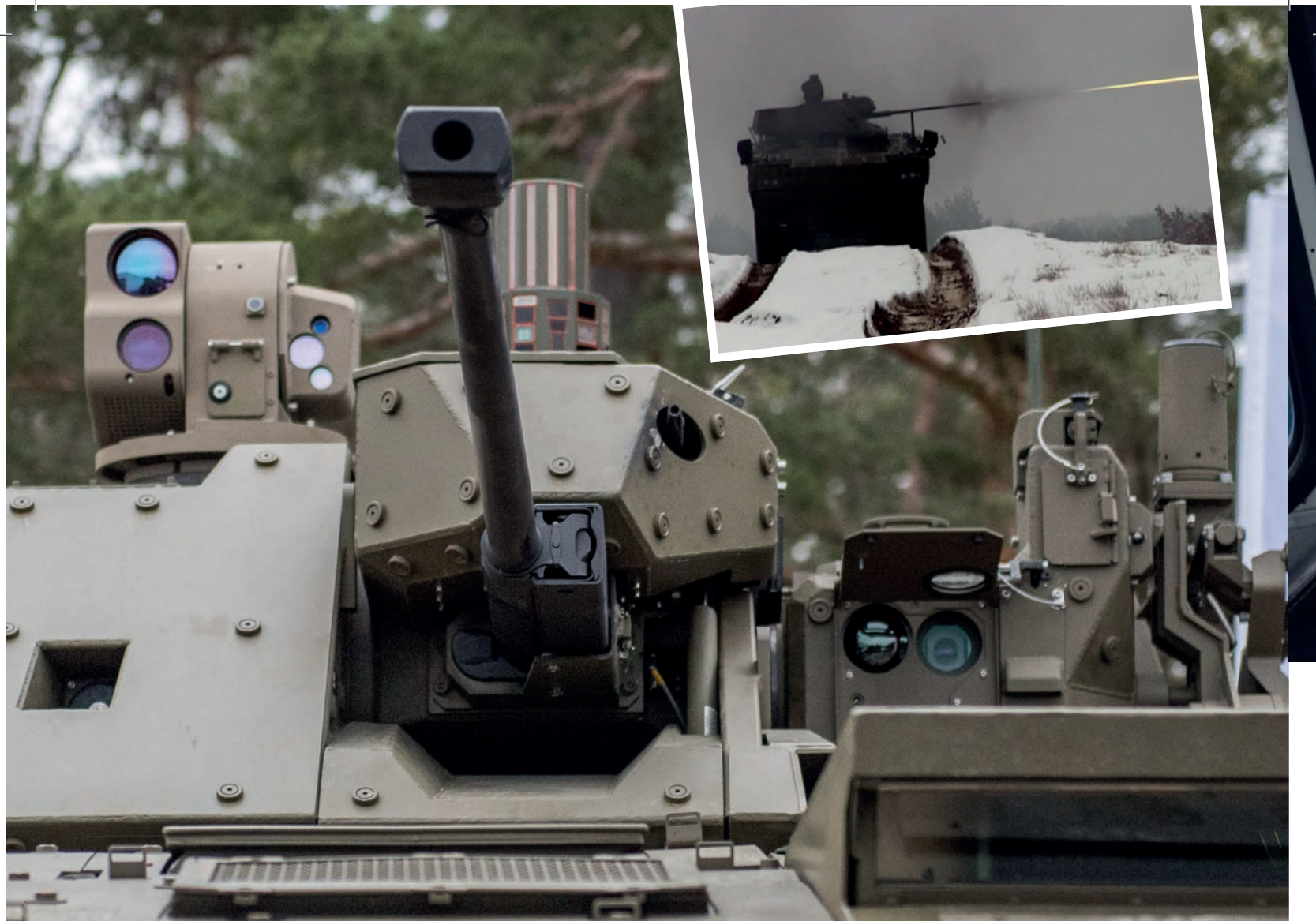
Väčšina veží na trhu má systém riadenia paľby v základnej verzii jednonábový – je to používateľský systém určený iba pre strelca operátora. Systém HUNTER-KILLER je doplnený ďalším nezávislým pozorovacím zameriavacím prístrojom pre druhého používateľa – veliteľa vozidla. Funguje na princípe, že strelať môže strelec alebo aj veliteľ. Funguje tak, že veliteľ môže sledovať a vyhľadávať cieľ a strelec operátor ich vzápätí likviduje. V čase strelby pritom môže veliteľ vyhľadávať už ďalší cieľ. Na TURRE je systém HUNTER-KILLER v základnej verzii vozidla BOV 8x8.

Zvýši sa vďaka tomuto systému aj presnosť strelby kanóna 2A42, ktorá sa tiež často spomína ako nepresná?

V princípe je presnosť strelby závislá od celého systému: od uloženia kanóna, prenosu spätného rázu do veže, kvality hlavni kanóna, počtu už absolvovaných výstrelkov, rektifikácii zbrane, riadenia paľby až po rozlíšenie optických zameriavačov a prvkov včasnej identifikácie cieľa. Tu ide o denné snímanie, nočné videnie, infrakamery a podobne. TURRA 30 má špecificky uložený kanón GTS 30 (modifikácia kanóna 2A42), inak ako bolo staré uloženie vo vežách BVP-2, s cieľom, aby bol kanón presnejší. Praktické výsledky strelieb progres v presnosti strelby potvrdzujú.

Ešte k výberu kanóna 2A42. Nebola by lepšia iná možnosť?

Zaregistroval som aj ja vyjadrenia, že „ruský“ kanón 2A42 je starožitnosť. Tento kanón

však stále používajú viaceré krajiny v Európe a v priestoroch reálnych konfliktov je mimoriadne cenený. Stavili sme na osvedčený typ. Konštruktéri strávili posledných pár mesiacov jeho materiálovým a technickým zdokonaľovaním a riešením stabilného uloženia vo veži. Nejde pritom o žiadny importný artikel, kanón sa pod označením GTS 30 vyrába v našej ZTS – ŠPECIÁL, a. s. Muníciu doň vyrábame v našej ZVS holding, a. s. Koncept 30 mm BUSHMASTER II, ktorý sa v diskusióch považuje za potenciálnu náhradu a je najrozšírenejší v západnom svete, patrí do rovnakej triedy. A to aj pokiaľ ide o vek, je to, obrazne povedané, rovesník konceptu 2A42. Tu možno dodať, že väčšina konceptov podobných zbraňových systémov vychádza z obdobia od skončenia druhej svetovej vojny do sedemdesiatych rokov minulého storočia. Dodnes sa používajú bez výraznejšej konštrukčnej zmeny. Výrazne sa však zmenilo materiálové inžinierstvo, kde napríklad drevo vystriedal plast a zlepšila sa metalurgia kovových súčastí. No predovšetkým sa skvalitnila IT časť a optika, teda systém riadenia paľby. Aj tradičný BUSHMASTER II je stále platný v krajinách NATO, má svoj STANAG 4624 o zameniteľnosti munície, pričom s jeho obmenou na iný druh zbrane sa v najbližších rokoch nepočíta.

Prečo teda nie 30 mm BUSHMASTER II vz. 44 alebo niečo iné, supermoderné?

Pri výbere kanóna sme vychádzali z niekoľkých skutočností. Spomínaný 30 mm ka-

nón vz. 44 BUSHMASTER II má svoju nespornú kvalitu. Produkuje ho niekoľko výrobcov zbraní aj munície. Kanón má väčší dostrel, väčšiu typovú škálu munície aj väčšiu ústovú rýchlosť strely ako náš kanón GTS 30. Ale ústovú energiu strely vylietajúcej z hlavne majú takmer rovnakú. Pre účinnosť podkalibrových striel je najdôležitejším faktorom práve energia. Pri klasických HE strelách (trieštivo-trhavá vysoko explóziívna strela) je hodnotiacim prvkom účinku strely v cieľi veľkosť trhacej náplne a energia pri výbuchu, ktorá udeľuje črepinám rýchlosť. Aj tu je rozdiel niekoľko gramov trhaviny. Výrazným negatívom kanóna 30 mm BUSHMASTER II je však pre nás najmä cena a nedostupnosť výroby v domácich podmienkach. Kanón je výrazne drahší ako náš GTS 30, rovnako výrazne drahšia je aj munícia. Ak sme teda zvažovali obmenu kanónov, zhodnotili sme, že nákup zo zahraničia by nepriniesol také výrazné zlepšenie technických parametrov a také zvýšenie operačných spôsobilostí, aby to kompenzovalo výrazne vyššie finančné náklady na zbraň a muníciu z domácej produkcie.

Pri munícii pritom ide o 30 mm kaliber. Očakávate, že ešte ostane vo výzbroji armád?

Do budúcnosti existuje niekoľko koncepcií, s ktorými sa svetoví konštruktéri zaoberajú. Napríklad 35 mm kanón, 30/40 mm, 40 mm kužeľový vývrt hlavne, 40 mm klasický náboj aj 40 mm teleskopický kanón CTA

40. Výrobcom sa predhávajú v ponúkaných koncepciách. Dovolím si tvrdiť, že ani jeden z nich zatiaľ neprevládol tak, aby sa NATO alebo krajiny EÚ zhodli na jeho platforme ako jedinej. Tiež nebudem pesimista, ak poviem, že sa to v krátkom časovom horizonte ani nestane. My sa však pozeráme dopredu, za horizont, ktorý je vzdialený desať či viac rokov. Chceli by sme pokračovať v domácom vývoji veží aj pri väčšom kalibri, s možnosťou výroby veží doma na Slovensku. Vlni v decembri sme sa oficiálne zapojili do PESCO a v oblasti vyzbrojovania sme zapojení do dvoch projektov. Sme lídrom v projekte EuroArtillery a členom – pozorovateľom projektu Obrnené bojové vozidlo pechoty, kde sú lídrom Taliani. Najmä v tom druhom projekte by sme chceli spolupracovať na vývoji nového pásového vozidla. Vieme ponúknuť skúsenosti nielen z konštruovania veží či systémov riadenia paľby. Boli by sme radi, keby boli do projektu zapojené slovenské výskumno-vývojové kapacity. Otvorili by sa nám možnosti či už čiastočnej, alebo komplexnej výroby takéhoto vozidla na Slovensku. Ide o to, nájsť spoločnú reč s viacerými krajinami, pričom spoločne budeme určite kráčať smerom k najmodernejším riešeniam zbraní a zbraňových systémov.

Text: Pavol Vitko

Foto: Ivan Kelement, Peter Sadák, VTSÚ Záhorie, EVPÚ, TASR

Na Lešti súťažili civilní
a vojenský zdravotníci
a záchranári

Salus Vitalis

V priestoroch Centra výcviku Lešť sa 14. až 15. marca uskutočnil už v poradí 8. ročník medzinárodnej súťaže záchranárskych posádok. Podujatie, ktoré organizuje občianske združenie Salus Vitalis v spolupráci s rezortom obrany sa v tomto roku zameralo na organizáciu zásahu pri nehodách s hromadným postihnutím osôb.

Štatutárny zástupca občianskeho združenia Salus Vitalis a predsedníčka odbornej sekcie Slovenskej komory zdravotníckych záchranárov Dagmar Tomčányová pripomína, že samotná súťaž a odborná konferencia, ktorá jej v priestoroch Kultúrneho domu v Pliešovciach predchádzala, sú zamerané na organizáciu zásahu na mieste mimoriadnej udalosti. Najmä na precvičenie veliteľských pozícií, súčinnosť, spoluprácu a komunikáciu jednotlivých zložiek integrovaného záchranného systému.

„Súťažilo štyridsať posádok zo Slovenska a z Českej republiky. Boli medzi nimi profesionálni záchranári, zástupcovia Slovenského Červeného kríža, Ozbrojených síl SR a študenti odboru urgentná zdravotná starostlivosť zo Slovenska a Česka. Súťaž bola namáhavá po fyzickej i psychickej stránke. Pozostávala z nočnej a dennej etapy. Všetky námety na jednotlivé úlohy vychádzajú z reálnych situácií, ktoré sa uskutočnili buď na Slovensku, alebo vo svete. Ide o to, aby sme sa z nich poučili. Bola medzi nimi napríklad dopravná nehoda autobusu, čo je podľa štatistík najčastejšia hromadná nehoda na Slovensku i v Česku, ďalej evakuácia reštaurácie na základe udalosti v Prahe, keď pri nej zahynulo niekoľko ľudí. Príslušníci žilinského 5. pluku špeciálneho určenia pripravili situáciu, keď bol teroristami napadnutý humanitárny konvoj sprevádzaný pracovníkmi Červeného kríža. Vychádzali sme z reálnej situácie v minulom roku,“ upresnila Dagmar Tomčányová.

Víťazná Rožňava

Počas oboch etáp museli súťažiaci prejsť okolo 20 kilometrov. Ich kondíciu a dobrú mušku preverila aj prekážková dráha CIZMA a strelba z malokalibrovky. Pani Tomčányová ocenila výbornú spoluprácu s rezortom obrany. „Sme radi, že môžeme vďaka pochopeniu MO SR súťaž organizovať práve v Centre výcviku Lešť, ktoré je na takéto úlohy doslova predurčené. Dobrá spolupráca je potom predpokladom aj re-

álnej spolupráce pri prípadných hromadných nešťastiach. Súťaž nám umožňuje navzájom sa spoznať, zistiť, aké možnosti majú vojenské alebo záchranárske zložky či Červený kríž, aby sa v prípade potreby navzájom podporovali a dopĺňali.“

Jedným z odborných garantov podujatia je riaditeľ Úradu hlavného lekára OS SR plukovník MUDr. Vladimír Lengvarský. Pripomenul, že slovenské ozbrojené sily sú ďalšou zložkou integrovaného záchranného systému. „Aj vzhľadom na naše úlohy v rámci domáceho krízového manažmentu musíme vedieť reagovať na akékoľvek ohrozenia. Som rád, že spolupráca sa prehlbuje. Civilný sektor je takto lepšie informovaný o našich možnostiach. Máme čo ponúknuť aj z našich skúseností, ktoré vojenský zdravotníci získali v medzinárodných operáciách a misiách. Kolegovia z civilu ich oceňujú. Súťaž zabezpečoval odbor špecializovaných zdravotníckych činností a výcviku Úradu hlavného lekára OS SR. Spolupracuje žilinský 5. pluk špeciálneho určenia. Prispievame štyrmi rozhodcami na hodnotenie jednotlivých úloh a niektorými podpornými a logistickými zložkami. Súťaž je pre vojenských zdravotníkov možnosťou porovnať svoje postupy, metódu činnosti pri hromadných nešťastiach s civilnými kolegami od nás i z Českej republiky, ale aj materiálne vybavenie.“

V rámci súťaže sa v kategórii Ozbrojených síl SR nakoniec prezentovalo sedem posádok. Dve z rožňavského práporu RCHBO, ďalšie zo žilinského 5. pluku špeciálneho určenia, prešovského práporu ISTAR, levického mechanizovaného práporu, rotu podpory velenia prešovskej brigády a michalovskej rotu rádiolokačného prieskumu. Prvé miesto obsadila dvojica vojačiek Gabriela Patakyová a Dana Bocková z rožňavského práporu RCHBO, pred dvojicou zo Žiliny a posádkou z Rožňavy čatár Michal Kurek a vojačka Vladimíra Čipková.

Text a foto: Jozef Žiak

Veliteľ Vzdušných síl
Ozbrojených síl SR
generálmajor Ľubomír
Svoboda:

Dôvera je predpokladom úspechu

Generálmajor Ľubomír Svoboda je vo funkcii od minulého roka, predtým štyri roky pôsobil ako náčelník štábu Spojeneckého veliteľstva spoločných síl v holandskom Brunssume. Dovtedy bola jeho služba spojená s vojenským letectvom, v roku 1984 začínal ako dopravný pilot na základni Mošnov.

Čo zahŕňala vaša práca v štruktúrach NATO a čo z nej chcete aplikovať vo vzdušných silách?

Bola to pre mňa zaujímavá funkcia, pretože okruh mojej zodpovednosti sa značne líšil od toho, čo som robil predtým. Išlo najmä o to, čomu my hovoríme ženijná podpora, ale na operačnom stupni, kde hlavné úsilie smerovalo na manažment zdrojov a plánovanie. Prvé dva roky bola podstatná časť úsilia venovaná operáciám v Afganistane. V druhej polovici môjho pôsobenia došlo k preneseniu pozornosti na prípravu obrannej infraštruktúry v členských krajinách NATO. Ako som spomenul, bola to pre mňa nová skúsenosť, ale dostal som dosť času na prípravu, takže som prišiel do Brunssumu s patričným teoretickým vedomostným zázemím a napokon som sa v tejto funkcii cítil celkom komfortne. A čo by sa dalo aplikovať doma? Napríklad menej administratívy. Tou je veliteľ u nás na každom stupni tak zavalený, že mu často nezostáva dostatok času a síl venovať sa

napríklad koncepčným veciam. V NATO som tiež pozitívne vnímal prístup k ľuďom, dôveru k podriadeným, čo mi však bolo blízke aj predtým. Ľuďom treba dôverovať, veriť v ich schopnosti, počúvať ich návrhy, stanovovať čiastkové ciele, nechať ich tvoriť, čo je predpokladom úspechu celého kolektívu.

Vlani sme privítali na Slovensku prvé dva vrtuľníky UH-60 Black Hawk a dopravné lietadlo C-27J Spartan. Ako sa podarilo tieto stroje „rozlietať“?

V oblasti modernizácie som síce naskočil na rozbehnutý vlak, no ešte je pred nami dlhá cesta k úspešnému zvládnutiu zavedenej leteckej techniky. Vyžaduje si to nové postupy, nový systém logistického zabezpečenia, nový systém výcviku a prípravy personálu, investície do infraštruktúry. Toto všetko musíme vybudovať s neustálym dôrazom na bezpečnosť. Sme len na začiatku dlhej cesty. Zatiaľ sa nám darí. Druhý Spartan príde v krátkom čase, v druhej polovici roka by sme mali

dostať ďalšie dva vrtuľníky Black Hawk, zvyšných päť na budúci rok. Postupne sa budeme usilovať vyzbrojiť vrtuľníky palubnými zbraňovými systémami a prostriedkami sebaochrany, čo by nám podstatným spôsobom zvýšilo spôsobilosti pri plnení úloh podpory pozemných a špeciálnych síl, v čom ja osobne vidím jednu z hlavných úloh vzdušných síl.

A čo výcvik personálu?

Čo sa týka výcviku pilotov, naším záujmom je, aby sme boli v tejto oblasti čo najmenej závislí od zahraničnej pomoci. Je dôležité, že na Black Hawky už máme vycvičených dvoch inštruktorov, ktorí sú schopní cvičiť náš letecký personál. Okrem toho máme vycvičeného pilota špecialistu na technické zálety. Je to pilot, ktorý má hlboké technické poznatky o vrtuľníku a všetkých jeho systémoch, robí technické zálety po opravách a má podpisové právo na uvoľnenie vrtuľníka do ďalšej prevádzky. Pokiaľ ide o Spartana, situácia je trochu iná. Ak totiž boli piloti Black Hawkov na výcviku v USA, so Spartanmi sme začali s praktickým lietaním až po tom, čo prvý doletel z Talianska. Za účasti talianskeho inštruktora cvičíme dve osádky. Aj z nich sme si vytipovali dvoch mladých pilotov, ktorí by mali do jesene nalietať po dvesto hodín a potom začnú inštruktorský výcvik. To znamená, že už nebudeme potrebovať inštruktorov od výrobcu, čo je, okrem iného, dosť ekonomicky náročné. Potom budeme mať zá-

ujem o vyškolenie posádok a inštruktora na takzvané taktické využitie lietadla. To znamená na výsadky, vysadzovanie materiálu za letu, hasenie a podobne. Takže je ešte pred nami dlhá cesta, na konci ktorej budeme schopní plnohodnotne využívať novú techniku na všetky úlohy. Zároveň sa snažíme spolupracovať so spojencami, ktorí prevádzkujú obdobnú techniku, a využívať ich skúsenosti, prípadne sa zapojiť do takej formy spolupráce, ktorá perspektívne umožní znižovať prevádzkové náklady.

Pri vyhodnotení minulého roka zaznela nespokojnosť s počtom nalietaných hodín stíhacích pilotov.

Vlani skutočne došlo k poklesu nalietaných hodín. Hoci lietadlá MiG-29 majú ešte pomerne dlhý technický život, ich vek sa prejavuje. V druhom polroku sa postupne začala zlepšovať dodávka náhradných dielov, ale mali sme aj dvanásť udalostí, napríklad keď za letu motor nasal cudzí predmet, čo nám urobilo škrt cez rozpočet. V každom prípade, koncom roka boli podpísané príslušné zmluvy, päť motorov bolo odoslaných na generálku, mali by sme ich dostať už na jar. Dostupnosť motorov, náhradných dielov a teda aj lietadiel sa postupne zlepšuje. Ale situácia je stále krehká a akákoľvek nepredvídaná udalosť, ako napríklad spomínané poškodenie motorov cudzím predmetom, kde opravy sú finančne náročné, nám opäť môže skomplikovať život. Dovolím si však konštatovať, že pre nadchádzajúce obdobie som mierny optimista.

Ako vidí veliteľ vzdušných síl budúcnosť nášho nadzvukového letectva?

Vzdušné sily na plnohodnotné plnenie svojich zákonných úloh potrebujú nadzvukové lietadlá. Každý iný variant znamená vzdať sa časti suverenity. Pre mňa je dôležité, aby vzdušné sily ako súčasť Ozbrojených síl Slovenskej republiky mohli plniť svoju základnú ústavnú povinnosť, chrániť suverenitu a zvrchovanosť našej krajiny, ako aj plniť si medzinárodné záväzky, ku ktorým sa SR zaviazala.

Otáznik visí aj nad budúcnosťou rádiolokátorov.

Táto úloha nás tlačí, prevádzkujeme síce modernizované, ale staré radary P-37MSK. Tie nateraz ešte pracujú, a to najmä vďaka kvalitnej údržbe našich ľudí. Skrátka, P-37 ešte niečo vydržať môžu, musíme ich však čím skôr nahradiť. Preto je akvizícia rádiolokátorov jednou z hlavných úloh vyplývajúcich z dlhodobého plánu rozvoja OS SR.

Je už na stole otázka modernizácie protivzdušných zbraňových systémov?

V súlade so schválenými hlavnými plánovacími dokumentmi MO SR je možné

potvrdiť, že Ozbrojené sily SR si v budúcnosti zachovajú existujúce spôsobilosti viacvrstvovej protivzdušnej obrany. Tak, aby sme boli schopní v kombinácii so stíhacím letectvom plniť čo najefektívnejšie úlohy obrany vzdušného priestoru SR a zároveň boli pripravení na nasadenia do spoločných operácií aj mimo územia Slovenskej republiky. Celkový plán modernizácie predpokladá do roku 2030 vykonať postupnú modernizáciu prostriedkov velenia a riadenia, prieskumných a palebných prostriedkov PVO.

„Ľudia sú to najdôležitejšie, čo máme,“ povedali ste vo februári na vašom veliteľskom zhromaždení. Ako motivovať špičkový personál, aby tí skúsení ostávali v uniforme a aby si k nej mladí našli cestu?

Za touto vetou si stojím, lebo aj keď budeme mať peniaze a keď dokážeme kúpiť nové radary, vrtuľníky či lietadlá, potre-

Čo najviac sa budeme snažiť zapájať novú techniku do všetkých vhodných cvičení. Sme vojaci, ktorí musia byť pripravení na najhorší variant, čiže na krízovú situáciu pri obrane nášho územia.

bujeme k technike vysokokvalifikovaný personál. Ten musí mať väčšinou strojársku alebo elektrotechnickú vzdelanie a ľudia, ktorí ním disponujú, majú výborné uplatnenie aj na civilnom trhu práce. Odmeny a benefity, ktoré im ponúkame, prestávajú byť pre nich atraktívne, čo však nie je problémom len vzdušných síl. Navyše strácame ľudí vo veku 40 až 55 rokov, do ktorých sme investovali veľké peniaze, ktorí môžu odovzdávať skúsenosti, ale vzhľadom na to, že už majú odsľúžené, a na lukratívne ponuky z civilu nám odchádzajú. Dôvodov je viac, snažíme sa to riešiť, ale musia prísť radikálnejšie zmeny. Nateraz oceňujem napríklad spoluprácu Akadémie ozbrojených síl s Technickou univerzitou Košice pri príprave budúcich letcov. Tiež som sa stretol s prezidentom Slovenského národného aeroklubu, aby nám pomohol podchytiť mladých záujemcov o lietanie. Lebo minimálne budúcim pilotom môžeme

ponúknuť celkom lukratívne podmienky štúdiá na civilnej univerzite. Máme aj ďalší zámer, ktorý bude treba rozpracovať – projekt duálneho vzdelávania. Chceli by sme ho pripraviť v spolupráci s Leteckými opravovňami Trenčín so zameraním na technický personál. Nie je to legislatívne jednoduché, no v každom prípade hľadáme cesty.

Vzdušné sily personálne zabezpečujú našu účasť v misii UNFICYP na Cypre, v poslednom čase ste mali aj vojakov v operácii Resolute Support v Afganistane.

UNFICYP je moja srdcová záležitosť, pred vyše desaťročím som sa ako zástupca veliteľa vzdušných síl usiloval, aby táto misia prešla do gescie vzdušných síl. Spolu s terajším hlavným poddôstojníkom OS SR štábnym nadrotmajstrom Vladimírom Belušom sme vytvorili náročné operačné postupy na výbery a obsadzovanie pozícií, celú štruktúru výcviku, systém hodnotení a ukazuje sa, že to prináša dobré ovocie. Nevyberáme ľudí len zo vzdušných síl, žiadame o personál aj pozemné sily či jednotky podriadené generálnemu štábu. Čo sa týka Afganistanu, vo februári sa vrátili z operácie Resolute Support dvaja odborníci inžiniersko-leteckej služby, ktorí počas šesťmesačného nasadenia poskytovali poradenskú činnosť pri údržbe a opravách afganského vrtuľníkového letectva a mentoring personálu Afganskej národnej armády. Aj na nich môžeme byť hrdí.

Ktoré ťažiskové úlohy čakajú vzdušné sily tento rok?

Rozhodujúci dôraz kladiem na úlohy spojené s udrzaním komplexnej pripravenosti vzdušných síl na zaručenie obrany Slovenskej republiky a bezpečnosti štátu pred vonkajším ohrozením. Úloha č. 1 – to je stála operácia na domacom území, čiže NATINAMDS (NATO Integrated Air and Missile Defence System), teda spoločná ochrana vzdušného priestoru. Okrem toho sa zameriame na implementáciu balíka cieľov spôsobilostí NATO 2017 pre OS SR, na prípravu a udržanie príspevkov OS SR v operáciách medzinárodného krízového manažmentu, na poskytovanie podpory domácomu obyvateľstvu a na postupné zavedenie novej výzbroje, techniky a materiálu do jednotiek. Budeme sa snažiť zapájať novú techniku do všetkých vhodných cvičení. Nazývam to aj návrat ku koreňom. Znova si musíme zvykať, že sme v prvom rade vojaci. Že síce môžeme byť aj dobrí hasiči, že môžeme mať aj potenciál prepravnej spoločnosti, ale predovšetkým sme príslušníci ozbrojených síl, ktorí musia byť pripravení na najhorší variant, čiže na krízovú situáciu pri obrane nášho územia.

Text: Pavol Vitko
Foto: Ivan Kelement

PyeongChang 2018

TÉMA

DUKLA

XXIII. ZIMNÉ OLYMPIJSKÉ HRY

V ZNAMENÍ DUKLY

Slovensko získalo na zimnej olympiáde v Južnej Kórei jednu zlatú a dve strieborné medaily; všetky vybojovala biatlonistka Anastasia Kuzminová z Vojenského športového centra Dukla Banská Bystrica. Prvé miesto dosiahla v pretekoch s hromadným štartom a druhé miesta v stíhacích a vytrvalostných pretekoch. Tri piate miesta obsadili okrem Anastasie Kuzminovej aj biatlonistky sestry Ivona a Paulína Fialkové, Terézia Poliaková a lyžiarka Petra Vlhová.

Paulína
Fialková

Terézia Poliaková

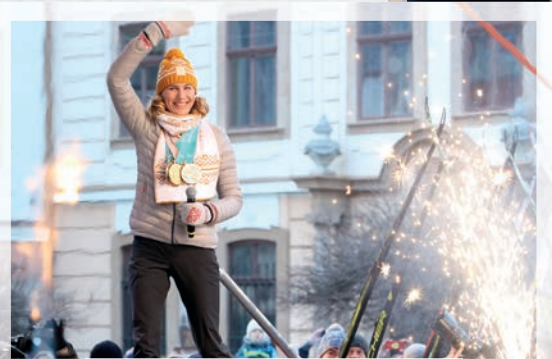
Anastasia
Kuzminová

Petra Vlhová

MINISTERSTVO
OBRANY
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Minister obrany SR Peter Gajdoš splnil svoj sľub a 1. marca odovzdal Anastasii Kuzminovej sľúbené preväpenie za zisk troch olympijských medailí na tohtoročnej zimnej olympiáde. Spolu s manželom a deťmi si olympionička môže týždeň oddýchnuť v kúpeľnom zariadení rezortnej spoločnosti Horezza. Medailový hetrik jej bude pripomínať aj umelecké dielo s jej vyobrazením, ktoré jej ako osobný dar venovali minister Gajdoš a generálny tajomník služobného úradu MO SR Ján Hoľko. Šéf rezortu obrany odovzdal ocenenia aj ďalším úspešným biatlonistkám – za piate miesto Paulíne a Ivone Fialkovým, Terézii Poliakovovej a ich realizačným tímom.

Dodatočne ho odovzdá aj lyžiarku Petre Vlhovej, ktorá bola v zahraničí.

„Som nesmierne hrdý na to, že práve výkony športovcov našej Dukly boli na zimnej olympiáde tie najlepšie. Bolo vidieť, že do každej súťaže vložili srdce a bojovali nielen za seba, ale za celé Slovensko. A jednoznačne potvrdili, že patria k športovej svetovej špičke,“ povedal minister Gajdoš. „Ale naše poďakovanie nepatrí iba im, ale aj všetkým trénerom, členom realizačných tímov a vedeniu VŠC Dukla Banská Bystrica,“ doplnil.

Ako povedala Anastasia Kuzminová, minca pre šťastie, ktorú dostali reprezentanti pri odchode na olympijské hry od ministra Petra Gajdoša, splnila svoj účel. „Úprimnú podporu ministerstva obrany a pána

ministra som cítila nielen vďaka spomínanému talizmanu, ale aj vďaka povzbudzujúcim správam a osobným gratuláciám, ktoré ma denno-denne motivovali do ďalších výkonov,“ povedala.

Riaditeľ VŠC Dukla Banská Bystrica podplukovník Roman Benčík pochválil výkony svojich zverencov na zimných olympijských hrách a uviedol, že peniaze, ktoré dostal ako odmenu od Ministerstva obrany SR, použije ako prvú investíciu do novej kolieskovej dráhy pre biatlonistov Dukly. Maximálnu podporu pri budovaní novej dráhy s cieľom vytvoriť lepšiu infraštruktúru na tréning našich úspešných športovcov prisľúbil aj šéf rezortu obrany.

Ministerstvo obrany udelilo úspešným športovcom aj finančné odmeny. Za zisk zlatej medaily vo výške 6 000 eur, za striebornú 4 500 eur a za 5. miesto 2 500 eur. Finančné odmeny v nižšej výške dostali aj tréneri.

Foto: Ivan Kelement, TASR

Spokojný riaditeľ

Keď sme sa s riaditeľom VŠC Dukla Banská Bystrica podplukovníkom Romanom Benčíkom rozprávali o výsledkoch športovcov jeho klubu na ZOH v Pchjongčichangu, v jeho hlase priam zaznieval spokojný úsmev.

Som potešený, že historicky najpočetnejšia výprava našich športovcov VŠC Dukla na ZOH sa stala aj najúspešnejšou. Tri medaily, tri piate miesta a ďalšie štyri umiestnenia v prvej dvadsiatke hodnotíme ako celkový úspech. Potešili nás najmä biatlonistky, ale aj piate miesto Petry Vlhovej v kombinácii. Spokojní sme s účinkovaním sánkarov. Ide o mladých pretekárov, ktorí sa zúčastnili na ZOH po prvý raz. Za našim očakávaním zaostali muži biatlonisti.

Bolo veľa reakcií v štýle „Ešte, že máme Nasťu“, ale ja osobne som si to nepovedal. Je pravdou, že sme si priali, aby medaily získali viacerí naši športovci. Kandidátov sme mali. Najmä Petru Vlhovú. Zároveň si však uvedomujeme, že uspieť na olympijských hrách je mimoriadne náročné. Musí všetko do seba zapadnúť v jeden deň, v jeden moment. Nastí sa to podarilo takmer dokonale až trikrát. Je to obdivuhodné a veľmi sa z jej úspechu tešíme. Rovnako aj z úspechov ostatných dievčat. Potvrdili, že majú potenciál zlepšovať sa s perspektívou dosiahnuť až na medailu.

Petra Vlhová bola veľkou kandidátkou na získanie medaily. Silno sme jej držali palce, aby svoj potenciál naplnila. Nakoniec to dokázala v kombinácii vynikajúcim piatim miestom. Teda v súťaži, ktorú absolvovala po prvý raz. Je to mimoriadne talentovaná lyžiarka. Verím, že v budúcnosti nás, Slovákov, ešte mnohokrát poteší výkonmi. Aj keď sa jej na ZOH nedarilo podľa jej a našich predstáv, čo nás všetkých mrzelo, nehodnotíme Petrine účinkovanie ako sklamanie. Petra bojovala, dávala do súťaží maximum, čoho bola v danej chvíli schopná. Získala mnoho dôležitých skúseností a ja verím, že ich zúročí na najbližších ZOH.

Veronika Velez Zuzulová mala veľký výpadok v príprave a za úspech považujeme už len to, že po vážnom zranení sa dokázala za pár mesiacov pripraviť tak, aby bola schopná plnohodnotne súťažiť. Vysoko oceňujeme, že sa jej podarilo umiestniť v prvej dvadsiatke. Podľa mňa to bola dôstojná rozlúčka s jej súťažením na olympijských hrách. Pri tejto príležitosti je namieste poďakovať sa Veronike za dlhoročnú vynikajúcu reprezentáciu Slovenska. Určite si to zaslúži.

Ešte sme nemali spoločné sedenia s pretekármi, ich sezóna pokračuje a na hodnotenie príde čas. Určite sa bude robiť analýza výkonov, ako aj celej prípravy. Všetci sa budeme usilovať z neúspechov aj z úspechov poučiť a nastaviť prípravu našich športovcov tak, aby boli lepší, úspešnejší. Hovorím najmä o tých, ktorí zaostali za našimi očakávaniami. O to v športe ide – snažiť sa byť čoraz lepší.

Verejnosť sa pýta, či po odchode Veroniky Velez Zuzulovej a prípadnom ukončení kariéry Anastasie Kuzminovej máme okrem Petry Vlhovej ešte kandidátov na medailové pozície z vrcholových zimných podujatí. Takéto otázky sa objavujú vždy po významných podujatiach či úspechoch. Som však optimista. Pamätám si, že to nebolo inak napríklad ani po OH v roku 1988, keď Jozef Pribilinec zvíťazil v Soule v chôdzi na 20 km. Tiež boli obavy, či ešte niekoho podobného dokážeme vychovať. A vidíte, Slovensko má Mateja Tótha. Koho by pred dvadsiatimi, tridsiatimi rokmi napadlo, že budeme mať spomenuté pretekárky alebo aj Martikána, Kaliskú či Hurajta? Naši športovci a tréneri v minulosti už veľakrát dokázali, že aj na Slovensku vedia vyrásť či pripravovať sa mimoriadne kvalitní pretekári. Preto verím, že aj v zimných športoch sa dočkáme nasledovníkov našich súčasných svetovo úspešných športovcov.

Potvrdilo sa, že svetový šport sa dá robiť aj na Slovensku. Že najmä v ženskom biatlone sú postupy, ktoré sme nastavili v minulosti a ktoré prinášajú svoje ovocie. Tu treba pokračovať. Vývoj v športe však kráča mimoriadne rýchlo, čo potvrdili aj tieto ZOH. Naším cieľom je neustále zlepšovať podmienky na prípravu športovcom aj celému zázemiu. V súčasnosti sa to vďaka výraznej podpore ministerstva obrany darí a verím, že v tejto ceste budeme schopní pokračovať. Ak by som mal byť konkrétny, aktuálne v našom stredisku je nevyhnutné modernizovať autopark, infraštruktúru, športový materiál. Musíme držať krok so svetom v metodike a diagnostike tréningu. Zároveň musíme neustále vyhľadávať mladých talentovaných športovcov a pomáhať zabezpečovať ich prípravu s perspektívou zaradenia tých najlepších na miesta vrcholových športovcov v našej Dukle. V súčasnosti sú na Slovensku v niektorých športoch najväčšie rezervy práve v práci s mládežou. Súčasný stav v slovenskom športe nás núti, aby sme aj my pomáhali pri hľadaní riešení, ako túto oblasť zlepšiť, aj keď to nie je prvoradá úloha nášho VŠC.

Text: pplk. Roman Benčík
riaditeľ Vojenského športového centra
Dukla Banská Bystrica

ŠPORTOVCI VŠC DUKLA NA ZOH PCHJONGČHANG 2018

21. - 30.
miesto

11. - 20.
miesto

4. - 10.
miesto

2. striebro

1. zlato

MENO	ŠPORT	DISCIPLÍNA	UMIESTNENIE
Anastasia Kuzminová	Biatlon	Šprint	13.
	Biatlon	Stíhacie preteky	2.
	Biatlon	Vytrvalostné preteky	2.
	Biatlon	Preteky s hromadným štartom	1.
Paulína Fialková	Biatlon	Šprint	11.
	Biatlon	Stíhacie preteky	38.
	Biatlon	Vytrvalostné preteky	5.
	Biatlon	Preteky s hromadným štartom	21.
Ivona Fialková	Biatlon	Šprint	74.
	Biatlon	Vytrvalostné preteky	64.
Terézia Poliaková	Biatlon	Šprint	83.
	Biatlon	Vytrvalostné preteky	87.
Kuzminová, P. Fialková, Poliaková, I. Fialková	Biatlon	Štafeta	5.
Matej Kazár	Biatlon	Šprint	22.
	Biatlon	Stíhacie preteky	31.
	Biatlon	Vytrvalostné preteky	34.
Martin Otčenáš	Biatlon	Šprint	52.
	Biatlon	Stíhacie preteky	27.
	Biatlon	Vytrvalostné preteky	84.
Tomáš Hasilla	Biatlon	Šprint	70.
	Biatlon	Vytrvalostné preteky	86.
Michal Šima	Biatlon	Vytrvalostné preteky	85.
Šimon Bartko	Biatlon	Šprint	74.
Kazár, Hasilla, Bartko, Otčenáš	Biatlon	Štafeta muži	nedokončili
Kuzminová, P. Fialková, Kazár, Otčenáš	Biatlon	Štafeta MIX	20., stiahnutá z trate
Veronika Velez Zuzulová	Zjazdové lyžovanie	Slalom	17.
Petra Vlhová	Zjazdové lyžovanie	Obrovský slalom	13.
	Zjazdové lyžovanie	Slalom	13.
	Zjazdové lyžovanie	Super-G	32.
	Zjazdové lyžovanie	Zjazd	nedokončila
	Zjazdové lyžovanie	Superkombinácia	5.
Soňa Moravčíková	Zjazdové lyžovanie	Obrovský slalom	37.
	Zjazdové lyžovanie	Slalom	nedokončila
Adam Žampa	Zjazdové lyžovanie	Superkombinácia (zjazd + slalom)	22.
	Zjazdové lyžovanie	Obrovský slalom	25.
	Zjazdové lyžovanie	Slalom	24.
Andreas Žampa	Zjazdové lyžovanie	Super-G	39.
	Zjazdové lyžovanie	Obrovský slalom	nedokončil
	Zjazdové lyžovanie	Slalom	35.
Matej Falat	Zjazdové lyžovanie	Superkombinácia (zjazd + slalom)	46.
	Zjazdové lyžovanie	Obrovský slalom	50.
	Zjazdové lyžovanie	Slalom	nedokončil
Velez Zuzulová, Vlhová, Ad. Žampa,	Zjazdové lyžovanie	Tímová súťaž	vyp. v osemfinále
Katarína Šimoňáková	Sane	Jednosedadlové sane	24.
Jakub Šimoňák	Sane	Jednosedadlové sane	35.
Karol Stuchlák + Marek Solčanský	Sane	Dvosedadlové sane	17.
Šimoňáková, Stuchlák + Solčanský	Sane	Tímová súťaž	11.

Anastasia strieborná a zlatá

„Naša Nasťa je naozaj zlatá, tu sú všetky slová zbytočné. Som na ňu hrdý a blahoželám jej v mene celého rezortu obrany. Celý svet nám ju môže iba závidieť,“ povedal šéf rezortu obrany Peter Gajdoš po tom, ako členka Vojenského športového centra Dukla Banská Bystrica Anastasia Kuzminová na XXIII. zimných olympijských hrách v juhokórejskom Pchjongčchangu vybojovala zlatú medailu.

Počas svojej kariéry získala tri zlaté a tri strieborné olympijské medaily. Na Zimných olympijských hrách 2010 vo Vancouveri vyhrala zlatú medailu v rýchlostných pretekoch na 7,5 km a striebornú medailu v stíhacích pretekoch na 10 km. Víťazstvo z rýchlostných pretekov obhájila na Zimných olympijských hrách 2014 v Soči. V Pchjongčchangu zažiarila 12. februára, keď vybojovala striebro v stíhacích pretekoch na 10 km. Na striebornú priečku sa prebojovala až z 13. štartovacej pozície. „To, čo predviedla Nasťa Kuzminová, sa len ťažko opisuje slovami. Je v životnej for-

me, čo potvrdila už v pretekoch Svetového pohára. Dnes ju nezlomilo ani nepriaznivé počasie, ani sekundy navyše v trestných okruhoch. Jednoducho je to naša bojovníčka, sme na ňu hrdí a už teraz musíme začať rozmýšľať, čím ju po návrate prekvapíme. V mene celého ministerstva obrany jej srdečne blahoželám k ďalšiemu obrovskému úspechu,“ povedal pri tej príležitosti šéf rezortu obrany.

Už o tri dni minister Gajdoš blahoželal v mene celého rezortu obrany Anastasii Kuzminovej znova, tento raz k zisku striebornej medaily z pretekov žien na 15 kilometrov. Skvelé piate miesto si vybojovala aj ďalšia členka Dukly – Paulína Fialková. „Lepšiu správu som sa po rokovaní ministrov obrany v Bruseli ani nemohol dozvedieť. Je úžasné, že Slovensko má druhú medailu a opäť vďaka našej Nasti a našej Dukle. A skvele bojovala aj naša mladšia reprezentantka Paulína Fialková, na medailu to zatiaľ nestačilo, ale určite sa na ne v budúcnosti môžeme tešiť aj v jej prípade,“ povedal šéf rezortu obrany.

A potom prišiel 17. február s pretekmi žien s hromadným štartom na 12,5 km. A Nasťa bola zlatá.

Veľmi si vážime, že v hektických dňoch po návrate z olympijských hier si našla čas na rozhovor pre náš mesačník.

Aké boli vaše prvé dojmy, keď ste prišli do VŠC Dukla Banská Bystrica? Vnímali ste ho ako klub, ktorý vám raz môže dopomôcť k najvyšším športovým hviezdam, alebo boli vaše pocity a ambície skôr opatrnejšie?

Byť členkou Dukly som si musela zaslúžiť. Iba po zisku striebornej medaily z majstrovstiev sveta v Kórei v roku 2009 som dostala tú možnosť. Je tu naozaj veľmi dobrá starostlivosť o športovca.

A veľmi si vážim, že som sa v mojej športovej kariére mohla zlepšovať aj vďaka podpore MO SR.

V čom spočívali ťažiskové zmeny v oblasti tréningového procesu?

Tréningový proces v Rusku a na Slovensku sa nedá porovnávať. V Dukle bola pre mňa základom úspechu individuálna spolupráca s fyzioterapeutmi, na mieru ušitý program cvičení a regenerácie.

Boli aj veci, na ktoré sa v Dukle a na Slovensku zvykalo ťažšie? A na čo sa zvykalo ľahko?

Som človek a športovec, ktorý si vie pre úspech zvyknúť na veľa vecí, ale začiatky nikdy nikde nebývajú ľahké.

Boli aj chvíle, keď ste chceli skončiť?

V živote každého športovca nastávajú občas chvíle, keď sa nedarí, keď je ťažko. Ale vždy som ich dokázala prekonať a stať sa silnejšou.

Ľudia vás milujú vďaka športovým úspechom, no aj vďaka širokému úsmevu a neskrývaným emóciám. Nemáte občas pocit, že menej emó-

cíí by azda niekedy prinieslo viac zásahov na strelníci?

Som taká, aká som. Uvedomujem si, že všetky úspechy v mojom živote a športovej kariére sú vydetré. Preto neskrývam svoje emócie. A či mi to prospieva, alebo nie, stále sa usilujem o dobré výkony.

Ako ste vnímali neodôvodnené podozrenie z dopingu vášho klubového kolegu Mateja Tótha? A ako sa vám podarilo prekonať rodné sklamanie, keď na olympiáde nemohol štartovať váš brat Anton Šipulin ani napriek tomu, že nemal žiadny dopingový nález a dokonca aj jeho najväčší rival Martin Fourcade pred olympiádou vyhlásil, že Antona pozná desať rokov a stále si o ňom myslí len o najlepšie...?

Bez komentára.

Aký bol váš plán a aký bol váš sen na olympiáde v Pchjongčchangu?

Nič neplánujeme. Len tvrdo pracujeme. Snažila som sa o splnenie svojho sna, trafiť 20 z 20. A uvedomovali sme si, že keď sa to podarí, tak z toho môže byť aj krásny výsledok.

Takže ste s výsledkami z Pchjongčchangu spokojná?

Napriek sklamaniu v šprinte prišli tri medaily z troch súťaží. Je to nad očakávania. Som spokojná a šťastná.

Viete si predstaviť budúcnosť spojenú s Duklou aj po skončení aktívnej športovej kariéry?

Bola by som veľmi rada, keby som mohla pôsobiť v Dukle aj po aktívnej športovej kariére.

No a na záver, čo by ste ako členka vojenského športového centra odkázali našim vojakom?

Vždy som chcela vyjadriť nadšenie a obdiv profesionálnym vojakom k takému náročnému povolaniu.

Text: Pavol Vitko

Foto: TASR

Najlepšie stíhačky druhej svetovej vojny

Zero nie je žiadna nula

Zero je jednoznačne najznámejšou japonskou stíhačkou druhej svetovej vojny. Jej meno bolo také rozšírené, že spojeneckí piloti ju videli všade, aj na bojiskách, kde nebola vôbec nasadená. S lepšou taktikou a lepšou výzbrojou na spojeneckej strane postupne prišla o aureolu neporaziteľnosti. Musela však bojovať až do konca vojny.

Oficiálne označenie bolo A6M, kde A znamenalo palubnú stíhačku, číslica 6 znamenala, že to bol v poradí šiesty typ používaný cisárskym námorníctvom, a M bolo označením výrobcu Mitsubishi. Ďalšie označenie bolo Palubná stíhačka Typ 0, v japončine skrátene Rei-sen. Číslica 0 označovala rok zavedenia do výzbroje. Podľa cisárskeho kalendára sa v roku 1940 písal rok 2600. Lietadlá zavedené do výzbroje napríklad v roku 1939 boli Typ 99.

Japonskí piloti svoje stroje teda volali Rei-sen alebo Zero-sen. Na spojeneckej strane to bolo zložitejšie. Pre komplikované označovanie japonských lietadiel potrebovali vymyslieť systém jednoduchšieho kódového označovania. Stíhačky tak dostali mužské mená a bombardéry ženské. Mitsubishi A6M dostalo pôvodne pridelené kódové meno Zeke. Spojeneckí piloti ho však tiež začali volať Zero a toto neoficiálne označenie sa používa dodnes.

Náročné požiadavky

Podľa japonského zvyku začali Zero vyvíjať v roku 1937 v okamihu, keď začal do výzbroje vstupovať jeho predchodca, Mitsubishi A5M. Taký priebežný vývoj mal byť zárukou, že si Japonsko udrží kontakt so svetovou technologickou špičkou.

Požiadavky japonského námorníctva z roku 1937 však boli mimoriadne náročné. Firma Nakajima ich dokonca považovala za nespĺniteľné a zo súťaže odstúpila. Rýchlosť mala byť 600 km/h, požadovala sa vytrvalosť 6 až 8 hodín a vysoká obratnosť. Konštruktéri museli pracovať s existujúcimi motormi, nemohli sa spoliehať na vyvíjané výkonnejšie pohonné jednotky. V Mitsubishi si na to trúfli. Aby bolo lietadlo čo najľahšie, použili novú špeciálnu hliníkovú zliatinu, ktorá bola ľahšia a zároveň pevnejšia ako dovtedajšie materiály.

Úsporu hmotnosti však nedosiahli len novou zliatinou. Vo svete sa v tom čase

začínali zavádzať ochranné prvky ako pancierovanie sedačky pilota, nepriestrelné čelné sklo a samosvorné obaly nádrží, ktoré zabráňovali úniku paliva a jeho vznieteniu. To všetko konštruktéri Mitsubishi obetovali. Výsledkom bolo lietadlo s naozaj veľkým doletom a vynikajúcimi manévrovacími schopnosťami, ale extrémne zraniteľné. Jeden zásah do nádrže mohol znamenať premenu stíhačky na ohnivú guľu.

Tieto nedostatky na začiatku vojny neboli zjavné. Zerá ovládali vynikajúco vyškolení piloti, ktorí patrili k svetovej špičke. Už prvé nasadenie v Číne v lete 1940 ukázalo obrovskú prevahu nad zmesou starších strojov, ktoré Číňania používali. Pri prvom stretnutí narazilo 13 japon-

ských stíhačiek na 27 čínskych Polikarpovov I-15 a I-16. Japonci po boji tvrdili, že ich bez vlastných strát všetkých zostrelili.

Spočiatku dominovali

Podobná situácia sa opakovala aj v roku 1941 v Pacifiku. Na spojeneckej strane čelila Japoncom zmes väčšinou zastaraných lietadiel a Zerá s nimi urobili krátky proces. Vďaka obrovskému doletu, až 3 100 km, sa objavovali na nečakaných miestach. Pre istú podobnosť s inými typmi, najmä armádnou stíhačkou Ki-43, hlásili Spojenci stretnutia so Zerami po celom bojisku od severného Pacifiku po juh Ázie. Vznikol tak akýsi mýtus o všadeprítomnosti a neporaziteľnosti Zera. V prvom roku vojny dosahovali pomer víťazstiev a strát 12 : 1. Potom sa situácia začala postupne obracať.

Na konci svojej kariéry tak mnohé Zerá doslúžili pri samovražedných útokoch, keď sa na nich nováčikovia snažili obetovať za cisára a zasiahnuť spojenecké lode.

Esá japonského námorníctva

S počtom víťazstiev japonských pilotov je to ošemetné. Záznamy o zostreloch sa nevedli podrobne, často sa pripisovali celej jednotke a nie jednotlivým pilotom. Japonko tiež nemalo taký prísny systém potvrdzovania víťazstiev ako Spojenci či Nemci. Výsledkom bolo veľké preháňanie, ktoré nemuselo byť úmyselné, ale vznikalo v zápalе boja.

Nishizawa spolu s ďalšími esami Saburom Sakaikom a Toshiom Ótom podnikli pamätnú akciu v máji 1942 na Novej Guinei. Trojica naletela nad spojenecké letisko a predviedla tam skupinovú akrobáciu. Na letisko neútočili a zo zeme nestrielali na nich. Večer však nad japonskú základňu priletel spojenecký bombardér a zhodil lístok s poďakovaním za predstavenie. Japonský veliteľ poriadne zúrila a trojicu pilotov potrestal, no tí sa v duchu spokojne usmievali nad tým, aký kúsok sa im podaril.

Spomínaný Sakai tiež patril medzi vedúce esá. Pripisuje sa mu 64 až 69 zostrelov, oficiálne ich však má „len“ 28. V auguste

Spojeneckí piloti si uvedomili, že pustiť sa so Zerom do manévrového súboja sa rovná samovražde. Preto začali používať taktiku, pri ktorej útočili iba s výškovou prevahou. Vykonalí vždy iba jeden útok a po vystrelení dávky využili rýchlosť na to, aby opäť nabrali výšku. Pri ľahkej konštrukcii Zera stačila jedna dávka na jeho zničenie.

Navyše, postupne sa začali objavovať nové spojenecké stíhačky Hellcat a Corsair a Zero zrazu strácalo dych. Neskoršie modely už boli lepšie chránené a silnejšie vyzbrojené. Pôvodná verzia A6M2 mala dva kanóny kalibru 20 mm a dva guľomety kalibru 7,7 mm. Verzia A6M5c mala okrem dvoch kanónov tri guľomety kalibru 13,2 mm. Zerá však trpeli slabšími motormi než spojenecké stíhačky. No vývoj nových typov lietadiel nebol úspešný a tak museli Zerá slúžiť až do konca vojny. V rukách skúseného pilota stále predstavovali hrozivú zbraň, počet takých pilotov však neustále klesal. To bola daň za náročný systém výcviku, ktorý pretrval ešte na začiatku vojny. Jeho absolventi boli síce ozajstnou elitou, no bolo ich veľmi málo. Naopak, Spojenci vycvičili masu pilotov, ktorým Japonci nestačili čeliť.

Za najlepšieho námorného pilota sa považuje Tetsuzo Iwamoto. Pripisuje sa mu 87 zostrelov, z toho 14 v Číne. On sám si ich vo svojom denníku nárokoval viac. No skutočný počet bol zrejme nižší. Iwamoto si napríklad nárokoval 48 zostrelov stíhačiek Corsair. Ak by to bola pravda, znamenalo by to, že jediný pilot zničil štvrtinu z Corsairov, ktoré Američania skutočne stratili.

Iwamoto prežil vojnu, ale zabilo ho slepé črevo. Po operácii sa sťažoval na bolesti, lekári ho operovali znovu, dostal sepsu a v máji 1955 zomrel. Jeho posledné slová manželke boli: „Keď vyzdravím, chcem znovu lietať.“

Najúspešnejším pilotom námorníctva mohol byť aj Hiroyoshi Nishizawa, ktorý si nárokoval 102 zostrelov. Oficiálne sa mu pripisuje 36 víťazstiev. Jeho spolubojovníci ho považovali za najlepšieho pilota Zera. Stíhačku ovládal majstrovsky. Zahynul v októbri 1944, keď letel ako pasažier v dopravnom lietadle, ktoré zostrelili spojenecké stíhačky.

1942 mal obrovské šťastie, keď dávka z guľometu zadného strelca amerického bombardéra trafila kokpit jeho Zera. Jedna guľka ho trafila do hlavy, naštiepila mu lebku a zranila oko. Poloslepý a v obrovských bolestiach dokázal letieť ešte 4 hodiny a 47 minút a pristáť na svojom letisku. Bol pol roka v nemocnici a potom rok trénoval nových pilotov. Napriek tomu, že na jedno oko už nikdy dobre nevidel, vrátil sa k bojovej jednotke a pôsobil na fronte až do konca vojny.

Po nej sa stal presvedčeným budhistom a pacifistom. Skamarátil sa s mnohými bývalými protivníkmi, dokonca aj so strelcom, ktorý ho zasiahol do hlavy. Zomrel v roku 2000.

Text: Miroslav Barič

Hiroyoshiho Nishizawu spolubojovníci považovali za najlepšieho pilota Zera

Dva maďarské airbusy

Letku maďarských ozbrojených síl rozšírili dve civilné lietadlá Airbus A319, ktoré prileteli z Českej republiky, informoval rezort obrany na internetovej stránke maďarskej vlády kormány.hu. Nákup viacúčelových transportných lietadiel avizoval minister obrany István Simicskó vlni v decembri. Po obnovení náteru a potrebných úpravách v zahraničí prileteli airbusy na vojenskú základňu v Kecskeméte, necelých 90 kilometrov južne od Budapešti. Oba stroje, ktoré budú zaradené do armádnej letky, predstavili verejnosti 2. februára. Denník Magyar Nemzet 13. decembra napísal, že vláda kúpi lietadlá od nedávno skrachovanej leteckej spoločnosti Air Berlin. V tom čase vládnu letku tvorilo jediné funkčné, ale zastarané lietadlo Antonov An-26. Akvizíciu podľa denníka kabinet rieši v rámci konštrukcie verejno-súkromného partnerstva (PPP), pretože ozbrojené sily nie sú pripravené a ani schopné prevádzkovať civilné lietadlá.

USA predajú Ukrajine Javelin

Spojené štáty plánujú predáť Ukrajine 210 protitankových riadených striel typu FGM-148 Javelin a 37 odpaľovacích zariadení. Informoval o tom denník Washington Post. V liste adresovanom Kongresu americké ministerstvo zahraničných vecí vo štvrtok uviedlo, že dodávku protitankových striel Ukrajine v hodnote 47 miliónov dolárov schvaľuje. V prípade, že Kongres obchod schváli, Spojené štáty dodajú Ukrajine rakety z vlastných armádnych zásob. Administratíva amerického prezidenta Donalda Trumpa vlni v decembri rozhodla poskytnúť Kyjevu moderné obranné systémy v rámci úsilia Washingtonu o vybudovanie dlhodobej obranyschopnosti Ukrajiny, aby mohla brániť svoju zvrchovanosť a územnú celistvosť a odradiť tak Rusko od ďalšej agresie.

Belgicko rozhoduje o stíhačkách

Text a foto: TASR

Nákup 34 amerických bojových stíhačiek F-35 bude stáť štátnu pokladnicu Belgicka o dve miliardy eur viac, než plánuje vláda na tento účel minúť, uviedla tlačová agentúra Belga. Podľa tohto zdroja poukazuje na túto skutočnosť Strana flámskych socialistov (sp.a), ktorá kritizuje, že americké stíhačky Joint Fight Strikers (F-35), ktoré by mohli nahradiť súčasné bojové lietadlá typu F-16, vyjdú daňových poplatníkov o dve miliardy eur viac, než sa pôvodne očakávalo. Socialisti vychádzajú z údajov amerického ministerstva zahraničných vecí, ktoré predaj 34 stíhačiek odhadlo na 5,35 miliardy eur. Belgický minister obrany Steven Vandeput upozornil, že uvedená suma je predčasná. Belgická federálna vláda nasta-

vila strop kúpnej ceny pre nové stíhačky na 3,6 miliardy eur. Ministerstvo obrany v rámci výberového konania rozhoduje medzi dvoma ponukami – okrem stíhačiek F-35 amerického Lockheed Martin sú v hre aj lietadlá Eurofighter, ktoré vyrába rovnomené konzorcium, združujúce britské spoločnosti BAE Systems, Airbus Defence & Space a taliansku firmu Leonardo. So zaujímavou ponukou pre belgickú armádu prišlo aj susedné Francúzsko. Francúzska ministerka obrany Florence Parlyová navrhla belgickému rezortnému kolegovi prehĺbené a štruktúrované partnerstvo a belgickú účasť na vývoji novej generácie stíhačiek typu Rafale. Tieto bojové lietadlá, ktoré Francúzsko vyvíja spolu s Nemeckom v kontexte oživenia európskej obrany, by mali prísť na trh do roku 2040.

Čína plánuje jadrovú lietadlovú loď

Čína vyvíja technológie, ktoré jej umožnia postaviť lietadlovú loď s jadrovým pohonom. S odvolaním sa na najmojšie štátne médiá o tom informovala agentúra Reuters. Krajina realizuje ambiciózne program modernizácie armády. Čínsky prezident Si Ťin-pching vlani v októbri prisľúbil, že do roku 2050 sa čínska armáda stane bojovou silou svetovej triedy. Zároveň spravil z vývoja nových technológií jednu z priorít, pričom oznámil investície do stíhačiek, lietadlových lodí a raketových striel. Štátna spoločnosť China Shipbuilding Industry Corporation (CSIC) predstavila zoznam technických vývojových projektov. CSIC postavila i prvú lietadlovú loď čínskej výroby,

ktorú spustili na hladinu vlani v apríli a do služby bude po výzbrojení zaradená v roku 2020. Jej dizajn je založený na vôbec prvej čínskej lietadlovej lodi Liao-ning, ktorá bola v roku 1998 odkúpená ako vyradené plavidlo od Ukrajiny a neskôr v Číne prestavaná a zmodernizovaná. CSIC pracuje aj na tretej lietadlovej lodi, ktorá bude navrhnutá, skonštruovaná a vybavená výlučne za použitia technológií vyvinutých touto spoločnosťou. O čínskom programe lietadlových lodí sa veľa nevie, pretože ide o štátne tajomstvo. Podľa expertov potrebuje Čína najmenej šesť lietadlových lodí a ich vývoj potrvá desaťročia. USA operujú desiatimi lietadlovými loďami a plánujú postaviť ďalšie dve.

Rusko v Sýrii testovalo Su-57

Dve ruské viacúčelové stíhacie lietadlá 5. generácie Su-57 vybavené technológiou stealth úspešne absolvovali dvojdný program testov v Sýrii. Oznámil to ruský minister obrany Sergej Šojgu. „Počas dvoch dní absolvovali skúšky vrátane bojových... Môžem povedať, že skúšobné lety boli úspešné a lietadlá sa vrátili domov,“ povedal Šojgu novinárom. K satelitným fotografiám, ktoré sa objavili na internete s poznámkou, že sú na nich zachytené lietadlá Su-57 v Sýrii, Šojgu uviedol: „Pokiaľ ide o rôzne satelitné fotografie, môžem povedať, že teraz nie je rok 1995 a takéto lietadlá sa nikdy nenachádzajú vedľa seba.“ Experimentálna konštrukčná práca na Su-57 by mala byť dokončená v roku 2019 a dodávky týchto lietadiel ozbrojeným silám by sa mali začať v tom istom roku. Ako informoval koncom februára denník Haarec, stíhačky Su-57 zamerala izraelská družica Eros-B na sýrskej strategickú základňu Humajmím. Na družicových záberoch je vidieť dva stroje Su-57 medzi letkou iných ruských stíhačiek. Zmienené bojové lietadlá sa objavili v Sýrii vôbec po prvý raz. Prieskumná družica Eros-B bola vypustená na obežnú dráhu Zeme z ruskej raketovej odpaľovacej základne Kosmodrom Svobodnyj vo východnej Sibíri v apríli 2006.

India skúšala raketu

Indické ozbrojené sily úspešne otestovali medzikontinentálnu balistickú raketu typu Agni-V, považovanú za najvyspelejšiu zbraň tohto druhu, akú India vlastní. Informovala o tom americká spravodajská stanica CNN. Raketa Agni-V, ktorá je schopná niesť jadrovú hlavicu, bola vypálená v ranných hodinách miestneho času z Ostrova Abdula Kaláma pri pobreží východoindického štátu Urísa. Ministerstvo obrany označilo test za významný posun v obranných schopnostiach krajiny. Federácia amerických vedcov podľa CNN predpokladá, že India má v arzenáli približne 120 – 130 jadrových hlavíc. Profesor Vipin Narang z Massachusettského technického inštitútu uviedol, že najnovší odpal nepredstavuje rozšírenie vojenských kapacít, ale ide len o jeden z vývojových testov pred uvedením daného typu rakety do operačného stavu. Raketa Agni-V bola od roku 2012 testovaná už päťkrát, naposledy v decembri 2016.

Január 2018:
Minister obrany
Peter Gajdoš a člen
Siene slávy Dukly
Ladislav Mundil

Biatlonový nestor v Sieni slávy

Základy biatlonu budoval na Slovensku a vo
VŠC Dukla aj Ladislav Mundil, podplukovník
v. v., ktorého 25. januára 2017 minister obrany
Peter Gajdoš a riaditeľ VŠC podplukovník
Roman Benčík uviedli do Siene slávy Dukly.

Viete si predstaviť, že by biatlonisti mali na dvadsaťkilo-
metrovej trati štyri strelnice a strieľali z veľkokalibrových
pušiek na 250 metrov?“ zasmial sa pri spomienke na niek-
dajšiu realitu L. Mundil. Narodil sa v roku 1942 na okraji Českomorav-
skej vysočiny, s pretekárskym biatlonom začal ako učeň v Meziboří
u Litvínova a potom športoval v Dukle Liberec. Trénerom v bansko-
bystrickej Dukle je od roku 1974.

Pravek

Prvé známe biatlonové preteky sa uskutočnili v Nórsku v roku 1747
medzi tamojšími strážcami hranice so Švédskom. Ich tradícia trvala
do roku 1818. Mimo Nórska sa prvé biatlonové preteky konali zrejme
v roku 1902 v Nemecku. Na zimných olympiádach v rokoch 1924,
1928, 1936 a 1948 bol beh vojenských hliadok na lyžiach so streľbou
zaradený ako ukážková disciplína.

„To bol taký biatlonový pravek, vtedy som ešte nepretekala,“ za-
smeje sa biatlonový pamätník, ktorého športová kariéra kulminova-
la v šesťdesiatych rokoch. „Keď nás v roku 1965 konečne prvý raz
šiestich biatlonistov pustili z Československa na majstrovstvá sve-
ta do Nórska, bez väčších medzinárodných skúseností som obsadil

25. miesto. V roku 1967 som bol na majstrovstvách sveta v Nemecku v kráľovskej disciplíne na 20 km štrnásť.“ Vtedy sa už pretekalo podľa pravidiel z roku 1955, keď sa vlastne aj premiérovo objavil pojem biatlon.

Stredovek

V roku 1958 sa na prvých majstrovstvách sveta v rakúskom Saalfeldene zúčastnilo 25 pretekárov zo siedmich krajín. To už bol podľa Ladislava Mundila začiatok biatlonového „stredoveku“. Trať mala 20 km a veľkokalibrovkou sa strieľalo na štyroch rôznych strelniciach na 250, 200 a 150 metrov v ľahu a 100 metrov v stojí. „Pochopiteľne, problém bol s priestormi. Často sa dalo pretekať len v odľahlých vojenských obvodoch – a v podstate bez prítomnosti divákov,“ spomína.

Od roku 1960 a ZOH vo Squaw Valley sa biatlon stal natrvalo riadnym olympijským športom. Na začiatku dostali šancu len preteky mužov na 20 km. V roku 1970 dostal zelenú biatlon v Dukle Banská Bystrica. „Ja som sem prišiel trénovať po športovom a trénerskom pôsobení najmä v Dukle Liberec či Rudej hviezde Semily od 1. apríla 1974, ale s tréningovým zázemím som spokojný nebol,“ hovorí L. Mundil. Biatlonové centrum mala Dukla v Liptovskom Mikuláši. „K dispozícii nám bola aj provizórna 250-metrová strelnica na Važeckých lúkach, ale ja som sa chcel presunúť s biatlonom inde. Športovci totiž boli ubytovaní

**„Keď nás v roku 1965 konečne
prvý raz šiestich biatlonistov pustili
z Československa na majstrovstvá
sveta do Nórska, bez väčších
medzinárodných skúseností som
obsadil 25. miesto.“**

v dedine Okoličné pri Liptovskom Mikuláši, v kaštieli nad zafajčenou krčmou – a to sa mi zdalo neprimerané pre vrcholový šport.“ Málo populárny biatlon bol vtedy súčasťou podstatne úspešnejšieho športového zväzu moderného päťboja. Ten mal centrum práve na Liptove. L. Mundil sa však s kolegami „zaťali“ a presadili svoje. „Podarilo sa nám

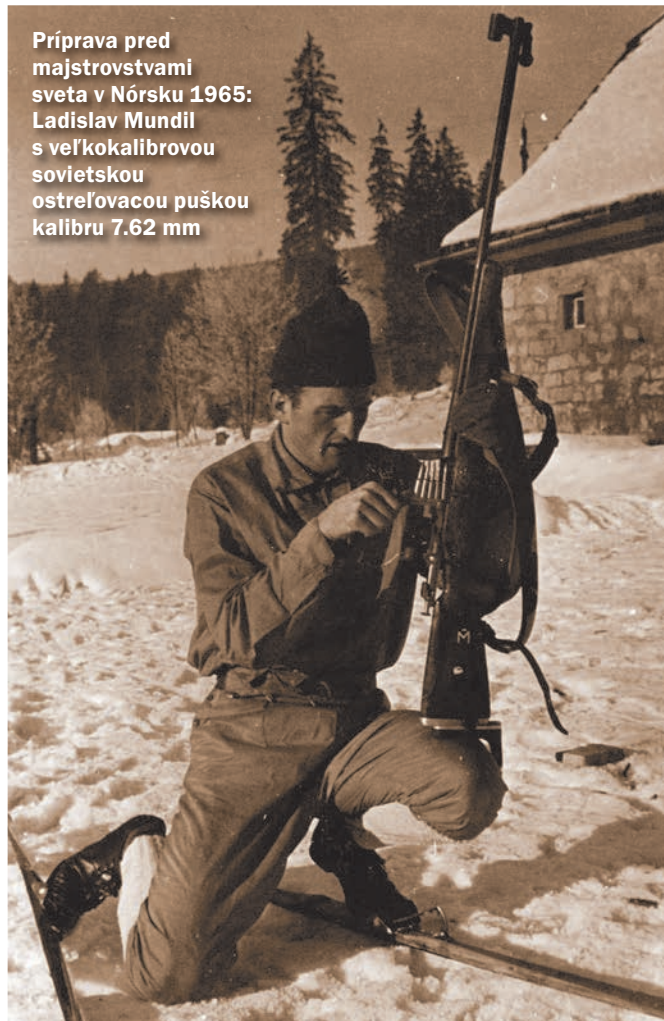
presunúť duklácky biatlon na Králiky. Tam už to bolo super. Vlastná chata, stravovanie, upravené trate – a najmä podpora vedenia Dukly, ktorej sa biatlon teší vlastne doteraz. Na Králikoch sme mali aj svoju strelnicu, ďalšiu trať so strelnicou sme vybudovali na Smrekovici. Skrátka, na tie časy to bol ideál. Začali sme sa rozvíjať.“

Novovek

V roku 1976 bola až na tretí pokus odhlasovaná pre biatlon kľúčová zmena. Vtedy veľkou mierou aj čs. športoví funkcionári presadili, že sa začalo strieľať z malokalibrovky a v ľahu i v stojí to bolo na 50 metrov. Na preteky už stačila jedna strelnica – a začalo pribúdať divákov. Ladislav Mundil bol vedúci tréner biatlonu Dukly (1974 – 1992) a bol aj reprezentačný tréner mužov (1975 – 1982), no trénoval tiež juniorov. „Jedným z mojich juniorských zverencov v reprezentácii bol napríklad Antonín Kříž, majster sveta na 10 kilometrov v roku 1974, či Miroslav Soviš, tretí na 15 kilometrov. Štafeta Kříž, Soviš, Malínský bola bronzová. Keď sa v roku 1978 v Ruhpoldingu stal víťazom premiérových pretekov Svetového pohára východonemecký reprezentant Klaus Siebert, Soviš bol na šiestom mieste.“ Mundilovým reprezentačným a zároveň dukláckym zverencom bol napríklad Peter Zelinka, ktorý na MS juniorov v roku 1978 skončil štvrtý na 10 km, na ZOH 1980 v Lake Placid vybojoval v rýchlostných pretekoch šieste miesto a na ZOH 1984 v Sarajeve bol členom štafety, ktorá obsadila šieste miesto. Z Dukly spomeňme aj Vítězslava Jurečku, ktorý na juniorských majstrovstvách sveta v r. 1975 skončil na piatom mieste na 10 aj 15 km a na ZOH v roku 1984 v Sarajeve skončil štrnásty na 10 km.

Ladislav Mundil sa s vojenskou uniformou rozlúčil spolu so začiatkom roku 1993 ako podplukovník. V Dukle ostal trénovať mládež. Dnes sa venuje deťom od 10 do 15 rokov. No spomína aj veľké mená: „Keď prišla pani Anastasia Kuzminová na Slovensko, aj ona sa prišla za mnou poradiť o streľbe. Podobne Martina Halinárová, Maťo Kazár, Martin Otčenáš, Fialkové...“

V biatlone postupne pribudli nové disciplíny, narástol záujem divákov. Ladislav Mundil (mimochodom, jeho syn Ladislav chytal hokej za Topoľčany aj B. Bystricu) sa veľmi teší, že „jeho“ šport, ktorý bol pred pár desaťročiami na okraji záujmu fanúšikov, sa stal jedným z najpopulárnejších zimných športových odvetví. „Máme veľmi pekný areál v Osrblí, aj keď tón udávajú obrovské štadióny pre 15- či

Príprava pred majstrovstvami sveta v Nórsku 1965: Ladislav Mundil s veľkokalibrovou sovietskou ostreľovacou puškou kalibru 7.62 mm

Československí reprezentanti v roku 1965 prvýkrát na majstrovstvách sveta vo veľkokalibrovom biatlone v nórskom Elverume, zľava Josef Krupka, Pavel Ploc, Ladislav Mundil, Egon Hofmann a Ladislav Žižka

20-tisíc ľudí v Oberhofe alebo Ruhpoldingu. No my, aspoň čo sa týka ženského biatlonu, sme vďaka Anastasii Kuzminovej udali tón na ZOH v Pchjongčchangu,“ usmeje sa. „Inak, ak to neviete, prvé medzinárodné biatlonové preteky žien sa konali v roku 1981 v českom Jáchymove a na ZOH pretekajú ženy biatlonistky od roku 1992,“ dodá jeden z nestorov nášho biatlonu.

Text: Pavol Vitko

Foto: Ján Miškovič a archív L. Mundila

Ladislav Mundil
(11. mája 1942)

Ladislav Mundil patrí k športovým i trénerským legendám československého biatlonu. V roku 1956 nastúpil do ba-

nického učilišťa v Mariánskych Račiciach, bol výborným bežcom a v roku 1961 sa ako branec dostal do Dukly v Liberci k trénerovi Jaroslavovi Honcovi. V roku 1963 prišiel do RH Semily a pod trénerom Miloslavom Weberom sa začal venovať veľkokalibrovému biatlону. Bol zaradený do reprezentačného družstva, spolu s Plocom, Krupkom, Hofmannom a Žižkom sa zúčastnil MS 1965 v Elverume, kde obsadil 25. miesto v jednotlivcoch a bol členom našej štafety, ktorá skončila deviata. V ďalšom roku bol strieborný na prvých majstrovstvách ČSSR vo veľkokalibrovom biatlone. Zvítazil Ploc, tretí bol Sourek. V roku 1967 na MS v Altenbergu bol Ploc 13. a Mundil 14. v pretekoch jednotlivcov a bol aj členom štafety, ktorá skončila desiata. V roku 1968 sa s Ladislavom Knápkom v Trebárove venovali malokalibrovému biatlону.

Významné úspechy dosiahol ako tréner. Na testovacích MSJ získali jeho zverenci Kříž, Malínský a Soviš v rokoch 1973 aj 1974 bronzové medaily v pretekoch štafiet. V roku 1974 Antonín Kříž zvítazil v pretekoch na 10 km a stal sa majstrom sveta. V tom istom roku sa Ladislav Mundil stal hlavným trénerom Dukly v Banskej Bystrici a rok nato aj trénerom reprezentačného družstva. Bol si vedomý, že musí prísť s novými tréningovými metódami. Do tej doby sa streľba trénovala dvakrát týždenne, Ladislav Mundil si však uvedomil, že ľahšie získa minútu zlepšením streľby, znížiť čas o minútu v behu nie je zďaleka také jednoduché. Preto zaviedol tréning streľby štyri razy v týždni. Úspechy sa dostavili. Na MS 1978 v Hochfilzene skončil Kříž 9. na 20 km a štafeta bola šiesta. Na MS 1979 v Ruhpoldingu bol Šimůnek 6. na 20 km, 7. na 10 km a štafeta siedma. Na ZOH 1980 v Lake Placid pod Mundilovým vedením získal Petr Zelinka olympijský bod za šieste miesto v pretekoch na 10 km. Na majstrovstvách sveta 1982 v Minsku-Raubiči Jureček skončil 10. na 20 km, štafeta 6. Ladislav Mundil v tom istom roku ukončil trénerskú reprezentačnú kariéru, ale v Dukle sa o mladé nádeje aj slovenských reprezentantov stará dodnes.

Nový veliteľ NFIU

Novým veliteľom Tímu pre integráciu síl NATO (NFIU) na Slovensku sa stal plukovník Štefan Acsai, oficiálne vymenovaný do funkcie 22. februára. Nahradil historicky prvého veliteľa plukovníka Jozefa Zekuciu. Ten stál pri zrode jednotky a počas jeho pôsobenia dosiahol NFIU na Slovensku počiatočnú aj plnú spôsobilosť. Na slávnostnom ceremoniáli v priestoroch kasární vo Vajnoroch sa zúčastnil minister obrany Peter Gajdoš spolu s ďalšími predstaviteľmi rezortu, ozbrojených síl a NATO. Minister Gajdoš i náčelník Generálneho štábu OS SR generál Milan Maxim poďakovali plk. Zekuciovi a zaželeli veľa síl novému veliteľovi plk. Acsaiovi. Veliteľ Mnohonárodného zboru NATO sever-východ v Štetíne genpor. Manfred Hofmann zdôraznil, že NATO si uvedomuje nevyhnutnosť prispôbovať sa aktuálnej bezpečnostnej situácii. „Slovenský tím NFIU sa stal stabilným faktorom v regióne strednej Európy,“ povedal.

Brigádu vedie plukovníčka

Pri príležitosti povýšenia pplk. Zuzany Kraushuberovej do hodnosti plukovníčka a jej ustanovenia do funkcie veliteľky brigády bojového zabezpečenia náčelník Ge-

nerálneho štábu OS SR generál Milan Maxim navštívil 28. februára Veliteľstvo pozemných síl OS SR v Trenčíne. Pri príležitosti odovzdania a prevzatia funkcie veliteľa brigády bojového zabezpečenia sa v trenčianskych kasárňach SNP 1. marca uskutočnil slávnostný nástup. Dovtedajší veliteľ brigády plk. Jozef Ševčík bol ustanovený do funkcie veliteľa Úradu logistického zabezpečenia Trenčín a do funkcie veliteľa brigády bojového zabezpečenia bola ustanovená plk. Zuzana Kraushuberová. Zástupca veliteľa pozemných síl brig. gen. Karol Navrátil poďakoval plk. Ševčíkovi za vykonanú prácu a zaželel Zuzane Kraushuberovej veľa úspechov. Ceremoniál sa skončil slávnostným pochodom.

Zmena v NATO EOD CoE

Novým veliteľom Centra výnimčnosti NATO pre oblasť odstraňovania výbušných prostriedkov sa stal plk. Róbert Császár, ktorý vo funkcii nahradil plk. Ľubomíra Mr-

váňa. Na slávnostnej výmene velenia v priestoroch posádkového klubu v Trenčíne sa 28. februára zúčastnil minister obrany SR Peter Gajdoš spolu s ďalšími predstaviteľmi rezortu obrany a ozbrojených síl. Poďakoval za prácu odchádzajúcemu plk. Mrváňovi a zaželel veľa síl a potrebnej energie pri plnení úloh novému veliteľovi plk. Császárovi. Centrum výnimčnosti pre oblasť likvidácie výbušnej munície (EOD CoE) v Trenčíne bolo akreditované v roku 2011 a oblasť EOD je jednou z hlavných spôsobilostí Ozbrojených síl Slovenskej republiky.

Príprava nových vojakov

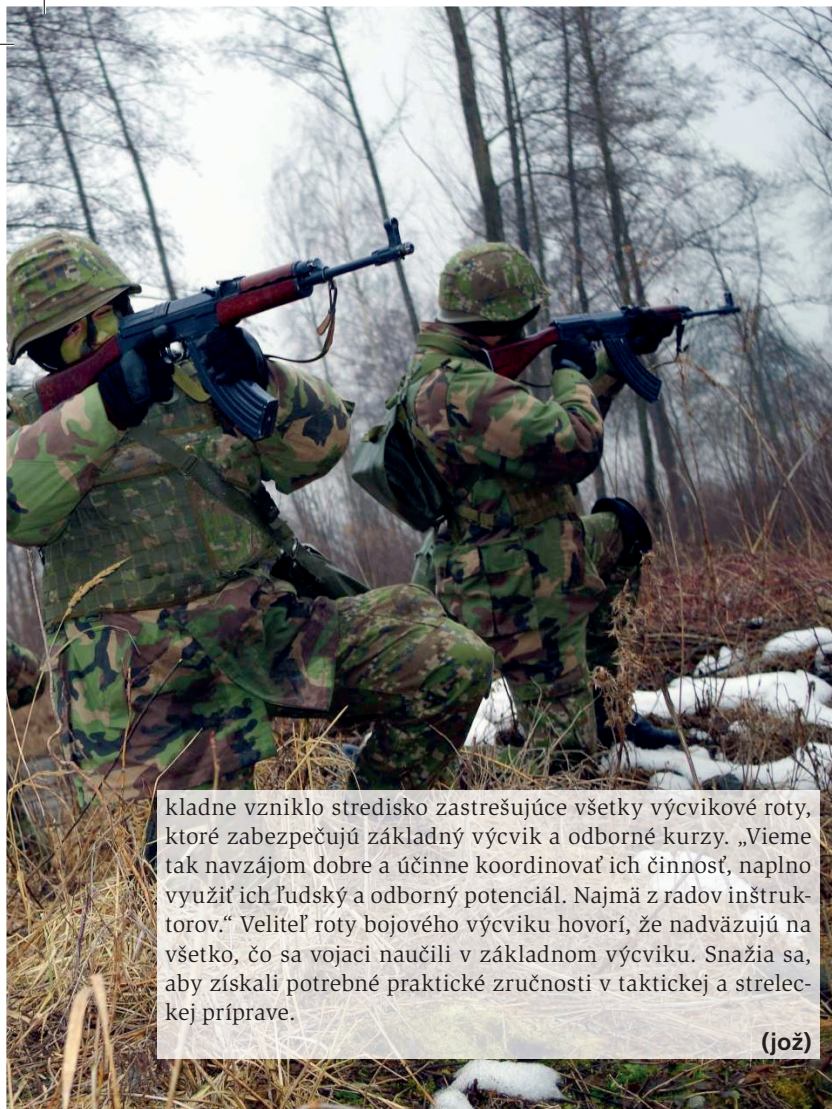

Priestory posádkového cvičiska Sučany v podhorí Malej Fatry a Základne výcviku a mobilizačného dopĺňovania Pozemných síl OS SR v Martine patrili v marci novým vojakom, ktorí boli po úspešnom absolvovaní základného vojenského výcviku 23. februára v Martine slávnostne vyradení. Absolvovali štvortýždňový odborný výcvik po jednotlivých odbornostiach a špecializáciách v rámci roty bojového výcviku, ktorej velí kapitán Martin Kováč. Major Stanislav Lúčan približuje, že v rámci nedávnej reorganizácie martinskej zá-

Výcvik chemikov

Vo Výcvikovom a testovacom centre RCHBO v Zemianskych Kostoľanoch sa druhý marcový týždeň konal výcvik vyčlenenej čaty RCHBO rožňavského práporu pre použitie v rámci 12. mechanizovanej práporovej skupiny. Podľa riadiaceho zamestnania zástupcu veliteľa 1. roty RCHBO nadporučíka Petra bolo hlavným cieľom precvičiť základnú a nadstavbovú úroveň zručností. Zlepšiť si vedomosti a nadobudnúť potrebné zručnosti pri výcviku s náhradnými toxickými chemickými látkami.

kladne vzniklo stredisko zastrešujúce všetky výcvikové roty, ktoré zabezpečujú základný výcvik a odborné kurzy. „Vieme tak navzájom dobre a účinne koordinovať ich činnosť, naplno využiť ich ľudský a odborný potenciál. Najmä z radov inštruktorov.“ Veliteľ roty bojového výcviku hovorí, že nadväzujú na všetko, čo sa vojaci naučili v základnom výcviku. Snažia sa, aby získali potrebné praktické zručnosti v taktickej a streleckej príprave.

(jož)

Všetky úlohy musel najprv zvládnuť jednotlivec, počínajúc chemickým prieskumom, detekciou, dekontamináciou a následnou kontrolou. Na činnosti dohliadali skúsení inštruktori. Nadstavbová úroveň výcviku zladila jednotlivcov do prieskumného či dekontaminačného družstva. Chemici uskutočňovali prieskum buď pešo, alebo pomocou vozidla BRDM. Vykonali odber vzoriek a ich vyhodnotenie, napokon aj dekontamináciu.

Text a foto: Jozef Žiak

● Príslušníci generálneho štábu s Klubom generálov SR a zástupcami Slovenského zväzu protifašistických bojovníkov si 6. marca položením vencov k Pamätníku zmierenia na nádvorí Kutuzovových kasární v Bratislave pripomenuli pamiatku štyroch slovenských generálov Rudolfa Viesta, Jána Goliana, Štefana Jurecha a Augustína Malára, zavraždených v koncentračnom tábore Flossenburg v marci 1945.

● V ružomberských kasárňach sa 3. marca konal slávnostný nástup pri príležitosti personálnej výmeny na poste veliteľa Základne nasaditeľných KIS. Plukovník Štefan Pobijak, ktorý odchádza plniť úlohy na Veliteľstvo pozemných síl OS SR, 1. marca 2018 odovzdal velenie plukovníkovi Mariánovi Šantovi.

● V bratislavských Kutuzovových kasárňach sa 27. a 28. februára za účasti zahraničných partnerov uskutočnila úvodná plánovacia konferencia cvičenia Slovenský štít 2018. Zapoja sa doň aj príslušníci ozbrojených síl krajín V4 a ozbrojených síl USA v Európe spolu s príslušníkmi Národnej gardy štátu Indiana. Na cvičení bude preverená aj súčinnosť s NFIU.

● Počas veliteľského zhromaždenia veliteľa úradu logistického zabezpečenia 28. februára náčelník generálneho štábu generál Milan Maxim odvolal z funkcie veliteľa úradu plk. gšt. Jána Žarnovického a na jeho miesto vymenoval plk. Jozefa Ševčíka, doterajšieho veliteľa brigády bojového zabezpečenia pozemných síl. Plukovník Žarnovický nastupuje na Generálny štáb OS SR.

● Príslušníci vojenských hasičských jednotiek taktického krídla Sliač, dopravného krídla Kuchyňa a vrtuľníkového krídla Prešov absolvovali 26. februára – 2. marca výcvik hasičských spôsobilostí v Defence Fire Training & Development Centre v anglickom Manstone. Prehľadli si zručnosti na rôznych typoch reálnej techniky.

● Za účasti zástupcu náčelníka Generálneho štábu OS SR – náčelníka štábu genmjr. Miroslava Kociana vyhodnotil 27. februára v priestoroch kasární vo Vajnoroch veliteľ posádky Bratislava plk. Slavomír Milde výcvikový rok 2017 a oboznámil príslušníkov posádky s cieľmi stanovenými na rok 2018.

● V priestoroch veliteľstva operácie UNFICYP v cyperskej Nikózii za účasti vysokej predstaviteľky generálneho tajomníka OSN Elizabeth Speharovej a veliteľa síl UNFICYP generálmajora Humayuna Kabira slávnostne udelili medaily OSN. Príslušníkov slovenského kontingentu prišli pozdraviť aj veľvyslanec SR na Cypre Ján Škoda a konzul Daniel Belanský.

● Veliteľ Protiletadlovej raketovej brigády v Nitre plk. Ladislav Dovhun a veliteľ 25. protiletadlového raketového pluku v Strakoniciach plk. Ján Sedliačik sa 22. februára dohodli na vzájomnej spolupráci pri príprave a výcviku vo výcvikovom roku 2018. Základy vzájomnej spolupráce slovenských a českých protiletadlovcov vznikli počas spoločných vojenských cvičení v predchádzajúcich rokoch.

● V Katedrále sv. Šebastiána Ordinariátu OS a OZ SR v Bratislave-Krasňanoch v prvý marcový deň vyvrcholili svätou omšou oslavy 15. výročia Ordinariátu. Zúčastnili sa na nej apoštolský nuncius na Slovensku arcibiskup Giacomo Guido Ottonello, slovenskí cirkevní predstavitelia, zástupcovia Ordinariátu, ako aj ministerstiev obrany, vnútra, spravodlivosti a financií. Ordinár OS a OZ SR Mons. František Rábek zhodnotil cestu, ktorú prešiel Ordinariát za 15. rokov od svojho vzniku, ocenil spoluprácu jednotlivých rezortov s Ordinariátom a po predstavení nového orgánu v katedrále udelil ocenenia rezortným predstaviteľom.

Na jar 1905 počas rusko-japonskej vojny (1904 – 1905) sa v južnom Mandžusku pri Mukdene odohrala najväčšia bitka dovtedajších novodobých dejín, ktorá počtom nasadených vojakov prekonalala aj obrovskú Bitku národov pri Lipsku z roku 1813. Japonské jednotky v nej porazili ruskú armádu a prinútili ju ustúpiť do severného Mandžuska.

Rusko-japonská vojna

V priebehu celého 19. storočia ruské impérium rozširovalo svoju moc na Ďalekom východe s cieľom získať nezamrzajúce prístavy pre svoje tichooceánske loďstvo. Záujem malo najmä o juhovýchodné pobrežie Číny a Kórejský polostrov a napokon sa ruským diplomatom v roku 1898 podarilo od upadajúcej čínskej ríše dynastie Čching prenájať významný prístav Port Arthur na polostrove Liaotung i menší prístav Čemulpcho v Mandžusku. Lenže veľká ruská námorná základňa v Port Arthure, takmer na dohľad od japonských ostrovov, z ktorej Rusi mohli kontrolovať čínske pobrežie, Žlté more i Kórejský záliv, veľmi pobúrila cisára vzrástajúcej sa ríše vychádzajúceho slnka Mucuhiita z dynastie Meidži. O to viac, že sám mal v úmysle zobrať Mandžusko i Kóreu. A keď cár Mikuláš II. rozhodol, že veľká ruská transsibírska železničná magistrála povedie cez Mandžusko až do Port Arthuru, udalosti nabrali rýchly spád.

Ešte pred vyhlásením vojny 8. februára 1904 Japonci zaútočili z mora. Ich torpédoborce v Port Arthure vážne poškodili veľké ruské pancierové delové lode Cesarevič a Revitzan a krížnik Pallada, no plavidlá to prežili. Pri Čemulpchu sa im však podarilo poškodiť ruský krížnik Varjag a delový čln Korejec tak, že ich museli zničiť vlastné posádky. Potom sa Japonci vylodili v južnej Kórei a postupovali na sever k Mandžusku, na územie ktorého vstúpili po bitke na rieke Jalu začiatkom mája 1904. Medzitým zablokovali Port Arthur námornými minami a z delových lodí spoza tejto bariéry ostreľovali pevnosť ďalších 11 mesiacov. Od júna 1904 však už Port Arthur obliehali aj zo súše a 2. januára 1905 ho napokon dobyli. Schyľovalo sa k veľkému pozemnému stretnutiu pri mandžuskom Mukdene.

Vodcovia, vojská a výzbroj

Ruská armáda na Ďalekom východe bola na začiatku rusko-japonskej vojny zreteľne slabšia než japonská, pretože prísun vojsk po transsibírskej železnici bol komplikovaný a zdĺhavý. Začiatkom roka 1905 sa už ale pod velením generála Alexeja Nikolajeviča Kuropatkin

viča Kuropatkin v severnom Mandžusku nachádzalo vyše 340 000 ruských vojakov s 800 poľnými delami a kanónmi. Proti nim stáli japonské sily maršala Ivaó Ójama v počte vyše 280 000 mužov s 500 delami.

Ruská pechota bola vyzbrojená spoľahlivými opakovacími puškami Mosin vzor 1891 kalibru 7,62 mm. Japonci, hoci v tom čase nakupovali veľkú časť výzbroje v zahraničí, najmä v Nemecku, disponovali v prevažnej miere domácimi puškami Ari-

saka vzor 30 (1897) a vzor 35 (1902) kalibru 6,5 mm, ktoré sa podobali na nemecké pušky Mauser, ale mali originálnu konštrukciu záveru.

Dôležitou súčasťou rusko-japonskej vojny boli námorné operácie a bitky. V nich mali Rusi v počte vojnových plavidiel zdanlivú prevahu, ale kotvili v dvoch základniach – v Port Arthure a vo Vladivostoku – vzdialených od seba 1 800 km. Navyše, ruské lode boli zbierkou rozličných typov a kategórií, zatiaľ čo hlavné lode japonskej Spojenej flotily, vyrobené najmä v britských lodeniciach, boli kompatibilnejšie a rýchlejšie, hoci mali slabšiu delostreleckú výzbroj.

Ako temnú predzvesť budúcej prvej svetovej vojny (1914 – 1918) priniesla rusko-japonská vojna po prvý raz masové použitie automatických guľometov (najmä typu Maxim) a zákopov s predpoliami chránenými prekážkami z ostnatého drôtu.

Mukden

V roku 1905 sa v Bitke národov pri Lipsku stretlo 185 000 vojakov francúzskeho cisára Napoleona s 320 000 vojakmi koalície jeho protivníkov. Bolo to najväčšie bojové stretnutie armád, ktoré dovtedy zažil novovek. Malo však byť prekonané pri mandžuskom Mukdene, kde proti sebe stáli armády 343 000 ruských a 281 000 japonských vojakov.

Vojvodca ruského cára Mikuláša II. generál Kuropatkin sa koncom leta 1904 so svojou armádou vydal od Liao-jangu v severnom Mandžusku na juh, ale armáda japonského maršala Ójama, okupujúca vtedy už veľkú časť južného Mandžuska, jeho postup zastavila a pokúsila sa ho obklúčiť. Kuropatkin sa preto stiahol k mestu Mukden, z ktorého sa pokúsil o protiútok, ale neuspel. Rusi sa potom usadili

v Mukdene a okolo neho vybuďovali 150 km dlhý pás zákopov. Nastala zdlhavá pozíčná vojna, aká sa v oveľa väčšej mierke zopakovala o desať rokov neskôr na západnom fronte v prvej svetovej vojne. Rusi, hoci mali početnú prevahu, sa báli zo svojich pozícií podniknúť generálnu ofenzívu a Japonci zasa nemali dosť síl ich pozície dobyť rozhodujúcim útokom. Napriek tomu na mnohých úsekoch frontu prebiehali urputné boje, ktoré si vyžiadali množstvo obetí. Patová situácia a vlastne celá bitka trvala 19 dní – od 20. februára do 10. marca 1905. Ale už 7. marca túto vojnu nervov generál Kuropatkin nevydržal a nariadil ústup svojej armády do severného Mandžuska. Japonci mesto definitívne obsadili 10. marca 1905.

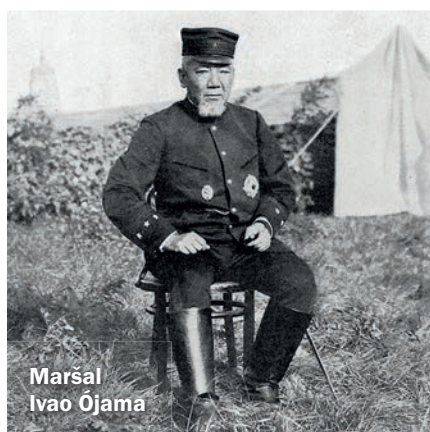
Po páde Port Arthuru sa ruskí kozáci ochotne fotografovali so svojimi premožiteľmi

Cisár Mucuhito z dynastie Meidži

komplikovali. Keď však Rusi v máji 1905 konečne dorazili ku kórejským brehom, bolo už dávno po kapitulácii Port Arthuru a dokonca aj po bitke pri Mukdene.

Veliteľ admirál Rožestvenskij dostal od cára rozkaz previesť flotilu, medzitým premenovanú na 2. tichomorskú, na se-

Marsal Ivao Ōjama

verovýchod až do ruského Vladivostoku, a to Kórejským prielivom medzi ostrovom Cušima a Japonskom. Tam sa jeho 11 pancierových delových lodí, z toho len 4 modernejšie, 8 krížnikov a sprievodné plavidlá 27. mája 1905 stretli s japonskou flotilou admirála Tógóa, ktorej jadro tvorili 4 pancierové lode a 27 krížnikov. Rozpútal sa dva dni trvajúci krvavý námorný súboj, v ktorom Rusi jednoznačne podľahli. Japonci im potopili 21 a zajali 13 lodí a stratili iba tri torpédoborce. Rusi mali pri Cu-

šime 4 380 mŕtvych a takmer 6 000 zranených a zajatých. Na japonskej strane padlo 117 a zranenia utrpelo 583 námorníkov.

Bitka pri Cušime znamenala koniec rusko-japonskej vojny. Nakoniec porazené Rusko v nej postupne nasadilo až 1 000 000 a Japonsko okolo 500 000 vojakov. Rusi mali vyše 25 000 padlých a viac ako 146 000 zranených mužov. Celkové straty Japoncov predstavovali takmer 47 700 mŕtvych a vyše 173 000 zranených.

Definitívnu bodku za touto vojnou dali mierové rokovania v americkom Portsmouthe v septembri 1905, ktoré sprostredkoval prezident USA Theodore Roosevelt.

Text: PhDr. Ján Dolinay

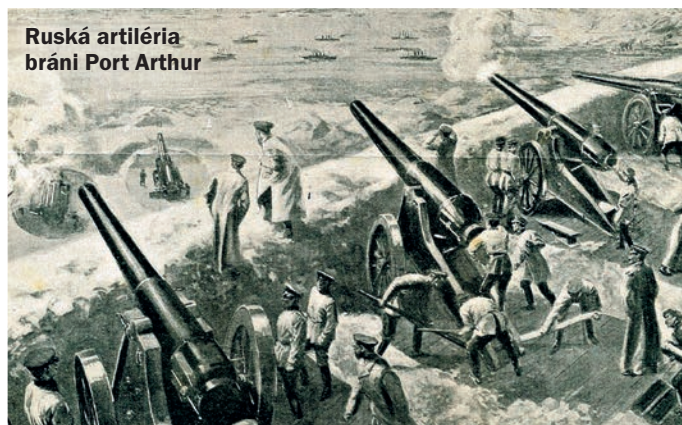
Epilóg

V bitke pri Lipsku v roku 1813 mali obe nepriateľské strany dovedna straty okolo 100 000 padlých, zranených a nezvestných, pri Mukdene bolo toto súhrnné číslo zreteľne vyššie. Padlo tam takmer 16 000 Japoncov a asi 60 000 ich utrpelo zranenia, zatiaľ čo Rusi mali vyše 8 700 mŕtvych, takmer 52 000 zranených, 22 000 zajatých a okolo 6 000 nezvestných.

Ešte 15. októbra 1904 sa na pomoc obliehanému Port Arthuru vydala časť silnej ruskej Baltickej flotily. Väčšina lodí sa z Baltu plavila dlhšou cestou okolo Afriky, menšia skupina po Stredozemnom mori a Suezským prielivom, čo jej Briti, podporujúci spoločne s USA Japonsko, všemožne

Japonci popravujú čínskych proruských úradníkov

Ruská artiléria bráni Port Arthur

Námorná bitka pri Cušime

Sú partnermi dôstojníkov

„Poddôstojníci zohrávajú nezastupiteľnú úlohu v každodennom živote. Pri poľnom výcviku, ošetrovaní vozidiel a bojovej techniky, pri operáciách domáceho i medzinárodného krízového manažmentu. Som rád, že dnes už väčšina dôstojníkov vníma poddôstojníkov a poddôstojnícky zbor ako svojich partnerov,“ s uspokojením konštatoval náčelník Generálneho štábu OS SR generál Milan Maxim na zhromaždení hlavného poddôstojníka OS SR, ktoré sa uskutočnilo 22. až 23. februára v priestoroch 1. mechanizovanej brigády v Topoľčanoch.

Zároveň však generál Maxim pripomenul, že práve poddôstojníci musia byť vo svojich jednotkách

príkladom aj v ustrojenosti a disciplinovanosti, efektívne riadiť svojich podriadených.

Úspech v Lotyšsku

Hlavný poddôstojník OS SR štábný nadrotmajster Vladimír Beluš vo svojom vystúpení vyhodnotil plnenie úloh veliacimi poddôstojníkmi vo výcvikovom roku 2017. Zdôraznil, že úsilie práce celého spektra veliacych poddôstojníkov bolo zamerané aj na aplikovanie zmien v oblastiach kariérnej, odbornej prípravy a vzdelávania mužstva a poddôstojníkov. „Iniciovali sme zmeny príslušných predpisov hlavného služobného úradu, týkajúcich sa vzdelávania poddôstojníkov, ktoré vstúpili do platnosti v marci 2017. V poddôstojníckej akadémii boli v priebehu roka uskutočňované kurzy na základe nových programov kariérnych a odborných kurzov. V spolupráci s veliteľmi všetkých zložiek OS SR sme sa zamerali na efektivitu a opodstatnenosť vysielania mužstva a poddôstojníkov do kurzov,“ konštatoval a pripomenul vyslanie účelového zoskupenia Štefánik na posilnenie kolektívnej obrany NATO na východnej hranici, ktoré v Lotyšsku tvorili predovšetkým príslušníci levičského mechanizovaného práporu, doplnení ďalšími vojakmi. Svoje úlohy splnilo veľmi dobre, na čom sa v nemalej miere podieľali aj príslušníci mužstva a poddôstojníci pod vedením svojich veliteľov a veliacych poddôstojníkov. Štábný nadrotmajster Beluš ocenil predovšetkým prácu veliaceho poddôstojníka práporu nadrotmajstra Zoltána Vargu.

Prvý Východoeurópan

Hlavný poddôstojník OS SR pripomenul, že v máji 2017 sa po prvý raz v 64-ročnej histórii školy NATO v nemeckom Oberammergau stal jej veliacim poddôstojníkom vojak z krajín bývalého východného bloku. Štábný nadrotmajster Miroslav Dulaj v tejto pozícii vystriedal svojho holandského

Kurz taktickej medicíny

V priestoroch ÚVN SNP Ružomberok – FN a ÚHL OS SR Ružomberok – pracovisko Liptovský Mikuláš sa 14. – 23. februára uskutočnil pilotný kurz taktickej medicíny. Vznikol v širokej spolupráci oboch organizácií, príslušníkov vojenského zdravotníctva pozemných síl, vzdušných síl a 5. PŠU. Zameraním na poskytovanie urgentnej zdravotnej starostlivosti v taktickom prostredí reflektoval požiadavky OS SR na prípravu zdravotníckeho personálu pre operácie medzinárodného krízového manažmentu.

Je určený pre príslušníkov vojenského zdravotníctva s minimálnou odbornou spôsobilosťou v zdravotníckom povolaní sestra a zdravotnícky záchranár.

Okrem príslušníkov OS SR sa na kurze zúčastnil aj príslušník Veliteľstva výcviku – Vojenskej akadémie Vyškov Armády ČR.

ho kolegu štábného nadrotmajstra Johna Linnerbanka. Veliacim poddôstojníkom 3. spojovacieho práporu NATO v poľskom Bydgošti sa stal štábný nadrotmajster Martin Bernáth. Následne obaja prítomných poddôstojníkov oboznámili so svojou činnosťou a skúsenosťami z práce v medzinárodnom prostredí. Rovnako aj nadrotmajster Varga s pôsobením účelového zoskupenia Štefánik v Lotyšsku a nadrotmajster Martin Siekela zo seredského ženíjného práporu o výsledkoch nasadenia prvej rotácie jednotky NTCB-1 Iracká podpora v Iraku. Štábný nadrotmajster Beluš s uspokojením konštatoval, že v priestoroch Poddôstojníckej akadémie na Základni výcviku a mobilizačného doplnovania v Martine sa uskutočnil v poradí druhý Kurz operačného plánovania (Battle Staff NCO Course), riadený inštruktormi z Národnej gardy z Indiany (USA) za asistencie absolventov pilotného kurzu z roku 2016. Celý kurz bol vedený v anglickom jazyku. V tomto roku sú naplánované ďalšie kurzy.

Chýbajú rotní a vodiči

Zároveň však štábný nadrotmajster Vladimír Beluš pripomenul, že tendencia znižovania počtov profesionálnych vojakov pokračovala aj v roku 2017. „Musíme si priznať, že výhody, ktoré ponúka štátna služba profesionálneho vojaka na trhu práce, už nedokážu konkurovať civilnému sektoru a znižujúca sa nezamestnanosť v SR vytvára silné konkurenčné prostredie v boji o kvalifikovanú pracovnú silu. A nie vždy sme v tomto prostredí úspešní.

V roku 2017 sa úsilie obsadzovania personálu sústredilo na naplnenie jednotiek plniacich ciele síl. Chýbajú kľúčové funkcie. Najmä velitelia družstiev v hodnosti rotný, kde je naplnenosť len 64,81 %. Pretrvávajú aj vysoká nenaplnenosť vojenského zdravotníctva, vzdušných síl, napríklad operátormi zbraňových systémov. Pretrvávajú problémy v obsadzovaní vodičov nákladných vozidiel s oprávnením C a E. Žiaľ, chýba nám 705 profesionálnych vojakov v hodnosti slobodník, z toho väčšina vodičov.“

Súčasťou zhromaždenia bolo aj ocenenie najlepších poddôstojníkov. Náčelník GŠ OS SR generál Milan Maxim im spoločne s hlavným poddôstojníkom OS SR štábnym nadrotmajstrom Vladimírom Belušom osobne odovzdal ocenenia. Osobitne generál Maxim zagrataloval najlepšiemu poddôstojníkovi OS SR za rok 2017 rotnému Miroslavovi Ďurkovskému z martinského mechanizovaného práporu.

Po vyhodnotení plnenia úloh v minulom výcvikovom roku a stanovení úloh na terajší výcvikový rok vyjadril hlavný poddôstojník OS SR štábný nadrotmajster Vladimír Beluš želanie nadviazať na všetky pozitíva v uplynulom období a ďalej pokračovať v skvalitňovaní činnosti zboru veliacich poddôstojníkov a celého poddôstojníckeho zboru. Podľa neho je v nadchádzajúcom období najdôležitejšia stabilizácia personálu na jednotlivých stupňoch. Len tak budú môcť byť poddôstojníci aj naďalej plnohodnotnou chrbtovou kosťou našich ozbrojených síl.

Text a foto: Jozef Žiak

Najlepšia vojačka

Keď boli 23. februára po úspešnom absolvovaní základného vojenského výcviku v Martine slávnostne vyradení noví profesionálni vojaci, ako najlepšia bola spomedzi nich vyhodnotená 26-ročná kadetka Veronika Hrochová. V súčasnosti absolvuje v podmienkach AOS Liptovský Mikuláš svoju prípravu, aby sa po jej ukončení mohla stať poručičkou.

Rodáčka z Trenčína po absolvovaní vysokoškolského štúdia v Prahe a v Nitre, zameraného najmä na manažment a ekonomiku, vlastne pokračuje v rodinných šľapajach. Profesionálnou vojačkou je aj jej mama. Po ukončení prípravy v Liptovskom Miku-

láši by mala nastúpiť do trenčianskeho práporu podpory velenia pozemných síl.

(jož)

● Odbor výcviku a kynológie Vojenskej polície 27. 2. – 1. 3. pripravil strelecký seminár pre vybrané bezpečnostné zložky SR. Inštruktorom pohotovostného policajného útvaru MV SR, inštruktorovi Prezídia Policajného zboru MV SR a inštruktorom Zboru väzenskej a justičnej stráže Ministerstva spravodlivosti SR predstavil nové smerovanie výcviku v streleckej príprave vojenských policajtov.

● V priestoroch dk Kuchyňa sa v dňoch 19. – 21. februára uskutočnil kurz pre špecialistov vysadzovania z leteckej techniky pod vedením examinátora pre túto činnosť rtm. Mariána Píffka za dk Kuchyňa a rtm. Petra Saraku za vk Prešov. Zúčastnili sa na ňom príslušníci vzdušných síl, 5. PŠU Žilina a práporu ISTAR. Vysadzovači sa oboznámili s technickými podmienkami leteckej techniky na výsadky, predovšetkým verzie paratroop kit na L-410 a Mi-17M/SAR.

● Slávnostné vyradenie frekventantov poddôstojníckeho kurzu OR-5 sa uskutočnilo 23. februára v poddôstojníckom klube martinskej základne výcviku a mobilizačného doplnovania. Do kurzu 28. januára nastúpilo 50 profesionálnych vojakov. Cieľom bolo pripraviť kvalifikovaného profesionálneho vojaka v hodnosti desiatnik, ktorý bol určený na povýšenie do prvej poddôstojníckej hodnosti čatár. Najlepším absolventom kurzu sa stal príslušník 5. pluku špeciálneho určenia Žilina.

● V termíne 12. – 16. februára 2018 sa v priestoroch odboru výcviku a kynológie Vlkanová – Hronsek uskutočnil prvý odborný kurz zameraný na plánovanie jednotky krízového manažmentu. Príslušníci krízového manažmentu si osvojili štandardy NATO pre plánovanie malých taktických jednotiek.

● Vo vysokohorskom prostredí Veľkej Fatry sa v sťažených klimatických podmienkach uskutočnil zimný výcvik, pri ktorom si príslušníci OKM Vojenskej polície a zásahovej jednotky hraničnej polície preskúšali vedomosti a zručnosti z oblasti topografie, maskovania aj budovania núdzových záhradov. Predchádzali mu odborná prednáška a praktické cvičenia, pri ktorých si príslušníci výcviku vyskúšali prácu s lavínovými vyhľadávacími a lavínovými sondami.

● V Sieni cti a slávy Základne výcviku a mobilizačného doplnovania v Martine slávnostne vyradili absolventov kurzu pre inštruktory. Ťažiskovými predmetmi boli metodika vedenia výcviku, pedagogika a psychológia. Najlepším absolventom kurzu inštruktory sa stal príslušník útvaru Vojenskej polície Vlkanová rotný Ján Mrlian.

HOREZZA, a. s.

HOTELOVÉ, REKREAČNO -
ZDRAVOTNÍCKE ZARIADENIA

GRANIT

HOTEL

TATRANSKÉ ZRUBY

POZÝVAME VÁS NAVŠTÍVIŤ

GAMEROOM

U NÁS SI PRÍDU NA SVOJE
ŠPORTOVÍ NADŠENCI AJ VAŠI
ŠTVORNOHÍ MILÁČIKOVIA

GRANIT

HOTEL

SMREKOVICA

WWW.GRANITHOTELS.SK

ŠTYL

Berlinale
68.
Internationale
Filmfestspiele
Berlin

Bez zúčtovania
s minulosťou
neexistuje budúcnosť,
hovorí slovensko-
česko-rakúska dráma
Tlmočník

Medvede ťahnu

To, že medveď z loga Medzinárodného filmového festivalu v Berlíne je v skutočnosti medvedica, nie je žiadna novinka. Aj tohtoročné Berlinale potvrdilo, že dlhodobo prevládajú filmy o ženách, diela nápaditých režisérov, výrazných scenáristiek a silných herečiek. Na rozdiel od minulosti však výrazne ubudli snímky s vojnovou či vojenskou tematikou.

Z hlavnej ceny 68. medzinárodného filmového festivalu v Berlíne sa môžu radowať aj v Česku. Dlhometrážny hraný debut rumunskej filmárky a kurátorky festivalu experimentálnych filmov v Bukurešti Adiny Pintilie *Touch me not*, ktorý získal Zlatého medveďa, vznikol v rumunsko-nemecko-bulharsko-francúzsko-českej koprodukcii. Na východ zamierila aj druhá najvýznamnejšia cena Strieborný medveď – Veľká cena poroty. Tragikomédiou *Tvár* si ju na tretí pokus vyslúžila poľská režisérka Małgorzata Szumowska. Strieborného medveďa za réžiu udelila porota animovanému filmu Wesa Andersona *Psi ostrov*. Cenu Alfreda Bauera za film, ktorý odкрýva nové perspektívy kinematografie, získala paraguajská dráma scenáristu a režiséra Marcela Martinessiho *Las herederas* (*Dedičky*) o dvojici žien zo súčasného Asunciónu. Šesťde-

siatosemročná portugalská herečka Anna Brunová si za stvárnenie jednej z nich odniesla Strieborného medveďa za najlepší ženský herecký výkon. Najlepší mužský herecký výkon odvieďol 24-ročný Francúz Anthony Bajon, predstaviteľ hlavnej postavy z drámy Cedrica Kahna *La prière* (*Modlitba*) o kresťanskej komunite abstijnujúcich narkomanov na úpätí Álp.

Celoživotnú tvorbu amerického herca Willema Dafoeho festival ocenil Čestným Zlatým medveďom, ktorého mu 20. februára odovzdal nemecký filmár Wim Wenders. Osobnostiam, spojeným s festivalom, je od roku 1986 určená cena Kamera Berlinale. Tohto roku ju získali dlhoročná riaditeľka festivalového filmového trhu Beki Probstová zo Švajčiarska, izraelský producent a riaditeľ tamajšieho filmového fondu Katriel Schory a český režisér Jiří Menzel.

Atmosféru
hrôzy, paniky
a zmaru
spostredkuje
nórska dráma
Utoya 22. juli

Celovečerný dokument
Až príjde válka o organizácii Slovenskí
branci otvoril prehliadku Panorama

72 minút v Utoyi

Favorizovaný nórsky film *Utoya 22. juli* o teroristickom útoku, ktorý si 22. júla 2011 vyžiadaval 77 životov, z toho 69 prevažne detských, v letnom tábore Nórskej strany práce na ostrove neďaleko Osla, sa musel uspokojiť len s Cenou ekumenickej poroty. Nórska dráma patrila k tým filmom 68. berlínskeho festivalu, ktoré predchádzal zlý chýr. Film, inšpirovaný teroristickými útokmi pravicového extrémistu Andersa Behringa Breivika z 22. júla 2011 mnohí odmietali ako necitlivý a cynický pokus parazitovať na tragédii s veľkou publicitou. Keď ho festivalové publikum videlo, zmenilo názor. Nie je vôbec o Breivikovi. Po celý čas nepadne jeho meno. Ani v záverečných vysvetľujúcich titulkoch. Postavu útočníka na detský letný tábor Nórskej strany práce na ostrove Utoya vidíme len zo dva-tri razy. Nezreteľne, z diaľky. O to zreteľnejšie sú výstrely a hrôza v očiach detí, medzi ktorými nebol nikto dospelý. Nik, kto by ich upokojil, zastavil paniku a privolal pomoc. Päťsto detí odkázaných len na seba. A medzi nimi vraždici šialenec.

„Strávil som s touto témou celé roky,“ povedal režisér Erik Poppe. „Stretal som sa so svedkami, deťmi, čo prežili. A s rodičmi, súrodencami obetí. So psychológmi, ktorí sa o nich starajú. A pochopil som, že jediný spôsob, ako možno na tragédiu reagovať filmom, je sprostredkovať zážitky, a najmä emócie detí na ostrove. Vyšlo mi, že sa to nedá nakrútiť inak, len ako jeden dlhý neprerušovaný záber. Minúta po minúte, 72 minút, tak, ako sa veci diali, ako nám ich vyrozprávali svedkovia a aj ich videá z mobilných telefónov. Nasledovali mesiace výberu detských účinkujúcich, pol roka práce s nimi, lebo to všetko boli neherci – a napokon, po mnohých skúškach, sme za päť dní zaznamenali päť dlhých 72-minútových záberov, päť verzí.“

Dvadsaťročná Andrea Berntzenová, predstaviteľka hlavnej postavy, nie je herečka. „Keď ma režisér obsadil do hlavnej roly, brala som to ako niečo úžasné. Lenže potom to prišlo. Rozhovory, stretnutia so svedkami a pozostalými, práca nad scenárom. Dokonca s nami pracovali aj psychológovia. A predsa som plakala. Každý deň. Deň za dňom. Mesiace skúšania a plaču.“

Na otázku, či sa jej filmové herectvo zapáčilo, odvetila: „Vlastne o filmovom herectve nič netuším. Neviem, ako sa nakrúca normálny film, a neviem ani, či by sa mi to páčilo, či by som to zvládla. Je mi však jasné, že po práci s Erikom Poppem na filme o Utoyi už pre mňa nič nebude také ako predtým.“

Keď príde vojna

Dokumentárnu sekciu prestížnej festivalovej prehliadky Panorama otvorila svetová premiéra česko-chorvátskeho dokumentu debutujúceho režiséra Jana Geberta *Až príjde válka* o paramilitantnej organizácii Slovenskí branci. Bez hudby, sprievodného slova či vysvetliviek zobrazuje osobnostný vývin a premeny spoluzakladateľa Slovenských brancov Petra Švrčka od jeho maturity po súčasnosť. Prečo si český filmár vyberie za tému svojho debutu práve Slovenských brancov?

„Pre mňa to nebola cudzia téma,“ povedal nám v Berlíne Jan Gebert. „Je prejavom toho, čo sa zhruba pred tromi rokmi začalo diať v celej spoločnosti, celej Európe, ale aj v Británii či Spojených štátoch. Námet zaujal spoločnosť HBO a potom sa k projektu pridalo i Chorvátsko. Že sa na filme nepodieľali slovenskí tvorcovia, je náhoda, slovenskú účasť som nikdy nevyľučoval. Na druhej strane – nechcel som robiť film čisto o Slovensku, o slovenskom probléme, usiloval som sa rozprávať o tom, ako skupina ľudí zviditeľňuje tendencie a procesy, odohrávajúce sa hlboko pod povrchom spoločnosti všade okolo nás.“

Slovenských brancov vedú a ich inštruktormi sú absolventi alebo poslucháči vysokých škôl. „Práve to ma zaujalo najviac. Tí ľudia sú inteligentní, často aj kultivovaní, pochádzajú z dobre situovaného prostredia, majú slušné zázemie. Necítil som z nich žiadnu frustráciu alebo patológiu. Vôbec nezodpovedajú našim stereotypným predstavám. A predsa hlásajú to, čo by ešte pred desiatimi rokmi každý nazval extrémom.“

Prípady Entebbe
zobrazuje, ako
v roku 1976
izraelská armáda
brilantne ukončila
rukojennícku drámu

Keď som Slovenských brancov začal v roku 2015 sledovať, ešte sa to niekomu mohlo zdať ako detská hra, chlapčenská túžba po dobrodružstve a romantike. Potom sa, spolu s európskym geopolitickým vývojom, začala celá skupina meniť. Nadobudla obrovské sebavedomie. Popri trénovaní v lesoch so zbraňami Slovenskí branci vykročili na verejnosť, do spoločnosti, aby sa ju usilovali osloviť a ovplyvniť nie zbraňami či výcvikom, ale ako sympatickí slušní chlapci.“

Napriek tomu, že Peter Švrček a ďalší určovali, čo filmári smú nakrútiť a čo nie, je film veľmi silný v tom, čo všetko ukazuje. Ako sa ciele Slovenských brancov menia z hier na prácu s verejnosťou a politiku. Aký rozdiel je medzi ich slovami a skutkami. Ako výcvik čoraz viac používa prvky manipulácie a brainwashingu. Ako prenikajú na verejné podujatia či sami ich organizujú, ako ich organizáciu ovláda vodcovský princíp i ako Švrček prestáva tajiť politické ambície. „Peter sa usiloval mať nakrúcanie pod kontrolou, ale zároveň nás nechal nazerať aj do zákulisia. On totiž verí, že nerobí nič zlé. Nič, za čo by sa musel hanbiť, alebo za čo by ho mala spoločnosť odsudzovať. Naopak, je presvedčený, že film pomôže spropagovať jeho organizáciu a myšlienky. Ja si však myslím, že sa nám podarilo zostaviť pravdivý obraz, ktorý je silnejší, ako keby vám ho niekto komentoval.“

Znovu okupujú Paríž

Kamerou Berlínale ocenený český filmár Jiří Menzel hrá jednu z dvoch hlavných úloh v novom slovensko-česko-rakúskom filme režiséra Martina Šulíka *Tlmočník*. Starý židovský prekladateľ Ali Ungár (Jiří Menzel) a syn rakúskeho esesáka Georg Graubner (Peter Simonischek) putujú po súčasnom Slovensku a pátrajú po osudoch Ungárových rodičov, ktorých dal Graubnerov otec za vojny popraviť. Najlepšie si Šulíkovho *Tlmočníka* vychutnajú tí, ktorí nepoznajú zahraničné filmy vyrovnávajúce sa s nacistickou minulosťou. Klasiku ako *Hracia skrinka* Constantina Costu-Gavrasa alebo *Remeber* Atoma Egoyana. Ale najmä *2 alebo 3 veci, ktoré o ňom viem* – mrazivú osobnú spoveď nemeckého filmára, bratislavského rodáka Malte Ludína, syna Hitlerovho vyslanca na Slovensku, ktorá mala premiéru na Berlínale pred trinástimi rokmi a v roku 2005 ju uviedol aj slovenský festival Art Film, ale potom zapadla. Téma bola rovnaká: čo je to nacizmus? Ako sme mu mohli podľahnúť? A prečo sme sa s ním dodnes nedokázali vysporiadať? Ludínov dokument, osobný, autentický a pravdivý, mal prirodzene väčšiu silu ako Šulíkovu fikciu. To však neuberá *Tlmočníkovi* nič z nesporného významu.

Námetom berlínskeho súťažného filmu *Transit* nemeckého režiséra Christiana Petzolda bol vojnový román východnemeckej komunistickej autorky a doživotnej predsedníčky Zväzu spisovateľov NDR Anny Seghersovej, ktorý vyšiel

v roku 1944 a odohráva sa v Marseille po okupácii Francúzska nacistami. Petzold sa rozhodol šokovať a príbeh situoval do súčasnosti. Keď teda v dnešných dňoch Nemci okupujú Paríž, dostane sa mladý utečenec k rukopisu románu exilového autora a prívlastní si jeho identitu, aby cez zatiaľ neobsadený prístav Marseilles ušiel do zámoria. Predstava súčasného Nemecka ako agresora je zaujímavá, lenže Petzold nič ďalej neštylizuje, necháva súčasné Francúzsko žiť jeho bežným životom. Bez vojsk, tankov a náletov, bez atmosféry strachu a ohrozenia. Lahostajne, apaticky, len s policajnými autami, sanitkami a neoznačenými „zeleňými mužičkami“. Rekreační bežci v uliciach, rybári na nábreží, obchody, reštaurácie – všetko je obyčajné, mierové. V týchto kulisách sa odohráva príbeh nie nepodobný legendárnej *Casablanke*, no s necitlivým hlasom rozprávača, čítajúceho archaicky znejúce vety Seghersovej ideologicky podfarbeného románu. Vo výsledku snímka stráca napätie, uveriteľnosť i atmosféru. Jej sledovanie je únavné a nezaujímavé. Škoda dobrého dobového príbehu.

Brazílsky režisér José Padilha, známy akčnými kriminálnymi thrillerami, v nesúťažnom filme *Prípád Entebbe* zobrazil rukojemnícku drámu z roku 1976, keď nemeckí a palestínski teroristi v spolupráci s ugandským diktátorom Idim Aminom uniesli 248 cestujúcich a 12 členov posádky civilného letu Unifrance z Tel Avivu do Paríža. Špeciálne jednotky izraelskej armády v jednej z dosiaľ najnákladnejších a najrozsiahlejších záchranných akcií odviekli priam ukázkovú prácu.

Tradičná festivalová retrospektíva sa zamerala na kinematografiu medzivojnovej nemeckej Weimarskej republiky – diela Georga Wilhelma Pabsta, Urbana Gada, ale aj rané snímky neskoršej dvornej filmárky Adolfa Hitlera Leni Riefenstahlovej. Prehliadka novorekonštruovaných a reštaurovaných klasických diel svetovej kinematografie má názov Berlínale Classics a okrem snímok ako *Moje XX. storočie* Ildikó Enyediovej, *Zlyhanie vylúčené* Sidneyho Lumeta či *Nebo nad Berlínom* Wima Wendersa ponúka tohto roku aj zreštaurovanú vojnovú klasiku – jeden z vôbec najlepších a najsilnejších filmov o druhej svetovej vojne, psychologickú vzťahovú drámu Michaila Kalatozova *Žeriavy tiahnu* z roku 1957. Komorný príbeh dokumentuje krutosť vojny na osudoch mladej Moskovčanky Veroniky. Nápadito využíva dynamickú ručnú kameru, ktorá prehľbuje psychológiu jednotlivých postáv a obohacuje obraz dejín o intímny rozmer. Na canneskom festivale film získal Zlatú palmu a Zvláštne uznanie pre hlavnú ženskú predstaviteľku Tatianu Samojlovú.

Hoci teda vojnové a vojenské témy ani na tohtoročnom Berlínale nechýbali, už dávno sme nezažili festival bez filmov z Afghánistanu, Iraku či ďalších neuralgických bodov súčasného sveta. A možno je na drámy o Sýrii priskoro?

Text: Miloš Ščepka
Foto: Berlínale

Nemci v súčasnosti okupujú Francúzsko a obsadzujú Paríž – v dráme Christiana Petzolda *Transit*

Viac než šesťdesiat rokov má jeden z najlepších vojnových filmov všetkých čias *Žeriavy tiahnu*

Novinka v starom tele

Canon predstavil Canon EOS M50, nový digitálny fotoaparát CSC série EOS. Na prvý pohľad vyzerá ako model M5 z roku 2016. Výrobca však do rovnakého tela s rozmermi 116,3 × 88,1 × 58,7 mm a hmotnosťou 390 g zabalil nové funkcie vrátane plne otočného displeja či nového procesora. Základom je nový snímač 24,1 Mpx CMOS veľkosti APS-C s technológiou Dual Pixel AF. Nie je však stabilizovaný. Využíva hybridný autofokus so 143, resp. 99 ostríacimi bodmi. Citlivosť je možné nastaviť od 100 do 51 200 ISO v rozšírenom režime. Nechýba automatická optimalizácia jasu, digitálna optimalizácia vlastností objektívu alebo zlepšovanie kresby v oblastiach s vysokým jasom. Snímaču sekunduje najnovší procesor DIGIC 8. Elektronická uzávierka vie pracovať rýchlosťou od 1/4 000 sekundy. Okrem plne výklopného displeja s uhlopriečkou tri palce a rozlíšením 720 × 480 bodov je

k dispozícii aj elektronický hľadáčik s rozlíšením 1 024 × 768 so 100 % pokrytím scény. Samozrejmosťou sú Wi-Fi a Bluetooth. Canon EOS M50 sa dá používať s objektívmi s bajonetovým uzáverom EF-M, s pomocou adaptéra je možné využiť všetky ostatné objektívy Canon. V predaji majú byť dve farby – čierna a biela.

Mobil na kolesách

Francúzska spoločnosť Archos predstavila elektrickú kolobežku Citee Connect s operačným systémom Android. V riadidlách má zabudovaný ovládač v podobe smartfónu, schopného kontrolovať chod kolobežky a pripojiť sa na 3G sieť. „Kolobežkový smartfón“ bude disponovať 5“ displejom, 1 GB operačnej pamäte RAM a 8 GB úložného priestoru. O chod sa postará štvorjadrový procesor a operačný systém bude Android 8.0 Oreo. Umožní inštaláciu celej škály trackovacích a GPS aplikácií či navigovanie pomocou Google Maps. Kolobežka pre pohodlnú jazdu ponúkne 8,5“ kolesá s pneumatikami odolnými voči prepichnutiu. Sľubuje dojazd 25 km na jedno nabitie – aj vďaka ľahkému a odolnému hliníkovému rámu, ktorý bez problémov unesie 100 kg. Maximálna rýchlosť kolobežky je rovnako 25 km/h a uvádzacia cena sympatických 399 eur.

/ FILM /

Stratili sme Stalina

Iba niekoľko filmov oficiálne zakázali premietiť v súčasnom Rusku. Toto je najznámejší z nich. Piateho marca 1953 umiera sovietsky diktátor Josif Stalin. Keď ho postihne porážka, nikto sa mu neodváža pomôcť, a tak zomiera dlho a v útrapách. Po jeho skone vypukne v radoch jeho najbližších spolupracovníkov zmätok a panika. Začína sa nelútostný boj o moc nad komunistickou ríšou. Jedni spriediajú intrigy proti druhým a do toho spoločne organizujú veľkolepý diktátorov pohreb. Britsko-francúzsko-belgický film škótskeho režiséra s talianskymi koreňmi Armanda Iannucciho je adaptáciou francúzskeho komiksu *La mort de Staline*. Temná nekorektná komédia vyniká skvelým hereckým obsadením: Steve Buscemi, Jason Isaacs, Olga Kurylenko, Michael Palin a ďalší.

/ VIDEO /

Iron Sky

Kultová austrálsko-nemecko-fínska sci-fi komédia z roku 2012 prichádza na DVD. V alternatívnej minulosti sa nemeckí nacisti ukryli v tajnej základni na odvrátenej strane Mesiaca, kde 70 rokov tvrdo pracovali na prípravách rozhodujúceho útoku proti Zemi. Keď černošský americký astronaut James Washington pristane s lunárnym modulom neďaleko nacistickej základne, mesačný führer sa rozhodne, že nastala správna chvíľa na konečné víťazstvo. Fínsky režisér Timo Vuorensola nakrúcal aj vďaka peniazom od fanúšikov. V snímke, ktorá je rafinovanou a vizuálne pôsobivou paródiou na úpadkové filmové žánre, si schuti zahrali európske hviezdy ako Julia Dietze, Christopher Kirby, Götz Otto, Udo Kier a ďalší. Fanúšikov určite zaujme bonusový film o filme.

Nenápadná beštia

O tom, že spoločnosť Energizer nevyrába iba batérie, ale aj smartfóny, sme sa už presvedčili viackrát. Nový Energizer Power Max P16K Pro však má parametre ako žiadny iný. Najnápadnejšia je obrovská kapacita batérie 16 000 mAh, s podporou rýchleho nabíjania. Plne nabitý smartfón má vydržať týždeň bežnej prevádzky. Energizer Power Max P16K Pro ponúka 5,99" displej s rozlíšením 1080 × 2160 bodov a pomerom strán 18 : 9. O výkon sa stará osemjadrový procesor Mediatek Helio P23, podporovaný 6 GB operačnej pamäte RAM. Úložisko má kapacitu 128 GB a je rozšíriteľné pomocou microSD do 256 GB. Operačný systém zariadenia je Android 8.0 Oreo. Na zadnej strane telefónu je dvojica fotoaparátov 16 Mpx a 13 Mpx, na prednej strane 13 Mpx a 5 Mpx. Snímač odtlačkov prstov je umiestnený vzadu pod fotoaparátmi. Smartfón zvládne dve SIM karty súčasne. Je veľký, a hoci puzdro je z hliníka, výsledná hmotnosť atakuje 360 g.

VOJENSKÝ HISTORICKÝ KALENDÁR

Apríl

1. apríl

1948 Prosovietska vláda vo východnom Nemecku začala pozemnú blokádu západného Berlína

3. apríl

1948 Americký prezident Harry Truman podpísal Marshallov plán na pomoc krajinám postihnutým druhou svetovou vojnou

4. apríl

1968 V Memphise sa stal obeťou atentátu americký bojovník za rovnoprávnosť Martin Luther King

5. apríl

1918 Začala sa japonská intervencia proti sovietskemu Rusku na Ďalekom východe a Sibíri

1958 Fidel Castro vyhlásil „totálnu vojnu“ Batistovmu režimu na Kube

1968 ÚV KSČ v Prahe prijal Akčný program KSČ, podľa ktorého sa vedúca úloha KSČ mala stať zárukou pluralitného politického systému

7. apríl

2003 Americké jednotky dobyli Bagdad, režim Saddáma Hussajna padol o dva dni neskôr

12. apríl

1923 Narodil sa v Sasinkove generálporučík Ján Husák, účastník povstaleckých bojov v Poprade

13. apríl

1943 Nemecko zverejnilo objav masového hrobu poľských vojnových zajatcov v Katynskom lese

14. apríl

1988 V Ženeve podpísali dohodu o odchode sovietskych vojsk z Afganistanu

19. apríl

1943 Vypuklo povstanie vo varšavskom gete

20. apríl

1998 Rozpustila sa nemecká teroristická skupina Rote Armee Fraktion

21. apríl

1918 V Ríme podpísali Milan Rastislav Štefánik a taliansky ministerský predseda dohodu o utvorení samostatného československého vojska v Taliansku

24. apríl

1938 Jazd sudetonemeckej strany vyhlásil 8 bodov tzv. karlovarských požiadaviek voči československej strane. Program sa usiloval o rozbitie republiky a jej vydanie nacistickému Nemecku

28. apríl

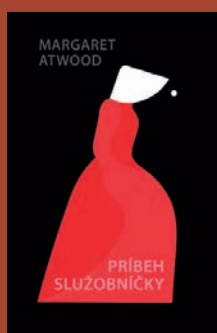
1848 Ľudové trojtisícové zhromaždenie v Brezovej pod Bradlom prijalo Nitrianske žiadosti. Uhorská moc akciu označila za buričstvo a organizátorov uväznila.

29. apríl

1993 Slovensko vyslalo v rámci misie OSN UNPROFOR do bývalej Juhoslávie prvú skupinu ženijného práporu mierových síl Armády SR.

Zostavila: Mária Stanová
Vojenský historický ústav

/ KNIHA /

Príbeh Služobníčky

Úspešný televízny seriál, ocenený Zlatým glóbusom, vrátil na výslnie anti-utopickú knihu kanadskej autorky Margaret Atwoodovej, napísanú štáti počas jej pobytu v prednovembrovej Prahe. Najmä po nástupe pravicových extrémistov v Spojených štátoch i ďalších krajinách sa znova stal aktuálnym príbeh o štátnom prevrate, po ktorom moc v USA uchvátili pravicoví konzervatívci a v novom štáte Gilead zaviedli diktatúru založenú na Biblii, kde ženy nemajú žiadne práva a všetky okrem manželiek prominentov musia pracovať ako slúžky či súložnice. Pohľadom literárnej postavy Fredovej opisuje temnotu skrytú pod fasádou Gileadskej republiky. Fredová je národný majetok, je Služobníčka a vďaka plodnosti sa v Gileade, kde pôrodnosť nebezpečne klesla, stáva vzácnym tovarom. Zbavená rodiny, lásky, slobody, dôstojnosti i akýchkoľvek práv však neprestáva spomínať a snívaj.

Vaše starosti... ...na našu hlavu

Existuje zákonná možnosť späťvzatia písomného nesúhlasu s trvaním doby štátnej služby?

Účinnosťou zákona č. 281/2015 Z. z. o štátnej službe profesionálnych vojakov a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon“) boli stanovené nové podmienky času trvania štátnej služby. Ak profesionálny vojak vykonával štátnu službu podľa predchádzajúcej právnej úpravy a jeho služobný pomer trval aj ku dňu účinnosti nového zákona a nesúhlasil s novými podmienkami trvania štátnej služby, mohol v zmysle § 223 ods. 1 zákona vyjadriť písomný nesúhlas s trvaním doby štátnej služby. Písomný nesúhlas s trvaním doby štátnej služby bolo možné vziať späť so súhlasom služobného úradu do 31. januára 2016. Táto zákonná možnosť je striktné stanovená v § 223 ods. 2 zákona, a teda po termíne 31. januára 2016 nie je možné písomný nesúhlas zrušiť. Taktiež neexistuje žiadna zákonná výnimka, ktorá by umožňovala, aby si profesionálny vojak podal žiadosť o späťvzatie písomného nesúhlasu. Profesionálneho vojaka, ktorý vyjadril písomný nesúhlas s trvaním doby štátnej služby, nie je možné vymenovať alebo povýšiť do inej vojenskej hodnosti a taktiež ho nemožno vymenovať do stálej štátnej služby. Takémuto profesionálnemu vojakovi skončí služobný pomer uplynutím maximálnej doby štátnej služby. Účinnosťou zákona platného od 1. januára 2016 je povinnosťou generálneho tajomníka služobného úradu postupovať v súlade so zákonom.

npor. Mgr. Adriana Sedlárová,
Personálny úrad OS SR, Liptovský Mikuláš

Architektúra spätá s vojskom

Architektúru historických kasární na Slovensku do roku 1918 prezentuje v poslednom čísle Vojenskej histórie Laura Pastoreková. Adriana Priatková predstavuje Architektúru Košíc medzivojnového obdobia v kontexte novopostavených bytových domov pre vojakov. No a Martina Orosová a Henrieta Žažovou sa zamerali na bastiónové pevnosti a košickú citadelu zo 17. storočia. Tú však už v 18. storočí rozobrali a kamene použili pri oprave hradieb či pri verejnej a súkromnej výstavbe. Podrobnejšie na <http://www.vhu.sk/data/att/8747.pdf>.

História autenticky

„Vy, pukanskí richtári a okolité mestá, kaštiele, hámre, kapitáni, zemanovia a mnísi, nariaďujeme a prikazujeme Vám, ak sú Vám milé Vaše životy a česť, len čo toto uvidíte a počujete čítať, hneď a bez meškania sa všetci ponáhľajte a podrobte sa, aby ste sa vyhli veľkej skaze a neupadli do strašného otroctva s celým majetkom a so všetkou čelaďou, jedným slovom, aby ste neboli vyrabovaní a vypálení,“ vyhrážal sa v liste z 28. septembra 1663 osmanský veliteľ Hüseyin Paša Pukancu a okolitým mestám.

V posledných Prameňoch k vojenským dejinám Slovenska sa môžeme z autentických dobových listov a ďalších dokumentov dozvedieť aj o ponosoch cisárskej posádky v Šali z roku 1665, ktorá mala ešte neobsadenú časť Uhorska chrániť v biednych podmienkach a slabo opevnenej pohraničnej pevnosti. Vladimír Segeš a Božena Šedová, zostavovatelia publikácie, ktorú vydal Vojenský historický ústav, vybrali z obdobia rokov 1649 – 1711 napríklad aj týždňové požiadavky grófa Mikuláša Berčénioho na mesto Bardejov pre jeho štáb z roku 1710. Sú medzi nimi jedna čiapka trstinového cukru, dva srnce, tri teľatá, päť prasiatok, osem tetrovov, desať citrónov, dvadsať husí, päťdesiat sliepok, sto slimákov či tristo slepáčich vajec.

(pv)

MINISTER OBRANY SR,
NACELNÍK GENERÁLNEHO ŠTÁBU
OZBROJENÝCH SÍL SR A MESAČNÍK OBRANA
VYHLASUJÚ

**17. ROČNÍK VÝTVARNEJ SÚTAŽE
PRE ŽIAKOV ZÁKLADNÝCH ŠKOL**

VOJACI OČAMI DETÍ

Záujemcovia, jednotlivci aj kolektívy, môžu poslať svoje výtvarné práce označené spíštočnou adresou, adresou školy a ročníkom, telefónnym kontaktom a dátumom narodenia

najneskôr do 11. mája 2018

na adresu:
Redakcia OBRANA, Kutuzovova 8, 832 47 Bratislava
v obálkach označených nápisom SÚŤAŽ.

Spomedzi súťažných prác porota zložená z výtvarníkov, zamestnancov rezortu obrany a profesionálnych vojakov vyberie **po tri najlepšie diela** v kategórii **mladších žiakov** a v kategórii **starších žiakov**

Vyhlasenie výsledkov súťaže sa uskutoční na podujatí Deň detí s Ozborenými silami SR
2.6.2018 v Svidníku.

Výzvy prvých troch miest oboch kategórií získajú hodnotné ceny a víťazné práce budú uverejnené v mesačníku Obrana i na rezortnej internetovej stránke.

Nedostali ste Obranu?

Zmenili ste adresu?

Potrebuje odoberať iný počet výtlačkov?

Ozviť sa nám na telefón 0960 31 29 84
alebo mail obrana@mod.gov.sk

MILITARY ENGLISH

MILITARY ENGLISH: NCOS

Pripravit: Peter Susko / Foto: National Guard Bureau

Non-commissioned officer (NCO) is a member of the military appointed by an officer, generally to **supervise** and lead enlisted soldiers and aid the commissioned officer corps. NCOs are vital to the management of everyday life in the military. In the U.S. armed forces NCOs typically hold the rank of sergeant but can also serve as corporals and petty officers (Navy) and receive advanced military training. Their duties range from teaching and supervising drill and ceremony procedures to military training.

The “non-commissioned” status comes from the historical practice of issuing a formal document to a commissioned officer once he was appointed to a high office – **hence** those who did not earn the document were non-commissioned. NCOs usually obtain their position of authority by promotion through the enlisted ranks. In contrast, commissioned officers hold higher ranks than NCOs, have more legal responsibilities, are paid more, and often have more non-military training such as a university diploma.

NCOs are considered to be the **backbone** of the military. They serve as part of the vital link between the commanders and enlisted men, instructing and supervising the **latter** in their training, performance of everyday duties, and – in times of war – in combat action. They also work as a **conduit** to inform the senior leaders on requests and ideas proposed by the enlisted force.

The NCO corps was not always considered a professional organization. Unlike the officer corps, noncoms did not have a formal system of professional development. In the beginning there had not been a prescribed career pattern or explicit career guidance for NCOs, particularly a system of education and training. Up until the end of the draft in 1972, the U.S. Army had benefited from a limitless source of manpower through selective service. The draft brought an **abundance** of educated men to be trained who filled the ranks and many only served one term of enlistment.

After the draft ended the need to develop a career management program became evident and educating NCOs became key to building a professional corps of noncommissioned officers.

Today, most of the NCOs’ education comes from the various courses they attend including rifle qualification, train-the-trainer course and “shared” field-training exercises.

All in all, subordinates and commanders alike draw upon enlisted leaders’ expertise and experience to achieve mission objectives and depend on them as leaders and managers. NCOs are expected to acquire and employ applicable resources efficiently and effectively, to think critically to prevent and solve problems. Moreover, they must be able to communicate continually up, down, and across service, joint, and coalition chains of command. They **accrue** extensive practical experience and specialized training, professional military education, and mentoring, all of which further enhance their capabilities. It is through this dynamic process of development and maturation that NCOs emerge from the ranks as the most **seasoned** service members capable of not only leading the enlisted force of today but also developing military leaders for tomorrow.

Otázky

1. Odkiaľ pramení výraz „non-commissioned officer” pre poddôstojníkov?
2. Aký je základný rozdiel medzi NCO a dôstojníkmi?
3. Aké sú základné úlohy NCO v mieri a vo vojne?

GLOSSARY

• **non-commissioned officer** (nən-kə'mɪʃənd 'ɒfɪsər) – poddôstojník; • **supervise** ('sʊpər vʌɪz) – vykonávať dohľad, dozor; • **hence** (hɛns) – odtiaľ; • **backbone** ('bæk bu:n) – chrbtica; • **latter** ('lætər) – druhý spomínaný; • **conduit** ('kændɪt) – (komunikačný) kanál; • **abundance** (ə bʌndəns) – hojnosť; • **accrue** (ə kru) – nazbierať, akumulovať; • **seasoned** ('si:zənd) – skúsení, ostrieľaní.

por. Mgr.
Michal Križák,
kaplán žilinského
5. pluku špeciálneho určenia

Duchovné slovo

Svätý Juraj – človek pravdy

Pri súdnom procese s Ježišom zaznela z úst rímskeho prokurátora otázka: „Čo je pravda?“ My, ľudia dneška, pýšiaci sa obdobím, v ktorom žijeme, jeho poznaním a vymoženosťami, sa často pýtame tak isto či obdobne: Čo je pravda? Kde je? Možno ju nájsť? Naozaj existuje a oslobodzuje?

V tomto mesiaci 24. apríla slávime liturgickú spomienku svätého Juraja, vojaka, mučeníka, ktorý je zároveň jedným z patrónov Ordinariátu OS SR (spoločne so svätým Floriánom, svätým Martinom, svätým Michalom a svätým Šebastiánom). Juraj bol mučeníkom. Narodil sa v 3. storočí v Kapadócií, dnešnom Turecku, a zomrel v roku 305 v Nikomedii. Stal sa vojakom a podstúpil mučenícku smrť v Lydde v Palestíne. Nad jeho hrobom postavili baziliku už za čias cisára Konštantína. Obraz sv. Juraja na koni pri boji s drakom patrí k najznámejším znázorneniam svätých v kresťanstve. Okrem toho je patrónom Anglicka, mesta Janov, vojakov, kováčov, sedliakov, roľníkov, pocestných. Je uctievaný proti pokušeniam, nebezpečenstvám, moru a horúčke.

Pri pohľade na jeho život si dovoľím tvrdiť, že bol človekom pravdy. Svätý Juraj – mučeník – vnímal a žil pravdu ako vnútorný súhlas poznania a viery. Duchovné čaro jeho charakteru spôsobovalo, že ľudia v jeho prítomnosti neboli schopní klamstva, podrazu či iných úlisností. A čo my, ľudia dneška?

Tento svätec býva zvyčajne zobrazovaný ako vojak na koni, ktorý kopijou v ruke doráža draka. Obraz či socha nech by boli akokoľvek umelecky hodnotné, vždy zostanú len čímsi vonkajším. My však môžeme hľadiť oveľa hlbšie. Môžeme sa zadívať do srdca tohto muža pravdy. Rytier, hrdina, človek zakorenený v pravde a čestnosti. Proste bojovník v Ježišovom štýle. Pozerám. Skúmam. Vidím. A v tichu srdca sa pýtam: zmením niečo? Chcem vôbec? Cestou pravdy sa nekráča ľahko. Ale na tejto ceste nie som sám. Sprevádza ma ten, ktorý porazil draka. Kiež by sa v nás zrodila túžba a odhodlanie meniť náš „osobný svet“ k lepšiemu podľa vzoru svätého Juraja – človeka pravdy!

Posvietíme si na cestu

V záujme objektivity treba uznať, že šero a najmä tma do určitej miery znižujú nielen komfort outdoorového športovania, ale aj samotnú bezpečnosť pri práci.

Ak si však zaobstaráte kvalitnú čelovú baterku – čelovku, môžete sa vďaka voľným rukám venovať akejkolvek činnosti prakticky bez obmedzení.

Ako si vybrať?

Mohlo by sa zdať, že o kvalite čelovky rozhoduje predovšetkým svetelný výkon. Nie je to však pravda. S príchodom cenovo dostupných svetelných diód sa výkonom meraným v lumenoch nemusíme obmedzovať. Stále však platí pravidlo, že vysoký výkon rovná sa vysoké požiadavky na elektrickú energiu. Vždy to bude na úkor dĺžky svietenia alebo hmotnosti zdroja energie. V sume od 30 do 50 eur sa už dá zohnať použiteľné svetidlo na pohybovú aktivitu aj od renomovaného výrobcu. Takáto baterka zvyčajne disponuje okrem základného svetelného módu aj ďalšími funkciami. Najčastejšie je to stroboskopický režim, funkcia červeného svietenia a blikania. Reflexný pásik, na ktorom je čelovka pripevnená, je samozrejmosťou, prémiový výrobca dokonca do spony slúžiacej najmä na reguláciu dĺžky pásika šikovne zakomponoval aj píštku. Je to síce drobnosť, ale v prípade núdze pomerne užitočná a navyše bez navýšenia celkovej hmotnosti čelovky. Za ďalšie peniaze navyše môžete získať integrovanú monolitickú batériu, ktorá sa nabíja podobným spôsobom ako mobil.

Čelovka hi-tech

Ak ste ochotní zaplatiť za svetidlo okolo 80 eur, môžete získať technický skvost s výbornými funkciami, ale aj tými, čo nikdy nevyužijete. Prémiové značky ponúkajú model so zabudovaným senzorom na automatickú reguláciu svetelného kužeľa. Ten pri prítomnosti svetla, napríklad z pouličných lúč, automaticky zníži intenzitu svietenia a tak šetrí batériu. Funguje to takmer bez časového oneskorenia, podobne ako pri moderných autách, kde netreba prepínať medzi stretávacími a diaľkovými svetlami. Po vbehnutí do tmy sa okamžite rozsvieti na plný výkon. Samozrejmosťou je možnosť túto funkciu vypnúť.

Ďalšou funkciou je ukazovateľ stavu aktuálneho nabitia pomocou troch farebných diód. Predídete nečakanému vypnutiu svetla, pretože väčšina drahších modelov má elektronicky riadenú intenzitu zaručujúcu rovnaký svetelný výkon aj pri takmer vybitom akumulátore. Ak túto funkciu nemáte, môže-

te prejsť z požadovaného výkonu napr. 200 lúmenov na úplné vypnutie, v lepšom prípade na núdzových 10 lúmenov, ktoré vám zabezpečia akurát to, aby do vás niekto nevrazil. Na niektorých modeloch možno prepínať medzi režimami jemným ťuknutím prsta do tela čelovky, alebo mávnutím ruky tesne pred senzormi, bez potreby nahmatávať prepínacie tlačidlo.

Najvyššie modely disponujú technológiou bluetooth na jednoduché spárovanie s telefónom.

Pomocou bezplatnej aplikácie si môžete cez mobil napr. kontrolovať presný stav nabíjania, využiť nastavené profily ako Trail-running, Multi-activity, Trekking a zvolený konkrétny profil potom prispôsobí dĺžku a tvar svetelného kužeľa. Môžete si vytvoriť aj profil podľa vlastných požiadaviek. Užitočnou funkciou je tiež možnosť nastavenia výdrže svietenia s pokračujúcim obmedzovaním svetelného výkonu. Táto funkcia má zmysel pri dlhšej aktivite bez možnosti dobitia. Ako síce efektná, ale úplne zbytočná sa môže zdať ďalšia funkcia niektorých čeloviek. Napísanie textu do mobilu, ktorý potom čelovka prebliká do morzeovky, využijete asi len pri ohurovaní priateľov...

Čelovku asi najčastejšie využijete pri prechádzkach a behu, ale fantázii sa medze nekladú. Kto si ju však raz dá na hlavu, pocíti pri zotmení pohodu a iný rozmer. A skúste to aj s deťmi, garantujeme vám nepoznané zážitky, ktoré im neposkytne žiadna počítačová hra.

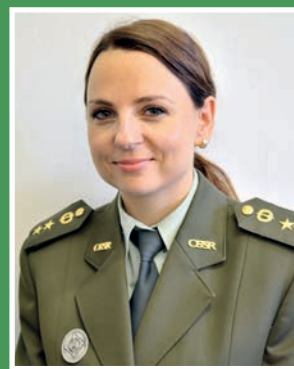
Text: nrtm. PaedDr. Bc. Miroslav Štubňa
telovýchovný pracovník
vrtuľníkového krídla Prešov

ZÁKLADNÉ KRITÉRIÁ

Výber čelovky starostlivo zvážte podľa vašich požiadaviek. Všeobecné rady pre univerzálnu športovú čelovku však možno zhrnúť na: **hmotnosť približne 100 g, aspoň tri rôzne úrovne intenzity svietenia, dobijateľná Li-Ion batéria s kapacitou viac ako 1 500 mAh, najsilnejší svetelný výkon vyše 250 – 350 lúmenov s reálnym dosvitom 50 až 80 metrov, s optimálnym rozložením svetelného kužeľa, výdrž v najsilnejšom móde asi dve hodiny, pohodlný pásik s reflexnými prvkami, ktorý nebude tlačiť, padať z hlavy, zato bude preplátať vlhkosť a bude sa dať zložiť a oprat.**

Miesto pre psychológa

npor. PhDr. Mgr.
Zlatica Struňáková,
22. mechanizovaný
prápor Michalovce

Odlúčenie na vlastnej koži

Vojenské nasadenie je veľká životná skúsenosť pre vojaka i jeho rodinu. Profesionálni vojaci, ktorí plnia úlohy medzinárodného krízového manažmentu, sú často na dlhú dobu odlúčení od svojich rodín, od svojich najbližších a milovaných. Iba človek, ktorý je odlúčený od partnera, najlepšie vie, čo to všetko znamená. Každý má svoje očakávania – aj nasadený vojak, aj rodina, ktorá ostáva doma. Počas odlúčenia sa rodiny prirodzene menia, partnerka si musí nastaviť svoj systém fungovania, prevziať zodpovednosť za rodinu a domácnosť. Niekedy je náročné sklbiť pracovné povinnosti, domácnosť, starostlivosť o deti a každý deň byť oporou nielen rodine, ale aj partnerovi, ktorý plní úlohy v zahraničnej vojenskej operácii. Je dôležité, aby odlúčený profesionálny vojak cítil istotu, pretože to vytvára pozitívnu klímu na plnenie úloh, môže sa naplno venovať pracovným povinnostiam a nemusí sa zaoberať problémami svojich blízkych doma.

Odlúčenie prináša aj krušné chvíle. Najhorší je večer, keď človek potrebuje objat' a porozprávať sa, pohľadiť. Partner sa cíti osamelo, niekedy aj nepochopene a nedocenené. Jednou z najdôležitejších vecí počas nasadenia v dlhodobej zahraničnej operácii je vzájomná dôvera a komunikácia. Ochota a možnosť podeliť sa o pozitívne aj negatívne zážitky z každodenného života, o svoje pocity, očakávania, túžby, obavy. Nerozprávať sa len o vážnych záležitostiach týkajúcich sa zásadných rodinných rozhodnutí a práce, ale aj o všedných veciach. Pre rodiny je dôležitý kontakt, najlepšie videohovorom, pretože úsmev na tvári detí povzbudí a zaženie akékoľvek obavy.

Zvládnuté odlúčenie je určitá skúška vzťahu, po návrate ste si vzácnejší. Vážite si všetko, čo ste dosiaľ pokladali za samozrejmosť. Partneri sú hrdí na svoje polovičky, že počas odlúčenia všetko zvládli a mohli sa na ne spoľahnúť aj v tých najnáročnejších situáciách. Po návrate je najkrajší pocit vzájomného znovuzblíženia. Ak je medzi partnermi dôvera, láska a úprimnosť, nemajú sa čoho obávať.

Vonkajšia funkcia
ČSLA bola počas
normalizácie
zatlačená do úzadia
na úkor vnútornej

Účasť ČSLA na mimoriadnych bezpečnostných opatreniach

ČSLA predstavovala okrem ZNB a Ľudových milícií priamy mocenský nástroj KSČ na ovládanie spoločnosti. Po vlne protisovietskych demonštrácií z konca marca 1969, vyvolanej oslavami víťazstva čs. hokejovej reprezentácie nad ZSSR na MS v hokeji, bola prvý raz použitá v spoločných posádkach so Sovietskou armádou na zabránenie provokácií. Mimoriadna situácia sa neskôr využila na posilnenie jej vnútornej potlačovateľskej funkcie pri zvládaní „protispoločenských vystúpení“. Režim ju naplno využil pri intenzívnych demonštráciách počas prvého výročia okupácie, ktoré boli tvrdo potlačené.

V snahe predísť podobným „komplikáciám“ sa na prípadné ďalšie mocenské stretnutie s vnútorným nepriateľom režim rozhodol pripraviť. Vychádzajúc z analýz použitia armády v auguste 1969 bol pre maximálnu pripravenosť a koordináciu mocenských zložiek pri zabezpečení poriadku v krajine vypracovaný v apríli 1971 Centrálny plán mimoriadnych bezpečnostných opatrení (MBO). Šlo o súhrn pravidelných i osobitných postupov v smere spravodajskom a informačnom, preventívnom a výstražnom resp. represívnom. Tie boli zamerané na včasné zachytenie signálov o pripravovaných protirežimových vystúpeniach, elimináciu ich vzniku aj ich prípadné potlačenie. Súčasťou boli konkrétne operačno-bezpečnostné úlohy ako Norbert (izolácia osôb „ohrozujúcich“ bezpečnosť štátu), Stráž (ochrana strategických objektov pred sabotážou), Cínovec (izolácia cudzincov a osôb bez štátnej príslušnosti), Vlna (ochrana živého vysielania rozhlasu a TV pred zneužitím), Klín (zamedzenie programového zjednotenia protisocialistických elementov), Kolora (cenzúra korešpondencie), Dalibor (ochrana diplomatických misií a diplomatov) či Zásah. Mocenský aparát si takto mohol vytvoriť špeciálne vyzbrojené a vycvičené sily na násilné potlačenie akéhokoľvek odporu či

nesúhlasu s totalitnými praktikami vládnutia. MBO zotrvali v platnosti do pádu režimu, i keď organizačné smernice boli priebežne upravované.

Plán mal sedem stupňov. Sily a prostriedky ČSLA sa mali použiť od stupňa 4 vyššie, najvyšší 7. sa vzťahoval na všetky ozbrojené sily a znamenal i nasadenie celej čs. armády. Opatrenia vyhlasoval minister vnútra po schválení Predsedníctvom ÚV KSČ, mimoriadne po dohode s predsedom Rady obrany štátu, ktorým bol generálny tajomník ÚV Gustáv Husák. Štvrtý stupeň sa vyhlasoval, keď ani mimoriadna aktivita bezpečnostných síl štátu nezabránila organizovaniu protirežimových akcií. V piatom stupni sa už vytvárali v objektoch zvláštnej dôležitosti strážne jednotky a na likvidáciu protestných akcií posilové poriadkové jednotky. Šiesty stupeň bol vyhlasovaný, keď už hrozilo, že vypuknú hromadné protispoločenské akcie; siedmy garantoval podmienky na úplné likvidovanie opozičných síl.

Ústredným riadiacim orgánom bol Spoločný operačný štáb. Šéfoval mu minister vnútra, členmi boli jeho námestníci, ministri vnútra oboch republík, minister národnej obrany (či jeden z jeho zástupcov) a náčelník Hlavného štábu ĽM (prípadne jeho zástupca). Operačné štáby sa zriaďovali aj na národnej, krajskej a okresnej úrovni.

ni. Ich členmi boli tiež velitelia príslušného teritoriálneho stupňa velenia ČSLA. Do ich podriadenosti sa podľa vyhláseného stupňa MBO odovzdávali presne vymedzené sily armády, Ľudových milícií, Civilnej obrany a Zboru nápravnej výchovy. Tie boli vybavené muníciou, prostriedkami proti-chemickej ochrany, spojovacím materiálom a špeciálnymi prostriedkami vojsk ministerstva vnútra (slzotvornými ručnými granátmi, obuškami, ochrannými štítmí a kasrami). Ich velitelia podliehali príslušným veliteľom ZNB. Hoci počas vládnutia režimu bol ako najvyšší vyhlásený štvrtý stupeň (v januári 1989 pri nepokojoch v Prahe pri pripomienke 20. výročia upálenia Jana Palacha), vyčlenené sily boli priebežne udržiavané v bojovej pohotovosti. Išlo o viac než 53-tisíc príslušníkov (z toho asi 17-tisíc od ZNB a MV, vyše 22-tisíc z ĽM a takmer 15-tisíc z ČSLA).

Text: Mgr. Alex Maskalík, PhD.
Vojenský historický ústav Bratislava
Foto: VHU

Michal Kudzej
(1923 – 1973)

Stúpenec ultraľavicového prosovietskeho kridla KSČ. Absolvent Vysokej straneckej školy pri ÚV KSSZ Moskva, v 60. rokoch postupne tajomník OV KSS Spišská Nová Ves a vedúci tajomník OV KSS Svidník. V rokoch 1970 – 1973 vedúci obnoveného všemocného XIII. odd. štátnej administratívy ÚV KSČ, prevodového článku KSČ pre riadenie mocenských orgánov (t. j. ČSLA, ministerstva vnútra, prokuratúry, justice, ĽM a Zväzarmu). Zahynul pri leteckej havárii neďaleko poľského Štetina spolu s ministrom vnútra Radkom Kaskom (ideovým spolupracovníkom plánu MBO, s ktorým završili normalizáciu pomerov bezpečnostného aparátu).

Slovenský Aligátor

Ľahký obrnený obojživelný
automobil Aligator s náhonom
4x4 začala vyvíjať martinská
firma TRANSMISIE s. r. o. v roku
1992. V roku 1993 vozidlo ponúkli
potenciálnemu výrobcovi ZTS TEES,
a. s., Martin.

V posledný deň apríla 1997 predstavili prototyp zástupcom Generálneho štábu Armády Slovenskej republiky. Svetovú premiéru mal potom na medzinárodnej výstave obranného priemyslu IDET '97 v Trenčíne.

Vyrobené v Martine a Trenčíne

Do vývoja bola angažovaná aj bratislavská akciová spoločnosť Kerametal. Výrobu neskôr realizovala firma ZTS TEES Defence, a. s., Martin, resp. po zmene názvu DMD MOBILTEC, a. s. Po určitej prestávke a komplikáciách s výrobou od decembra 2003 potom vozidlo vyrábala VOP 027 Trenčín, š. p. Do výzbroje bolo zavedené v roku 2001.

Pri vývoji tohto vozidla boli zohľadnené normy NATO v oblasti kompatibility. Stupeň balistickej ochrany vozidla je v zmysle normy STANAG 4569 úroveň 1. Aligator sa vyrábala v rôznych verziách: PVS – pojazdové veliteľské stanovište, VPC/PCM – policajná verzia pre vojenskú a štátnu políciu, PSO – vychádza z verzie PCM a je určený na použitie v mierových silách (KFOR, SFOR...), PPS – pozorovacie prieskumné stanovište, ŽV – ženijná

aplikácia verzie PVS. Vozidlo je obojživelné a vodné toky prekonáva bez prípravy pomocou vlastných kolies.

Policajná verzia

Aligator 4x4 VPC/PCM je verzia pre vojenskú políciu, vyrábaná od roku 2005. Vozidlo má samonosnú pancierovú karosériu. Priestor posádky je plne klimatizovaný a vybavený filtro-ventilačným a protipožiarnym zariadením. Ide o šesťmiestnu verziu, takže okrem vodiča a veliteľa možno prepravovať ďalšie štyri osoby. Vodič a veliteľ majú k dispozícii vlastné dvere, vzadu sú veľké jednokrídlové dvere a na streche je prielez s poklopom. Zadné dvere sú vybavené priezorom a strieľňou s vymeniteľnými vložkami pre rôzne zbrane, ďalšie dva priezory so strieľňami sa nachádzajú na bokoch vozidla a jeden medzi prednými oknami.

Na streche vozidla sa nachádza lafeta pre 7,62 mm guľomet vz. 59, prístupná cez poklop v strope kabíny. Na výhľad z vozidla slúžia dve predné a dve bočné okná s nepriestrelným sklom. Sklá aj karoséria odolávajú strelám ručných strelných zbraní do kalibru 7,62 mm a črepinám delostreleckých granátov. Odolnosť je možné zvýšiť inštaláciou oceľových alebo keramických dosiek prídavného pancierovania. Dvojité podlahy zvyšuje ochranu pred účinkami mín. Vozidlo je v zadnej časti vybavené navijakom. Spomínaná verzia Aligatora disponuje špeciálnou policajnou výbavou, ktorou je svetelné a zvukové výstražné zariadenie vrátane megafónu a špeciálny nárazník na prednej časti na odstraňovanie pouličných zátaras.

Pohonnou jednotkou je vodou chladený preplňovaný vznietový radový šesťvalec s priamym vstrekaním DEUTZ BF6M 1010 s objemom 7,146 litra s výkonom 141 kW. S motorom spolupracuje šesťstupňová automatická prevodovka firmy Renk. Prevodovka tvorí s motorom jeden celok. Rozvodovky a riadenie s posilňovačom sú od firmy ZF. Všetky kolesá majú kotúčové brzdy. Kolesá s bezdušovými pneumatikami majú vložky na núdzový dojazd a všetky sú napojené na centrálny systém ovládania tlaku. Zvyšovanie a znižovanie tlaku vzduchu v pneumatikách sa ovláda z vozidla aj pri sedemnásobnom priestrele pneumatiky, klimatizácia pracuje pri vonkajšej teplote -30 až +50 stupňov. Priemerná spotreba paliva sa pohybuje okolo 20 l/100 km. Do zbierky Vojenského historického múzea Piešťany v roku 2016 prijali dve vozidlá Aligator VPC/PCM zo Základne nepotrebného majetku Nemecká.

Text: Ing. Martin Miklan

Foto: Ivan Kelement

Vojenský historický ústav – VHM Piešťany

Takticko-technické údaje

Dĺžka: 4 220 mm

Šírka: 2 200 mm

Výška: 2 570 mm

Svetlá výška: 375 mm

Maximálna hmotnosť: 6 700 kg

Maximálna rýchlosť:

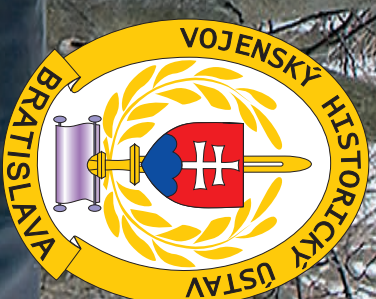
- na ceste: 120 km/h

- pri plavbe: 2 km/h

Dojazd: 660 km

Informácie o expozíciách Vojenského historického múzea, otváracích hodinách

a vstupnom nájdete na webovej stránke www.vhu.sk.

Lahký obrnený obojživelný automobil Alligator 4x4
zo zbierok Vojenského historického ústavu – Vojenské historické múzeum Piešťany

